

Partidul și poporul— o sinteză istorică

Retrospectiva pe care ne-o prilejuieste aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea Republicii, aduce în planul prezentului bilanțul unor procese istorice fundamentale. Ele dau măsura conștiinței de sine a unei națiuni, cristalizându-i viziunea asupra devenirii ei social-istorice, asupra valorii și sensului unor momente cruciale din existența sa, asupra forțelor pe care își întemeiază dezvoltarea.

Niciodată de-a lungul istoriei sale nu a avut poporul român conștiința limpede și unanimă pe care o are în anii noștri că este făuritorul propriei sale imagini, că modelează efectiv prezentul și viitorul patriei; niciodată vastele, inepuizabilele resurse de energie materială și spirituală ale poporului nu au fost concentrate într-un unic focar, așa cum se întâmplă în zilele noastre; pentru că niciodată în fruntea sa nu s-a aflat o forță care să intruchipeze ea însăși gândirea și voința poporului, expresia celor mai înaripate și mai îndrăznețe gânduri și simțăminte ale națiunii — așa cum este Partidul Comunist Român. „Ieșit din muncă, din durere, din suferință, luptă și sânge, ieșit din uzina istovitoare, din ingenunchierea săteanului în țărîna, din idei și concepții întregi, nu din firimituri și pleavă” — cum scria Tudor Arghezi, partidul nostru își îndeplinește în chip exemplar misiunea încredințată de istorie: aceea de a făuri pe acest pământ orînduirea socialistă, de a ridica astfel România pe treptele cele mai înalte ale progresului și civilizației. Comuniștii nu au ajuns să guverneze România nici „prin grația lui Dumnezeu”, nici prin stipulațiile vreunui decret; rolul conducător al partidului s-a făurit, s-a afirmat și întărit în focul bătăliilor revoluționare, în anii edificării noii orînduirii. Legat prin infinite valențe de cauza, de viața și lupta poporului, descifrînd sensul profund al mișcării social-istorice, partidul comunist a fost singurul în stare să exprime și să ridice la cel mai înalt grad de comuniune interesele maselor populare, să dea acestora cea mai amplă deschidere și cea mai deplină incidență pe plan național, pentru a căpăta ponderea unei forțe social-istorice de decizie. Gîndirea politică a partidului, sintetizează creator atît materialul de principii generale ale marxism-leninismului, cît și materialul viu oferit de realitatea societății românești, de interesele și năzuințele poporului român. Se împlinesc 25 de ani de la instaurarea Republicii. De atunci, secvență cu secvență, derularea retrospectivă a istoriei relevă imaginile lanțului de procese și evenimente care în desfășurarea lor unitară și neîntreruptă, mărturisesc despre simbioza revoluționară dintre partid și popor: naționalizarea principalelor mijloace de producție, cooperativizarea agriculturii, lichidarea oricărei forme de exploatare a omului de către om, lupta cincinalelor pe fondul cărora s-a dezvoltat noua societate, perspectivele însuflețitoare ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate...

Solidaritatea de granit a peste douăzeci de milioane de suflete, topite într-unul singur, hotărîrea dirză și promptitudinea cu care răspunde poporul, ca un singur om, la chemările partidului, abnegația fără margini, faptele de muncă pline de eroism, toate s-au adunat în vastul creuzet al istoriei, înscrind noile file din nobila cronică a unui popor care și-a dobîndit prin luptă și muncă, dreptul la prețuire și respect.

Se împlinesc 25 de ani de la proclamarea Republicii, 25 de ani de cînd, sub conducerea partidului, clasa muncitoare în alianță cu țărînimea muncitoare, au preluat întreaga putere politică în România. Destinele noastre sînt atît de intim legate și de adînc înrîurite de înfăptuirile ce au urmat acestui mare act istoric, încît se poate spune că aniversarea sa, domînînd întreg bilanțul anului 1972, este o sărbătoare nu numai națională, ci și personală. A fiecăruia din noi, un imbold de excepțională valoare pentru înfăptuire noi și importante în viața productivă și spirituală a patriei.

Ca un singur om, națiunea noastră, poporul român, toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, muncitorii industriei și ai ogoarelor, cărturarii, tot ce înseamnă suflare omenească de la un capăt la altul al țării, sărbătorim o dată cu ziua Republicii socialismul în acțiune, prezentul dinamic al României; douăzeci de milioane de oameni, într-o unitate de feluri și sentimente cum n-a cunoscut niciodată înainte istoria acestei țări, unitate cimentată necentenit, în gînd și în faptă, de avangarda celor peste două milioane de comuniști, muncitori, țărani și intelectuali trăim și deschidem împreună porțile viitorului.

CRONICA

Prof. dr. C. I. Parhon, cel dintîi președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii, citind proiectul legii prin care România devenea republică populară

Cronica unor zile istorice

Gheorghe ȚUȚUI

30 DECEMBRIE 1947. O zi ce avea să fie încrustată adînc în istoria poporului român, a început pentru majoritatea cetățenilor țării ca o zi obișnuită de iarnă. Era cea de-a 364-a zi a unui an deosebit de greu, deosebit de rodnic.

Se simțea în aer acel freazăt specific marilor cotituri istorice. Încă din ziua de 28 decembrie, pe baza planului de măsuri adoptate de conducerea P.C.R., paza instituțiilor și întreprinderilor fusese întărită. Punctele strategice din capitală și din țară, telefoanele și radiodifuziunea, podurile și tunelele se aflau sub supravegherea atentă a unităților militare și a formațiilor de ordine.

La sediile Partidului Comunist Român și ale organizațiilor de masă, se aflau mobilizați un mare număr de activiști și alți oameni ai muncii, iar deputații rechemăți din scurta lor vacanță, se îndreptau grăbiți spre capitală, unde, pentru după-amiază zilei de 30 decembrie era convocată ședința extraordinară a parlamentului. Dar, în timp ce mulți dintre cei antrenați în această acțiune, eventual bănuiau ce avea să se întîmple, conducerea partidului și președintele Consiliului de Miniștri, cunoșteau exact nu numai ce se pregătește, dar și cum se vor desfășura evenimentele. Pe baza hotărîrilor conducerii de partid, principalele documente: Actul de abdicare a regelui, Proclamația guvernului către țară, Legea de constituire a R.P.R., erau elaborate. Se stabilise, de asemenea, pe ore, felul în care vor decurge acțiunile. Începînd din momentul sosirii regelui la Palat și pînă la alegerea Prezidiului R.P.R. Deci, totul era pregătit cu grijă, meticolos și cu maximă răspundere, așa cum partidul comunist știa să-și pregătească acțiunile

Se aștepta numai ca regele să sosească de la Sinaia, unde își petrecuse sărbătorile de Crăciun. Și, într-adevăr, în dimineața zilei de 30 decembrie, coloana de mașini în care se aflau regele Mihai, reginamă Elena, persoanele ce-i însoțeau și garda obișnuită, au părăsit Sinaia, îndreptîndu-se spre București. Regele era prost dispus și chinuit de o întrebare care-i devenise obsedantă: de ce îl cheamă Groza la București, acum, în ajun de an nou? Să fi sosit oare acel moment la care se referise primul ministru în discuția avută numai cu nouă zile în urmă, cînd îi spusese că și monarhia din România este trecătoare.

Între timp, mașinile se apropiaseră de Capitală, iar Palatul de la Șosea, unde urma să se oprească, era aproape. Au ajuns aici către orele 12, fiind întîmpinați de către Dimitrie Negel — mareșalul Palatului și Mircea Ioanițiu — secretarul particular al lui Mihai de Hohenzollern, care erau îngrijorați, simțînd că se petrece ceva neobișnuit. Dar, la întrebarea regelui despre ce poate fi vorba, nici unul nu a putut răspunde nimic precis. Immediat, mareșalul Palatului l-a informat pe primul ministru, telefonic, despre venirea regelui și, peste 15 minute, dr. Petru Groza și Gh. Gheorghiu-Dej, au sosit la Palat.

Ultima audiență acordată de Mihai de Hohenzollern a început în jurul orei 12,15'. „Întrevederea — notează biograful lui Mihai de Hohenzollern — avea un caracter oficial. Nu era atmosfera obișnuită în care un monarh primea în audiență doi din miniștrii săi, ci aceea în care patru persoane stăteau liniștit de vorbă în colțul unei camere...”. Dar, această atmosferă

(continuare în pag. 3)

SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ DEDICATĂ ANIVERSĂRII REPUBLICII

În zilele de 23 și 24 decembrie a.c. s-au desfășurat, la Iași, lucrările sesiunii științifice intitulate „Iașul la aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea Republicii”. Organizate sub egida Comitetului județean Iași al P.C.R., ele au debutat, în aula „Mihai Eminescu” a Universității „Al. I. Cuza”, printr-o ședință plenară, al cărei cuvînt de deschidere a fost rostit de tovarășul Vasile Potop, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean Iași. În cadrul aceleiași ședințe plenare au fost prezentate comunicările „Insemnătatea actului de la 30 Decembrie 1947 pentru istoria României contemporane” (Aurel Loghin și Aurel Kereki); „Industrializarea socialistă — bază a dezvoltării armonioase a întregii economii naționale” (Petre Mălcuț și Alecu Flores); „Îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție. Implicații economice la scara județului Iași” (Alexandru Dumitrache); „Politica agrară a partidului nostru” (Lucian Hatmanu și Alexandru Lazăr); „Mutații în evoluția structurii sociale a României” (Ilie Dodea); „Perfecționarea învățămîntului și legarea acestuia de cerințele concrete ale producției” (Mihai Todora); „Știința și rolul ei în afirmarea economiei socialiste” (Cristofor Simionescu); „Artă și cultura în anii construcției socialiste” (Const. Ciopraga); „Perfecționarea continuă a funcțiilor statului, a democrației socialiste” (Ionel Hagiu și M. Herșcovici).

Au urmat lucrările pe secții, (Științe economice; Sociologie, Filosofie și Socialism științific; Literatură, artă și cultură; Istorie), caracterizate printr-o amplă participare și fecundă dezbateră a unor teme strîns legate de realitățile prezentului României socialiste și ale Iașului contemporan, considerate din perspectiva sfertului de veac de existență a Republicii.

ILIE PURCARU:

Poezie și Politică

Scritorul Ilie Purcaru a avut inspirata idee de a purta douăsprezece dialoguri cu doi-sprezece poeți pe o temă foarte actuală și de o mare însemnătate pentru destinul unei poezii românești originale. E vorba despre câteva idei fundamentale ale ei: arta și epoca, poezia și cititorul, poezia și politica. E un dialog fecund și de mare interes privind poezii și poezia românească din ultimul sfert de veac, despre ființa ei socială, politică, estetică, așa cum se răsfrânge ea în conștiința activă, lirică, dramatică a unor poeți din generații diferite (Miron Radu Paraschivescu, Ion Vinea, Petre Pandrea, Geo Dumitrescu, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Ana Blandiana, Virgil Teodorescu, Nichita Stănescu și Paul Anghel). Prin întrebări șoc, incitante, Ilie Purcaru declanșează, cu maxim efect, în sensibilitatea fiecărui poet, neliniștea creatoare a răspunsului precis, argumentat, angajat, scos dintr-o experiență poetică trăită și nu din concepte gata făcute. Temă a unui viu manifest al angajării nemișlocite, „poezia și politica” condiționează confesiuni de atelier de un realism remarcabil. Toată cartea lui Ilie Purcaru este un răspuns al poetului față de epoca socialistă, al poeziei față de cititorul ei de azi. Este discutată cu patos și cu multă competență condiția esențială a poeziei militante, forța ei de a schimba lumea, gândirea, de a fi o putere socială, o putere a imaginației și a ideii. Torentul poeziei noastre de natură militantă... a fișnit în anii ilegalității, prin reacție. Nu era timp de artificii și întortocheri sterile. Realitatea izbua brutal, cu patul puștii, cu curbule de sacrificiu, cu cravașele siguranței, iar replica la ea se cerea la fel de aspră — aprigă, lucidă, îndrăznească, tocmai ca funcția ei să fie eficientă. În anii aceia, cuvântul s-a încărcat cu dinamică. Poetul, neavând nici gloanțe, nici bombe incendiare, trebuia să-și înnoiască în această luptă arsenalul mijloacelor de expresie și să rostească împotriva oprîmării protestul lui vehement. Așa s-a născut poezia ca „armă de luptă”, pusă în slujba idealului comunist” (p. 16-17). Poezia militantă a deschis și o profundă sete de inovație, de modernizare a limbajului poetic. Miron Radu Paraschivescu vede două perspective largi, sigure și deschise de revoluție, poeziei de azi: „... Prima: o poezie a marilor rezonanțe temporale și spațiale, o poezie la nivelul tehnicii moderne, care vizează astrele. Să cucerim Cosmosul cu poezia! O asemenea poezie nu poate fi decât expresia geniului, lăsat să-și facă investigațiile așa cum și le-au făcut savanții care au creat zborurile astrale.

... A doua: o poezie care să fie expresia directă a suflului popular. Să-i chemăm în redacție pe versificatorii ne-profesioniști, muncitori sau țărani, care să-și scrie poezia ce le place; să căutăm aceste poezii, care ilustrează înrumpția maselor largi în cultură, și de la

care ne pot veni multe surprize” (p. 37).

Poezia reflectă, după Geo Dumitrescu, „temele cetății” o sensibilizare a lor estetică. Poezia de azi a înregistrat, fără îndoială, o evoluție remarcabilă în toți acești ani: „Căci frontul nostru lric, în ansamblul său, urmează și el succesiunea firească a vîrstelor. După ce a bătut în întindere, cu fervorile pionieratului, toate sferile tematice, cele mai corecte, cele mai vii și mai fierbinți, ale revoluției, ale construcției socialiste, după ce a trecut prin toate experiențele și maladiile nevîrstniciei, poezia noastră se află azi în fața sublimărilor, cînd ceea ce a fost cucerit în întindere este valorificat în adîncime și intensitate, încorporat în esențe, sub semnul decisiv al restabilirii totale a legăturii cu strălucitele ei tradiții mai vechi și mai noi. Aș spune fără sentimentul vreunei exagerări, că poezia noastră se află, prin realizările ei de frunte, și mai ales în mod potențial, prin zestrea remarcabilă de condeie, prin fierberea de înaltă calitate și aspirație care o bîntuie, în pas cu ceea ce, în toată lumea, e cunoscut azi sub numele de „miracolul românesc” (p. 85). Geo Dumitrescu se declară împotriva „purismului” și „poetismului”, a simplificărilor în poezie, a banalizării temelor ei actuale prin lipsă de talent, de vocație lirică. Poezia e, spune Geo Dumitrescu, un element de avangardă, iar poetul este un autentic glas al timpului său, o voce a conștiinței istoriei. Actualitatea ar fi, după același poet, însăși substanța poeziei.

Sînt idei care circulă cu regularitate în dialogurile lui Ilie Purcaru. Ele au devenit o permanență a conștiinței poetice românești. Le redescoperim și în dialogul furtunos, deosebit de curajos și plin de scilpitoare reflecții personale pe care Ilie Purcaru îl întrefine cu poetul Adrian Păunescu. Acesta crede cu patimă în poezia politică, în funcționalitatea ei: „Eu cred în poezia politică, înțelegînd prin poezie politică nu poezia care celebrează actul politic, situîndu-se deci, în mod medieval, în afara lui, ci poezia care asumîndu-și actul politic, imperatiile sociale, se așează în centrul politicii, poezia care comite actul politic. Eu cred că în poezia lui Geo Dumitrescu — de acum treizeci de ani și de azi — curge sîngele unui om politic care mai are multe de făcut și de spus. Eu cred că în poezia lui Eugen Jebeleanu, protestul și umanismul sînt curădăcini de vibrație europeană, și, în acest fel, lirica acestui poet, ca și a celorlalți, este un act executoriu, dar față de propria lor conștiință. N-aș fi drept dacă n-aș recunoaște senzația extraordinară de dreptate morală pe care o am citînd pe marii poeți Ion Caraion și Ion Gheorghe, ca și pe amantii poeziei eterne, de asemenea marii poeți Ioan Alexandru și Nichita Stănescu” (p. 101—102). Adrian Păunescu mărturisește: „...gîndul meu dintîi și din urmă, patima și plăcerea mea sînt să fiu aservit neamului meu”. Poezia lui Adrian Păunescu tradu-

ce lric aceste principii și cartea sa de poeme politice, care mi-ar fi plăcut să se numească Istoria conștiinței, fiindcă este în esență o istorie a conștiinței noastre naționale, o confirmă. Pentru Marin Sorescu „Poezia trebuie să lase o impresie de adevăr, iar adevărul este politic, al nostru” (p. 112). Ana Blandiana vorbește despre datoria artistului, de necesitatea unei sincerități absolute în actul creației, ca poezia să reziste timpului. Epoca își recunoaște poetul, iar poezia epoca, aspirațiile și dramele ei numai atunci cînd nu este trădată ideea de participare, de relație: „Datoria artistului față de epocă este una singură: să nu mintă. În schimbul îndeplinirii ei, artistul nu poate să pretindă nimic epocii, pentru că îndeplinirea ei îi este, lui și epocii, la fel de necesară. Un artist care transmite fals, neadevărat, realitatea, își taie în egală măsură — lui și epocii — dreptul la supraviețuire” (p. 174).

Cu totul remarcabilă este discuția-proces pe care Ilie Purcaru o are cu un poet de excepție: Virgil Teodorescu. Dialogul ia aspectul unei dezbateri, al unei polemici aprinse în care partenerii se contrazic, dar se și completează, trag concluzii, încearcă să limpezească înțelesurile noțiunilor de limbaj și tehnică poetică, de revoluție a formelor, dovedind amîndoi o vervă și o precizie în replici cu totul excepționale. Trecînd prin experiența avangardei poetice românești, cunoscînd-o de la sursă, în toate perioadele ei de evoluție, Virgil Teodorescu definește poezia militantă, condiția ei ca reflex al unei încărcături afective: „Imaginația revoluționară aparține, în primul rînd, poeziei. În condițiile luptei de clasă, orice poem care conține o încărcătură afectivă suficientă împotriva oprîmării poate fi considerat poezie militantă. „Transformați lumea” — spune Marx. „Schimbați viața” — spune Rimbaud. Un poem, deci, e cu atît mai valabil și servește cu atît mai bine proletariatului, în diferite faze ale luptei sale revoluționare, cu cît această încărcătură despre care vorbeam e mai formidabilă” (p. 186). Relația de interdependență dintre poezie și politică este, după Paul Anghel, însăși substanța artei, rațiunea ei de existență. Și credem că răspunsul teoretic al lui Paul Anghel la această anchetă sintetizează în modul cel mai exact și cel mai realist, relația poezie — politică: „Această relație există și ea alcătuiește însăși substanța, sensul, cheia de sol a artei noastre. Un artist „fără politică”, fără pasiunea participării politice, e un non-sens, iar o artă „fără politică” (inclusivă, evident, nu conceptuală, ci în complexitatea ei) nu interesează pe nimeni. Acest „nu interesează pe nimeni” e, cred, un motiv suficient, chiar dacă n-ar fi decît el, ca să-l pună pe gînduri pe orice artist” (p. 227).

Poezie și Politică sînt convorbirile unor poeți angajați, cu destinul social al poeziei, cu conștiința istoriei noastre.

ORICINE ȘI CEVA

Const. CIOPRAGA

Chiar și atunci cînd vorbește de jocuri, cînd pare că glumește Maria Banuș se situează, de mulți ani, sub semnul gravității. În *Portretul din Fayum* (1969), atrăgea atenția privirea meditativă. Ironia, sarcasmul, o neiertătoare luciditate sînt și în *Oricine și ceva* (Cartea românească, 1972) particularitățile unui stil „antisentimental”, adecvat partituri sobre, în care trebuie să frapeze esența. Întrebările presupun răspunsuri tragice, totuși Maria Banuș adoptă o filosofie de discretă resemnare, nu lipsită de tristețe. Moartea fiind o imanență, sensul ei nu poate fi ignorat. Clasicii, raționaliști, înclinați să cultive o atitudine tranchilizantă, obișnuiau să considere destinul sub zodia inevitabilului. Ei nu acceptă țipătul. Preferă explicația, limbajul care să nu tulbure armonia necesară existenței. Modernă ca formație și orizont, Maria Banuș pare să fi descoperit, cu ajutorul vîrstei, unele principii mereu actuale în lecția clasicilor: dicțiunea orientată către universal, un ethos aplicat umanității în general, de la un anumit nivel al timpului. Nu vom spune că Maria Banuș se afliază de la un timp încoace tipului clasic. Poeta e modernă în genul unui Georges Braque în pictură, la care sugestiile Heladei au dobîndit un caracter meditativ, artist la care liniile tind spre maxima simplitate. Să mai remarcăm că egocentrismul din tinerețe (*Jara fetelor*), s-a estompat pînă la integrarea cvasi-completă într-un destin larg uman. Altă atitudine proprie clasicilor deci! Vocea poetei este tot mai subliniată o voce a genului uman. „Tu”, „El”, „Ei”, se substituie, semnificativ lui „Eu”. În ce privește spectacolul, la mise en scène, constatăm preferința pentru pseudo-anecdotă și pseudo-fabulă. Oameni și lucruri devin termenii unor probleme. Pe marginea unui fapt de viață se glosează, dar cu aerul că totul nu e decît un fapt divers. „Copilul ORICINE văzu crabul /roșu-violet care crește / și acoperă lumea”, — dar la nivelul vîrstei infantile, crabul sugerează spaima, singele. E o Revelație a primejdiilor ce amenință existența.

Dar ce vrea să zică titlul *Oricine și ceva*? Te obișnuiești cu codul lexical utilizat de poetă, după ce ai parcurs cincisăse poezii. *Oricine*, ca termen simbolic, comportă în limbajul cotidian două valori semantice, în funcție de context. În sens larg, *Oricine* este un echivalent al lui *fiecare*; toți, toată lumea sînt multiplicarea lui *Oricine*. Dar dincolo de acest oricine impersonal, abstract (un fel de „X” matematic), există un altul privit ca o degradare a celui alt. *Oricine* este de astădată ceva similar cu *quidam* sau cu germanul *Jedermann*, Ne-a rămas în memorie un refren de șansonetă: „Il était quidam, son père était quidam, son frère était quidam !...” La Maria Banuș, *Oricine* e cînd o mască neutră, rece, cînd masca unui damnat. Succesiv, *Oricine* este cumpărător în Sărari sau Covaci, peregrin pe străzi „cu statui oarbe” sau e „Săracu ORICINE”, pretext de monolog despre servituție condiției umane. Din cercul de fier al existenței, Săracu ORICINE, nu poate ieși: „E mort gardul? E viu / Cine știe? / ORICINE, în mijlocul țarcului său, / așteaptă, schilod, înflorirea”. Un alt *Oricine* se scaldă într-o privire din adîncul finitului, devorat de incertitudinilor: „Și era noapte în mîzga finitului, / și era lumină, și el se scaldă în privire”. Ce reprezintă celălalt simbol? Proteic, înfinit multiform, CEVA reprezintă lumea fenomenală, organicul, geologicul, dar și spaima, anxietatea, diformul, inefabilul, tot ce în enciclopedii poartă mii de numiri, tot ce nu are nici o etichetă. Între ORICINE și CEVA, milioane de afinități și tot atîtea contradicții construiesc și dărimă perpetuu, CEVA fiind existența și moartea. Și cuvintele sînt ceva, simboluri sau haine „pentru ceva”: un bolovan, un brad, un joc, o neliniște, o irealitate „în care-a scilpit CEVA, o singură dată”. Pe fundalul realității cotidiene se proiectează un „CEVA care lunecă dinafară-nlăuntru”; CEVA este însă și „încreatul” care-și așteaptă descoperitorul. A circumscrie într-o definiție ceea ce este indefinibil nu stă în puterea cuvîntului, totuși poezia încearcă, dînd utilizare limbajului analogic: „CEVA te leagă, / CEVA scoate gheare, / CEVA e mama și moartea ei, / cînd te-atinge cu fără temei, / cu necuvîntare”. Pe scurt, se schițează aici drumul abscons de la suprafața plană la profunzime.

Desfășurată spațial, „sub schițe de păsări și nori”, existența de o suită de alarme: „Hirtia fișie se rupe. / Un cioc prin spărtură. / Încă un cioc. / O-nvălmășeală. / Un stol demențial”. Neliniștea metafizică din *Bătrîni*, — poem antologic — se materializează grație citorva simboluri care, tălmăcite, ar suna astfel: *hirtia* care „fișie și se rupe” este existența fragilă; *păsările* „din delta uitată” par să indice experiențe iluzorii; „*virtejul* lor de aripi, mare, nud, spăimîntător”, reprezintă foșnetul timpului inexorabil, amenințînd ca în filmul lui Hitchcock *Destinul* e un „El” enigmatic, un *cineva* care „nu ne spune nimic”, ascunzîndu-se strategic „după cuvinte de toate zilele”. Iluzia unui timp al liniștii, în trecut (*Paseism*) sau în viitor (*Liniște*) intră în dezacord cu luciditatea, care destramă totul. O referință magică introduce în monolog un ritual al purificării, propunînd „spălarea” de îndoieli. „Spălă-mă, i-am spus mării / Ea m-a spălat, m-a mîngîiat / mi-a amintit: / Sînt doar cu o clipă mai bătrînă ca tine, / doar o clipă rămin după tine, / să legăm pe alții, să tulbur pe alții, / cu veșnicia” (*Clipa*) Ceva reamintește cinic relativitatea tuturor lucrurilor, căci peste un templu s-a zidit o bazilică, peste bazilică o catedrală iar pe aceasta o rod carii (*Turism*). Chiar *Sus*, în *Bucegi*, unde mirajul purității aeriene înfioară, „jnepii cu burta pe stîncă” devoră lumina, „numai lumină minîcă”. Piatra, marea, copacul nu se pot sustrage timpului vorace, și ea ele nici omul, iată axa întregului volum. Senzația de *amurg* e de neînălțurat. Din suita de monologuri despre apăsătoare trecere, toate cu rezonanțe durabile, transcriem un final caracteristic: „Trecerea asta se face blind / așa că să nu-ți fie teamă. / Sămînța și plantă nu ne întrebă nimic. / Cînd vom fi cu ele de-o seamă”. Cu *Oricine și ceva*, poezia Mariei Banuș atinge una din cotele ei cele mai înalte.

Decembrie '47. Sfirșitul unui an fierbinte sau mai exact, act final al unei etape cloticitoare întinsă pe parcursul a 1223 de zile punctate de mari bătălii de clasă, incredibil de grele, dar aureolate de frumusețea luptei. De neuitat acel timp al tinereții revoluționare care a revărsat în artere fluvii de îndrăzneală și voință: care, la cea mai înaltă tensiune, a călît zeci de mii de caractere. Pe atunci aveam vîrsta de astăzi a Republicii. Incerc un sondaj în memorie, imaginile se încheagă cu repeziciune; le simt din nou pulsul accelerat.

30 Decembrie, penultimă zi a anului, în Iașul încă nevindecat de rănile și traumele războiului. Noi, lucrătorii din presă, simțeam că atmosfera era încărcată de un anume neprevăzut, de un soi de liniște care, paradoxal, sporea neliniștea. Prin antenele noastre gazetărești aflasem despre plecarea urgentă, în toiul nopții precedente, la București, a tuturor deputaților din județ, dar scopul acestei deplasări ne era necunoscut. Tatonările rămăseseră fără rezultat, cei cărora ne adresasem nu știau mai mult decît noi Pîndeam telefoanele.

În redacția ziarului Lupta Moldovei, la orele prînzului, se conturau paginile ce urmau să apară în așutul revoluției. Răsfoiam dosarul cu manuscrise, în căutarea unui „cap de afiș”. Ceva deosebit, o informație care să stîrnească interesul cetățeanului de pe stradă. Am găsit. O știre lapidară, de interes general, cum nu se putea mai potrivit momentului: „Pentru revelație se vor distribui populației Iașului două rații de pîine din grîu curat”. Astăzi o asemenea formulare poate stîrni zîmbete. Pentru acele zile însă, ea reprezenta o veste dintre cele mai bune. O adevărată surpriză. Ploile din vară alungaseră spectrul obsesiv al secetei, dar fiecare bob de grîu sau de porumb echivalau, încă, cu valoarea greutateii lor în aur. Aveam cap de afiș, exista „Catastiful lui moș Toader” semnat de Ion Istrati, tradiționalul plugușor, virulentă rubrică „Cu apă tare” datorată lui George Mărgărit, obișnuitele informații despre asanarea orașului și punerea în funcție a unor noi secții de războaie la Fabrica Tesătura, un „cursiv” vehement împotriva speculanților. Pagina externă urma să o închege Iosef Natanson, noaptea, cu aparatul de radio în față și, în spate cu zefarij nerăbdători. Totul era în regulă, puteam începe repartizarea materialelor pe pagini, indicarea corpului de literă...

— Care să fie scopul urgentei convocării a deputaților?

„Două rații de pîine de grîu curat”

Dumitru IGNEA

Nu-mi mai amintesc cine a întrebât și pentru a cîta oară. Poate C. Borgeanu sau C. N. Constantin. Poate nu răsuna altceva decît ecoul unui gînd. În acel moment a sunat telefonul; îndelung și strident. Am ridicat receptorul. La cîlîlalt capăt al firului un glas de femeie precipitat:

— Deschideți aparatul de radio... Repede!

Ne-am adunat într-o cameră din fundul redacției, am prins „România, ascultăm”: „Muncitori, țărani, intelectuali, sol-

dați, subofițeri, ofițeri, cetățeni și cetățene, regele Mihai I, a abdicat astăzi de la tron...”. Ascultăm în picioare, se aprind cu febrilitate țigări, aprind și nefumătorii. Cînd s-au adunat atît de mulți? Ascultăm: „... Actul de abdicare semnat astăzi 30 decembrie 1947... Prin înlăturarea monarhiei se deschid democrației noastre populare căi noi de mărșă înfăptuiri...”. Este ora 16. Ascultăm în tăcere, respirațiile s-au oprit sau nu reușim să ni le auzim. Ascultăm. Glasul se apropie și se îndepărtează unduitor, apoi

Liviu SUHAR :

„Familie”

se stinge în acordurile solemne ale unui cîntec patriotic.

— O ediție specială! O ediție specială! Strigă cineva.

Incercăm obținerea unei legături telefonice cu județeanul P.C.R. Ne întîmpină glasul cristalin al telefonistei de la centrală:

— Trăiască Republica Populară Română!

Atît. Clac! Tăcere. Cerem Prefectura județului. Glasul telefonistei:

— Trăiască Republica Populară Română!

Ne-am trezit în stradă. Inerșase. În Piața Unirii se instalau megafoane, grupuri compacte de cetățeni discutau cu aprindere. Am plecat fără scop pe strada Ștefan cel Mare. Pe o schelă a actualei Bănci, aflată atunci în construcție, cițiva muncitori prindeau de zid o scîndură lungă pe care scriseseră cu bidinele muiate în var: „Trăiască Republica!” Imi stăruia în minte „capul de afiș”, acel text-surpriză: „... două rații de pîine din grîu curat”. Și nu mai știu dacă atunci a început să-mi defileze prin fața ochilor, sau poate astăzi, întregul cortegiul de evenimente premergătoare declanșării emoționantului eveniment.

Se pusese punct unei pagini din istoria nouă a României începută la 23 August 1944. De a doua zi începea scrierea următoarelor pagini, începea calendarul Republicii. Fusese lăsat în urmă un drum spinos, presărat cu incredibile piedici, cu sacrificii de neimaginat. Noptile, zecile și sutele de nopți nedormite, nopțile albe ale comuniștilor. Găsirea soluțiilor celor mai potrivite de a conduce treburile unui oraș fără lumină și fără apă colindat de cohortele invalizilor și văduvelor de război, presărat cu ruine la fiecare pas; puterea și voința muncitorilor de la Nicolina și a muncitoarelor de la Tesătura de a produce flămînzii, perpetuu flămînzii; dîrzenia de a înfrunta o clasă vrăjmașă, răbdarea de a lumina minți încețoșate; credința nezdruccinată că sutele și sutele de țărani săraci, toți desculți care în Parcul sportiv de la Copou au primit din mîna dr. Petru Groza titlurile de împrietărire, vor umbla încălțați, întotdeauna încălțați. Curajul de a trece prin pirjolul unei nemiloase secete fără să dezertezi de la luptă...

Pașii mă duc din nou către redacție, Piața Unirii e populată, megafoanele transmit cîntece patriotice. Și din nou obsesivul „cap de afiș”: „... două rații de pîine din grîu curat”. S-ar potrivi de minune ca supratitlu la „Nașterea Republicii Populare Române”, adăugîndu-se „cu prilejul” — gîndeam.

S-ar fi potrivit. De atunci și pînă astăzi, pentru totdeauna, țelul Republicii și al comuniștilor ce o conduc a fost și este asigurarea unei meritate și permanente bunăstări.

CRONICA UNOR ZILE ISTORICE

(urmăre din pag. 1)

era „liniștită” doar în aparență, în fapt era vorba de o ascuțită confruntare între forțe politice ireconciliabile. Așa se și explică de ce atunci cînd Gh. Gheorghiu-Dej și dr. Petru Groza i-au cerut regelui să semneze actul de abdicare, acesta a încercat să se opună. La un moment dat, a căutat să facă apel la sprijinul unităților de gardă.

Discuția în jurul abdicării a căpătât o ascuțime deosebită după orele 14.00, cînd, lui Mihai de Hohenzollern i s-a adus la cunoștință că abolirea monarhiei și proclamarea Republicii va avea loc în ziua de 30 Decembrie 1947 „cu sau fără voia sa”, dar că este mai bine dacă nu se împotrivesc. Și astfel, în jurul orei 15.00, după aproape trei ore de confruntări în care regele a încercat să amîne inevitabilul, sau cel puțin să obțină condiții mai avantajoase, el a trebuit să cedeze și să semneze actul de abdicare.

La orele 15.30, deci, numai la o jumătate de oră după încheierea vizitei la Palat, care se terminase cu abdicarea lui Mihai de Hohenzollern, a început ședința extraordinară a Consiliului de Miniștri, la care dr. Petru Groza a prezentat actul de abdicare a regelui și textul Proclamației către țară, în care se anunță abolirea monarhiei și

transformarea României în Republică Populară. Tot acum s-a hotărît formarea Prezidiului R.P.R. și s-a stabilit componența acestuia.

Către orele 16.00 în încheierea acestei ședințe istorice a Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza care prezida această reuniune, referindu-se la momentul abdicării, avea să spună: „Doamnă și domnilor miniștri, vreau să vă comunic că actul acesta s-a făcut prin bună învoială... ca să utilizez o expresie a reginei-mamă, poporul a făcut azi un divorț decent și elegant de monarhie... vreau să se știe pretutindeni — și aceasta este foarte important — că lucrul acesta s-a făcut cu cumințenie, la timpul său... Noi mergem înaintea pe drumul nostru, cu minimum de zguduiri la maximum de foloase”.

La orele 16.30, posturile de radio și-au întrerupt emisiunea obișnuită și au anunțat lumii întregi evenimentele petrecute. Vestea era așteptată și transmiterea ei la numai trei ani și patru luni de la cea zi fierbinte de august 1944, avea să sublinieze încă o dată legătura dintre cele două evenimente. Și atunci, ca și acum, rolul conducător în desfășurarea evenimentelor îi revenise partidului comunist, iar Republica era o urmărire a luptei revoluționare a maselor, a înfăptuirilor realizate pe drumul deschis în august 1944, o nouă treaptă spre viitor.

Între timp, mobilizații de organizațiile de partid sau numai de

știrile transmise la posturile de radio, grupuri masive de cetățeni ai Capitalei au ieșit în stradă unde au și început primele demonstrații pentru Republică. Este ora 19.10'. Tumultul din marea sală a Parlamentului a încetat brusc pentru a se transforma aproape imediat în urale și aplauze, atunci cînd eminentul scriitor Mihail Sadoveanu, Președintele Adunării Deputaților, a rostit „declar ședința deschisă” și a dat cuvîntul primului ministru, care a prezentat actul de abdicare a regelui și mesajul guvernului, solicitînd ca cele două documente să fie supuse aprobării Parlamentului.

Nu trecuse decît puțin timp de la deschiderea lucrărilor și stenograful Adunării Deputaților aveau să noteze următoarele: „Dl. Mihail Sadoveanu, președinte: Doamnelor și domnilor deputați, cred că sînt în asentiimentul Dv. al tuturor dacă declarăm că Parlamentul ia act de abdicarea regelui Mihai I cit și de Proclamația guvernului către țară (aplaude furtunoase, strigăte de „bravo”, Adunarea în picioare aclamă îndelung”). Era într-adevăr un moment solemn care trebuia aplaudat și aclamat îndelung.

S-a trecut apoi la audierea și aprobarea celor două legi depuse din inițiativa Parlamentului, Legea pentru proclamarea Republicii Populare Române, și cea privitoare la constituirea Prezidiului R.P.R., ambele documente primite cu vii aplauze și adoptate de Parlament în unanimitate.

Ședința extraordinară a Adunării Deputaților din ziua de 30 decembrie 1947 a durat numai 45 de minute, de la 19.10', la 19.55', dar ea a adoptat legi de însemnătate istorică. Prin Legea de constituire a Republicii Populare se preciza că puterea legislativă va fi exercitată de Adunarea Deputaților, iar puterea executivă de un Prezidiu compus din cinci membri, ales cu unanimitate de voturi de Adunarea Deputaților. Pe baza următoarei legi, Parlamentul a ales în Prezidiul R.P.R. pe scriitorul Mihail Sadoveanu, președintele Adunării Deputaților, profesorul C. I. Parhon, președintele A.R.L.U.S.-ului, Ștefan Voitec ministrul Educației Naționale, Gheorghe Stere președintele Curții de Apel din București, Ion Niculi — vicepreședinte al Adunării Deputaților. În aceeași zi, în ovațiile Parlamentului, membrii Prezidiului au prestat jurămîntul, după ur-

mătoarea formulă: „Jur a apăra drepturile și libertățile democratice ale poporului român și independența și suveranitatea Republicii Populare Române, precum și legile sale”.

Prin legislația adoptată de către Adunarea Deputaților la 30 Decembrie 1947, se înfăptuia în țara noastră un mare pas înainte, atît sub aspect juridic, cit și de fond, pe calea lichidării separațiunii puterilor și al făuririi unui regim al unității puterii. Adunarea Deputaților a devenit singurul organ legislativ în stat, iar puterea executivă a fost preluată de către Prezidiu, organ colectiv ale cărui interese fundamentale coincideau cu cele ale Parlamentului și Guvernului.

Incepută ca o zi obișnuită, ziua de 30 Decembrie 1947 s-a încheiat pentru majoritatea poporului tot în mod obișnuit, cu demonstrații de stradă, cu cîntece și jocuri. Este adevărat că acest fel de a fi „obișnuit”, cuprindea acum multe elemente noi. Incepusem a ne obișnui să înfăptuim transformări revoluționare, să ne convingem de forța noastră. Și astfel, în această conjunctură, în mod tot obișnuit, alături de tradiționalele urări de Anul Nou, a mai apărut una nouă: „Trăiască Republica Populară Română”. Dar și aceasta a fost foarte repede urmată de o lozincă care exprima astfel atitudinea maselor față de noua formă de stat: „Vom munci și vom lupta să-nțărîm Republica!”

Două volume de poezie patriotică

Printre aparițiile editoriale recente se numără și volumele de versuri: **Inalt prin stemă** de Haralambie Țugui și **Poartă de pe Mara** de Mihai Negulescu ambele tipărite la Editura Militară. Cei doi autori abordează liric în cărțile lor eterna și generoasă temă — patria, izvor nesecat de poezie. Ceea ce atrage atenția cititorului în volumul lui Mihai Negulescu este sinceritatea și firescul confesiunii, limpezimea versului și vocația evocării. Temperatura rostirii, forța de sugestie sînt însă inegale, deși intensitatea trăirii rămîne aceeași. Mihai Negulescu simte mult și exprimă puțin, iar datorită faptului că ideea-sentiment nu este argumentată convingător întotdeauna — estetic vorbind — emoția lectorului nu se menține la același nivel. Mihai Negulescu și-ar fi putut intitula foarte nimerit cartea **Continuitate**, căci aceasta este ideea de bază a poemelor sale. Continuitatea, dăruirea, cu tot ce implică acestea: vitejia unui neam, dragostea de „moșie”, înțelepciunea și omenia, demnitatea și optimismul grav — iată despre ce scrie Mihai Negulescu: „Mărsăluind de ore întregi, / tăcuți / mărșăluim. De veacuri, o coloană / cu osemintele străbunilor căzuți / arzîndu-ne pe umeri stîns, corcană // Mărșăluind cu fiii viitori / prin jăriști clare, / ca o stea frumoașă / și nici nu știu, pe steag, renescător / cum chipul lor înaltă stemă lasă” (**Coloana părinților**). Unele lungimi nemotivate, o oarecare neconcordanță ce se remarcă nu rareori între Cuvînt și Poezie, lipsa elementului-surpriză în asociații, nu sînt de natură să umbrească calitățile ale volumului lui Mihai Negulescu, poet de autentică vibrație la peisajul uman și spiritual al patriei, „spațiu de dragoste și nemurire”; undeva autorul mărturisește: „Mă apropii de tine stingher și uimit” (**Inchinare**). Dintre poeziile care ne-au reținut atenția, parcurgînd volumul **Poartă de pe Mara**, este **Bronz** dedicată lui Nicolae Labiș și pe care o reproduc în întregime: „Cînd noaptea cade o stea, atunci înaltul / alină-n bolți un scripet albăstrui / cînd un prieten cade / cine altul / va împlini în zare drumul lui? // Doar tu de-acum, prin ceața azurie, / vei mai vedea în cale răsărînd / pădurea lui în liniște tîrzie, / tîrăgînatul fagilor colind... // Că ați plecat prin viață împreună / și te întorci doar singur — cum le spui? / Cum vei găsi temuta vorbă bună / să treci sub seară pe la maica lui? // Acolo, sub mălini, mistuitoare, / în ochii ei vin umbre de noian:

— Ce drumuri mari ni-l țin prin depărtare, / că nu s-a mai întors de-atîția ani? ... // Cu zorile, pe-ai zilei țărni albaștri, / și-acum îl mai adastă cîrării; / și ce aproape de pămînt trec aștrii / prelinși în zări încet, cu pașii lui...”

Cele cîteva observații referitoare la poezia lui Mihai Negulescu sînt valabile, cel puțin în parte, și pentru cartea lui Haralambie Țugui, poet de tribună, cu destule posibilități de a fantaza, reușind adesea să declanșeze prin verbul său florul celui mai nobil sentiment — iubirea de patrie. Am mai spus și cu alt prilej că poezia lui Haralambie Țugui este ceea ce numesc paradoxal poezie-epică în care abundă descrierile, invocarea unor personaje celebre ale istoriei noastre: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Nicolae Bălcescu, Al. I. Cuza ș.a., ca și nume de locuri devenite valori istorice — Călugăreni, Podul Înalt, Vlăsia, Mărășești etc. Unele disonanțe și excese de declarativism sînt de natură să-l îndemne pe autor la o zăbovire mai îndelungată în șlefuirea versului și o mai mare grijă în selecția pieselor ce compun o carte. Dar starea poetică există, căci sîntem dispuși să-l credem pe poet atunci cînd se dezvăluie în una dintre cele mai frumoase poezii din volum: „Văpăi de azur și dor durut / din zboruri de celestră harpă... / În cerul meu adînc ascult / Precum curgînd o vie apă. // Le chem și le binecuvînt. / Prin zi și noapte călător. / Înfașurat ca-ntr-un veșmînt / Brumat de vis aromitor. // Și-atunci un vînt căzut din astre / Cu abur sfînt de veșnicie, / Involburînd tăceri sihastre. / Tăcut, peste tristeți mi-adié, // Și-o pasăre de foc înalt / Incet din goluri se-nfiripă, / Prin cerul de sonor cobalt / Bătîndu-mi tandru din aripă...” (**Poczie**).

Haralambie Țugui scrie simplu și clar, fără ermetizări inutile. Muzicalitatea versului atunci cînd există, este una de rimă și ritm și cred că poemele lui Haralambie Țugui ar putea constitui texte pentru unele cîntece de masă de înaltă ținută și cu un drum deschis spre inimile iubitorilor de muzică și poezie.

Armonia derivă și din arhitectura strofei, care uneori amintește de Coșbuc: „Aicea, la noi, în Țara de Sus / cobaltul pe obcini prelung se respiră / Cu aburi din liniștea pururea sfîntă / Sub cer îmbătat de lumini în apus... / O dulce țărînă în palme respiră. / Și veșnic căldurile cîntă” (**Permanență**). Nu lipsesc metaforele proprii Poeziei ca în această Carte poștală de pe front: „Nu știu, / dar mă arde cuvîntul în piept ca un cui / Cînd îți scriu / Din păduri de rețele printre ierburile de vis alergînd... // Parcă-mi paște din ochi cineva / Tot islazul de flori, siniliu; / Parcă veacul întreg / Se dărîmă în obuze șuierînd” etc.

Inalt prin stemă de Haralambie Țugui și **Poartă de pe Mara** de Mihai Negulescu — două cărți ce se citesc cu interes, două cărți zămislite sub semnul generos al dragostei de Patrie.

Constantin COROIU

Dacă ne-am pune simplu și deschis întrebarea care sînt principalele merite pe care și le-a adunat cercetarea literară în anii republicii, socotesc că în primul rînd ar trebui să răspundem fără ezitare că am dobîndit în mod neîndoios, privilegiul de a minui cea mai adecvată metodă pe care am dorit-o cu privire la studiul artei cuvîntului și stilului. Se știe de toată lumea că utilizarea unor mijloace de cercetare consonante cu obiectul de explorat, duce totdeauna și la cele mai expresive rezultate. Arată-mi calea cea mai bună și voi ajunge la țel, fără ocoluri. Am izbutit, într-adevăr, să ne însușim o metodă care a desfășurat, în fond, două perspective absolut necesare și eficiente:

una care să depășească studiul strict intrinsec al fenomenului literar, adică cercetarea sever esteticizantă;

alta care să nu-l înstrăineze de ființa lui proprie, de valoarea estetică, distinctă. Se înțelege că nici o contradicție nu se ivește aci și că ambele puncte de vedere se conjungă, în mod organic.

A depăși cercetarea izolată a fenomenului literar înseamnă a-l asocia celorlalte arte, științei, filosofiei, sociologiei și eticii, cu un cuvînt tuturor aspectelor conștiinței sociale și, prin aceasta, ansamblului dialecticii în momentul în care legăm fenomenul literar, în mod indirect, și de condițiile existenței sociale. Umanitatea întreagă pătrunde dintr-o dată, de pe toate tărîmurile, spre fenomenul literar și-l îmbrățișează ca pe o față scumpă a lui. Prejudecata singularizării și autonomismului dispare astfel de la sine și fenomenul literar ne apare respirînd cu vigoare, atmosfera socială a epocii în care trăim. Și ceea ce ne bucură totdeauna e că prin această orientare generală obiectul studiului nostru nu-și pierde individualitatea, făptura lui proprie, aspectul ideologic specific, cel plastic-artistic.

Numai o astfel de metodă poate fi cu adevărat științifică și numai ei i se cade aplicarea termenului amintit, fiindcă aceasta e completă și complexă, atocuprinzătoare a vieții creatoare a spiritului nostru.

Nu trebuie să uităm însă că o astfel de cucire n-a fost deloc fa-

Cercetarea literară în anii republicii

Al. DIMA

cilă, că nimeni nu și-a însușit-o instantaneu, că — uneori — am putut și rătăci, fie lunecînd spre sociologizare și confuzii cu alte fenomene, fie împărțînd panica ignorării structurii estetice. Dar piedicile au fost, pînă la urmă, învinse și nu mai e cazul să se mai vorbească astăzi de serioase rătăcirii... metodologice.

Mi se pare apoi că trebuie reținut, printre progresele științei literare contemporane, o nestînsă sete de documentare demnă de cercetătorii cei mai de seamă ai istoriei literare. Informația a devenit mult mai abundentă ca altădată, conștiinciozitatea mai respectabilă, utilizarea datelor — exemplară. Faptul nu are nici o legătură cu „factologia” de care s-a vorbit atît de frecvent pentru motivul că adunarea informațiilor nu s-a mărginit la ele însele și pentru că fiecare din acestea răspundea unei nevoi explicative. Condamnînd factologia n-au fost înlăturate faptele și anume cele semnificativ-genetice. Dintr-o prea abundentă biografie am putea întocmi un roman sau o cronică fidelă, dar nu o lucrare de știință literară.

Observ apoi, mai departe, că s-a produs, în anii noii eta-

pe literare o creștere a conștiinței relațiilor dintre ramurile ce o compun în mod firesc, între istoria, critica și teoria literară. Nu e greu să-ți dai seama care anume manifestări ale istoriei literare erau mai mult sau mai puțin... oarbe, neorientate de idei generale, de teorii estetice sau literare, în care critica literară era trecută pe plan secund și oropsită ca o cenușă și ale cărei imixțiuni în istoria literară nu puteau fi decît înfierate, după cum nu e dificil să-ți amintești de epoca în care o parte a criticii literare disprețuia istoria sau teoria. Metoda pe care o utilizăm ne obligă să nu pierdem din vedere relațiile de reciprocitate de care vorbeam, izolarea ramurilor disciplinei între ele ducînd totdeauna spre o cercetare unilaterală și deci, nesatisfăcătoare. Ceea ce nu înseamnă că anume cercetătorii nu pierd din vedere stringența unei astfel de obligații de metodă, dar chiar — în acest caz — dacă nu ei înșiși, cel puțin cititorii și ceilalți truditori ai breslei, remarcă eroarea și atrag atenția asupra ei.

Mînuind metode de acest fel, pe care experiența și practica cercetării le confirmă mereu, știința noastră literară poate închea astăzi bilanțuri dintre cele mai grăitoare. De pe harta cercetării au dispărut numeroase pete albe ce tulburau liniștea științei noastre și care aparțineau multor perioade ale istoriei literare. Firește, au mai rămas unele, chiar nu prea puține, cîmpul ce urmează a fi desțelenit solicită încă strădania răscolitoare a adevărului, dar cum ne putem îndoi că munca nu va fi continuată și că necunoscutul nu va fi micșorat cu tot mai vaste porțiuni?

Toate acestea ne-au adus unul din darurile cele mai prețioase ale spiritului creator: *încrederea* în capacitatea lui de pătrundere și orientare adecvată prin labirintul fenomenului literar datorită metodei celei mai potrivite și aplicării îndelungi a cercetătorilor.

În momente festive, ca acel pe care-l însemnăm acum și în acest an, recunoașterea unor adevăruri precum cele mai sus amintite nu constituie numai o datorie, ci și un legămînt pentru dezvoltarea științei literare în viitorul apropiat.

NICOLAE ȚĂTOMIR

Patriam meam cano

Conștiință activă și integră, scriitorul își desfășoară activitatea creatoare într-un mediu social, politic și cultural dat, pe care trebuie să-l cunoască profund, pentru a-l reda veridic în opera creată.

Universul estetic al scriitorului include așadar zonele spirituale și materiale ale acestui mediu, extinzîndu-se și sintetizînd pe plan artistic stadiile de evoluție ale spiritualității umane, ale științei și tehnicii moderne.

Nu poate exista un creator autentic care să nu fie însuflețit de dragostea de patrie. Dimensiunile acestui sentiment etern omnesc se suprapun — afectiv — peste întreaga suprafață a planurilor ei. Din pămîntul fertil al prezentului, seva dătătoare de energie înviează literatura, care, la rîndul ei — prin capacitatea de comunicare a ideilor și sentimentelor — determină o extindere a domeniului cunoșterii și a ariei experienței umane.

Cunoașterea e cu atît mai adîncă și mai veridică, iar experiența cu atît mai amplă, cu cît creatorul leagă mai strîns conținutul noțiunii de patrie cu acel al noțiunii de progres social și de transformări revoluționare, fiind de la sine înțeles că tradiția în domeniul creației spirituale își are importanța și rolul său bine determinat.

Pornind de la realitățile majore ale societății, scriitorul român s-a dovedit și se dovedește a fi o conștiință lucidă, un participant direct la viața cetății, dragostea de patrie constituind mobilul cel mai puternic al înfloririi depline a personalității sale.

Iată de ce cînt patria mea, patria meam cano, mereu sunîndu-mi în minte ca un memento vivere poemul închinat țării căreia îi aparțin și care îmi aparține:

„Cu fiecare rimă, întîneresc c-un vers”.

Itimie BARLEANU :

„Imn Republicii”

Cu ani în urmă ne surprindeau poate notațiile, prilejuate de mari evenimente festive, când ziaristii „specializați” înregistrau succesele peste hotare ale literaturii române contemporane, ne surprindeau pentru bunul motiv că acestea nu erau nici atât de frecvente nici atât de importante, adică nu reflectau întotdeauna revărsarea valorilor esențiale ale literaturii române clasice, moderne și contemporane în albia literaturii universale. Dar iată că, de la un an la altul, grație prestigiului mereu ascendent al României socialiste peste hotare, grație, fără îndoială, unei politici externe de mare generozitate și demnitate, grație însăși maturizării și diversificării literelor noastre de azi, asistăm la un fenomen de largă pătrundere și difuziune a literaturii române în lume. Mai întâi, acesta vizează clasicitatea literaturii noastre care continuă — prin Eminescu, Caragiale, Creangă, — să se bucure de un elogi și o descoperire mereu mai sincere prin adincimea lor, de o cunoaștere mergând în straturi dense de cititori și nu numai la cititorul specializat, la intelectualul literat.

Desigur, pentru a desena chipul literaturii române în lume, cele mai potrivite formule ar fi acelea ale statisticii, dar nu ne propunem așa ceva și nici, nu este în specialitatea noastră să apelăm la acest lucru. Dacă aruncăm o scurtă privire asupra anului literar românesc 1972, revărsat pe meridianele străine, vom ajunge de îndată la satisfacția de a constata că, pe lângă tot mai riguroasa cunoaștere a — de pildă — creației eminesciene prezentată francezilor de o nouă exegeză a lui Allain Guillerrou („Coup d'oeil sur la genèse intérieure des premières poésies d'Eminescu”), retrădusă în armeană de către regretatul Gourghen Borian, asistăm totodată la o pătrundere (fără precedent, în comparație cu toți anii din urmă) a literaturii noastre contemporane în conștiința cititorilor străini. Desigur, pe primul loc se află decanul prozei românești, marele Zaharia Stancu. Astfel, în noiembrie recent, o nouă edi-

1972

literatura română în lume

tură suedeză René Coeckelberghs din Göteborg și-a inaugurat activitatea publicând două cărți românești de mare prestigiu: „Descult” care reprezintă a 100-a apariție în limbi străine și „Jocul cu moartea”, a 101-a apariție a lui Zaharia Stancu în alte idiomuri ale lumii. Să remarcăm apoi publicarea fremătătorului roman „Șatra” în editura Europa din Budapesta iar, la Praga, apariția, în editura „Odeon”, a romanului „Uruma” și vom putea avea o imagine a ceea ce reprezintă Zaharia Stancu în proza mondială, „scriitor european” cum l-a numit, cu câva timp în urmă, ziarul „Luxemburger Wort”.

Poezia continuă prin marii moderni, prin Arghezi să fie un element de dialog puternic cu spiritualitatea afectivă a lumii de astăzi, fiindcă autorul „Cuvintelor potrivite”, în afară de faptul că nu lipsește din majoritatea antologiilor apărute în acest an (Cancioneiro Romeno — Rio de Janeiro, precum și alte antologii și culegeri apărute în edituri franceze, belgiene, italiene etc.) este deopotrivă prezent cu volume separate la Ierusalim („Frunze” tradus de Shimon Haran), a beneficiat de o excelentă versiune italiană datorită lui Marco Cugno, salutată cu pertință de către cunoscutul nostru ambasador intelectual în Italia, Alexandru Balaci etc.

Dar am putea fi crezuți oare pe cuvânt, fără să dăm date largi, de detaliu, că cei mai tineri creatori, prozatori, poeți, dramaturgi se bucură de o largă și tot mai binemeritată răspândire în străinătate? Astfel, prin Petru Popescu al cărui volum de nuvele „Moartea din fereastră” a apărut la Editura Bonniers din Stockholm, al cărui roman „Prins” a apărut concomitent în Ungaria, Cehoslovacia și Polonia în timp ce „Dulce ca mierea e glonțul patriei” dispune deja de o versiune germană în Editura Wolk und Welt din Berlin; prin Szász János, tradus cu nuvele în reviste sovietice, prin Ion Hobana care a reprezentat cu cinste la Congresul de literatură științifico-fantastică de la Trieste (din iulie a.c.) „Vîrsta de aur a anticipației românești”; prin Vladimir Colin a cărui „Pentagramă” a apărut la Editura Marabout din Bruxelles, pentru a nu mai vorbi de stima de care continuă să se bucure în străinătate cărțile lui Marin Preda, Eugen Barbu — realizăm, pe scurt, o imagine a circulației prozei contemporane în lume.

Dar istoria și critica literară, dar eseu? Aproape necunoscute pînă acum cîțiva ani, esul critic românesc se bucură acum de o largă apreciere în cercurile intelectuale. Astfel, numărul 3 al cunoscutei Revue d'Esthétique cuprinde studii

prețioase semnate de: Liviu Rusu, Marcel Breazu, Alexandru Dima, Nicolae Terțulian, Ion Pascadi, Ion Ianoși, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Dumitru Ghișe, în timp ce o carte ca „Literatura română în epoca luminilor” de Romul Munteanu, unanim prețuită la noi, a fost recenzată de reviste americane de literatură. Alături de ei, de aceste nume, prezența tot mai bogată a teoreticianului Adrian Marino în reviste elvețiene și franțuzești este un fapt neîndoielnic. Poate că la aceste contribuții de răspândire a literaturii române peste hotare prin intermediul criticii literare au contribuit și activitățile unor activi conferențieri itineranți ai noștri ca: Radu Lupan și Dan Grigorescu, autori ai unor interesante prelegeri susținute în Statele Unite ale Americii și dedicate literaturii române. În sfîrșit, noi înșine am elucidat mai pe larg apartenența poezilor români de limbă franceză în revista „Présence Francophone” din Canada, (nr. 4/1972) ca și prezența unei Renașteri românești specifice, a unui umanism sincron cu cel occidental („Erasme en Roumanie”, Paris, Librairie Philosophique Vrinco, 1972).

Desigur, văzute „din avion”, din lipsă de spațiu, problema aceasta, a vigoarei circulației literare românești în lume, nu poate să ia decît caracterul unui caleidoscop prin care privim fulgerător, fără să putem afirma totuși că ne bucurăm de o deplină cunoaștere, binemeritabilă, de altfel, în totul, după opinia noastră. Sub semnul înaltului jubileu al Republicii, nu vom uita să amintim apoi că turneele unor teatre cuprinzînd un vast repertoriu contemporan, prezența noastră la mari expoziții și tirajuri de carte (Nisa, Frankfurt/Main etc.) precum și difuzarea literaturii noastre la numeroase posturi de radio și televiziune străine, completează un tablou sintetic al unei frumoase certitudini. Certitudinea că literatura română în anul 1972 a circulat mai adînc, mai viu, mai larg în lume de la Golful Finic pînă în insula Manhattan.

Constantin CRIȘAN

SPRE IARNĂ

(continuare din pag. 9)

piriu sau riu înghețat cum visase măică-sa, acolo el n-ar fi putut fi dus mort, că e foarte greu să ducă un mort și să nu te vadă nimeni, chiar ascuns într-o sanie, noaptea. Ei doi s-au întîlnit acolo din întîmplare sau nu și pașii celui rămas viu s-au șters sub zăpadă cînd s-a reînțors...

Domnilor și doamnelor, mă a-pucă din nou frigul...

— Deci, i-am spus lui Moise, dacă scoica o fi sau n-o fi femeia pe care o căuta el sau femeia în general care aduce pe lume pe cei care o să ne îngroape miine pe noi, el, Tică, îl căuta pe omul care l-a făcut pe taică-său să nu se mai reînțorcă din acel loc neștiut și el cred că știe cine este acel ins cum și eu...

— Și tu ce?

— Ți-am spus ce...

— Ia mai dă-l dracului și pe Horia, cine știe unde-o fi acum în străinătate și cine știe ce fețișoare îi stau pe genunchi și noi... Era un aiurit, ce-avea în gușă și-n căpușă, te puteai aștepta de la el la orice, și să fugă, era inconștient.

— Nu cred, Moise, el se băgase într-o bătălie, la el ținea cel mai mult Calistrat Peralta, pe mine mă credea cel mai curajos, pe el cel mai cu mintea pusă în ordine, știa ce face cînd a intrat în partid, de-atunci știa că trebuie să facă o nouă lume.

— Loziaci, bătrîne, lozincute, o nouă lume și o nouă istorie nu se fac bătînd din palme și cu isteriei ca el care-ți sărea ca o față în cap cînd nu-i convenea

ceva. Nu știa ce voia, altfel ar fi înțeles...

— Știa, Moise, și mă mir că vorbești așa, Calistrat știa ce istorie vrea să facă și mă mir că de Horia care s-a bătut după război să facă ce pe urmă s-a dovedit că nu s-a făcut rău să spui că era un aiurit: cum să fie un isteric unul care făcea ce voia, e drept, dar asta era istoria pe care o voia el, așa și spunea, nu pe care o voiai tu, bunăoară, și ce e rău în asta dacă sînt două păreri, se va vedea cu vremea care e mai bună, da, dar nu poți zice că nu voia ceva precis și dă-i voie dacă voia să știe ce voia să facă, ce istorie, de vrei să-i zici așa, să facă, nu era un inconștient, bătrîne...

Și domnilor și doamnelor s-a supărat că i-am zis bătrîne, însă și el îmi zisese bătrîne și acum văd că nu „bătrîne” l-a ridicat de lingă mine și l-a dus de nu l-am mai văzut toată vara și toată toamna și...

Am căutat și eu o scoică vie lingă Dunăre și n-am găsit și toată vara... Și-a venit Moise într-o seară cu ger și cu zăpadă pe la mine singur și mi-a zis să-i fac o ciorbă de varză acră și să frig niște cîrnați și-am pus la foc oala și-am adus din cămară unde stătea spinzurată pe un cui o legătură de ardei iuți, ca o coroană, și i-am spus c-am trecut acul cu ață prin cozile a două sute de draci și-ăștia mici, verzi și roșii, și galbeni și el a avut o idee grozavă: ce-ar fi după ce mîncăm să mergem în cimitir, și-așa e un pic de lună

sub nori, cu lanternele prin zăpadă și să-i atîrnăm lui Horia pe cruce legătura ca o coroană de ardei iuți? Și-am tras o mîncare ca de Anul Nou și-am băut vin roșu și-am zis eu să luăm și o damigeană plină cu noi să bem la căpătîiul lui (chiar de el nu era acolo, acolo era locul său) pe luna asta rotundă și mare și galbenă care parcă mergea prin zăpada ce cădea, se rotea în sus, ciudat, stînd pe loc... Vinul era aspru, de te stropea pe cămașă, puteai să-ți faci obiele din ea... Eu duceam la gît legătura de ardei, apoi a luat-o el la gît și-am început să lălăim prin pădurea liniștită și albă.

— Auzi, am fost acum o săptămînă pe la Ioniță Capdeerete și-am tras tot așa un chef și ne-am luat de umeri, soldățește, prin zăpada pînă la genunchi care ne încheia urmele cum turna de sus pe lingă lună și Moise a zis că Ioniță pentru asta rămîne un băiat de zahăr, cu toate că asta e adevărul oricît am fugi ori ne-am ascunde noi de el tot așa rămîne, Ioniță tot Ioniță rămîne... El e prietenul nostru, dar îl poți învinovăți pentru maimuțele lui pe bicicletă? Parcă eu sînt mai bun, sau tu ești mai bun? Îmbătrînim, ar trebui să căutăm cîte o scoică și s-o punem la rană și să mai bem ca acum... De ce să nu recunoaștem că ne place vinul, de ce să fugim de adevăr și să dăm la bătrînețe peste el, să-l descoperim fără să vrem și să vedem că nu mai folosește adevărul la nimic... Să mergem la primăvară amîndoi să punem grîu, tu nu simți cum stă acuma să-mînța sub zăpadă și așteaptă soarele să moară și să dea atunci din ea grîu verde, nu simți, cum miroase zăpada? Asta e adevărul, și gerul are un mi-

ros, vorba lui Capdeerete... Asta e Ioniță: cînd i-am zis: Ce crezi tu de războiul ăsta în care am fost... A fost cum a fost, a zis Ioniță, dar mureau prea mulți cai...

Și-am intrat prin gardul din spre pădure pînă lingă unde era locul lui Dunărințu și-am ridicat damigeana la gură fiecare și am zis: ce-ar fi să-i băgăm damigeana goală înăuntru și eu am zis: ar fi o chestie, și Moise a zis: ar fi o chestie — și eu am privit luna cum se tot învîrtea ca beată și desigur că și noi eram curcă... Așa de curcă

beată eram că-mi cîntau în urechi glasuri de soldați și vorbeam cu ei și nu mai auzeam și mă auzeam și strigam la ei și ei băteau din palme și din picioare cînd la circ treceau maimuțele pe bicicletă... Și se-nvîrteau niște baloane colorate care nu erau baloane, erau roțile bicicletelor, ca niște coroane de ardei iuți... Și-am pus coroana de ardei galbeni și verzi și roșii, de două sute de ardei... Și dracu să-l ia pe Ioniță Capdeerete dacă n-a aruncat cu zahăr la maimuțele alea de pe biciclete...

Ion NEAGOE :

„Trepte”

Anuala '72

Intr-o republică imaginată de Aristofan ca un principiu de fertilitate feminină, de grație creatoare și pace, artele și artiștii edifică alături de științe și meserii, încât munca iradiază bucuria și siguranța ome-nească, ferite de violențe distructive, rapt și războaie. Ceea ce pentru vechime pă-re-a utopic, pentru noi devine fapt de cul-tură. O asemenea încântare radioasă con-țin multe din lucrările remarcabile ale artiștilor plastici ieșeni, expuse în sala „Victoria”. Nu atât tematica expoziției de-dicată primului pătrar de veac al Repu-blicii Socialiste România, sau mai bine zis nu tematica singură, luată ca valo-are în sine, cât măiestria angajată plonar a operelor, care vor rezista în timp, con-feră strălucire spirituală manifestării plastice aniversare. Precum bine s-a spus, în artă scopul nu scuză mijloace-le. Dimpotrivă, un scop, sau un ideal, su-perior, de noblețea celui de acum, cere o treaptă elevată corespunzător nu nu-

mai a meșteșugului, desenului și culorii, ci o elaborare plastică de sinteză idea-tică și afectiv sensibilă, devenită măies-trie proprie, valoare estetică nouă.

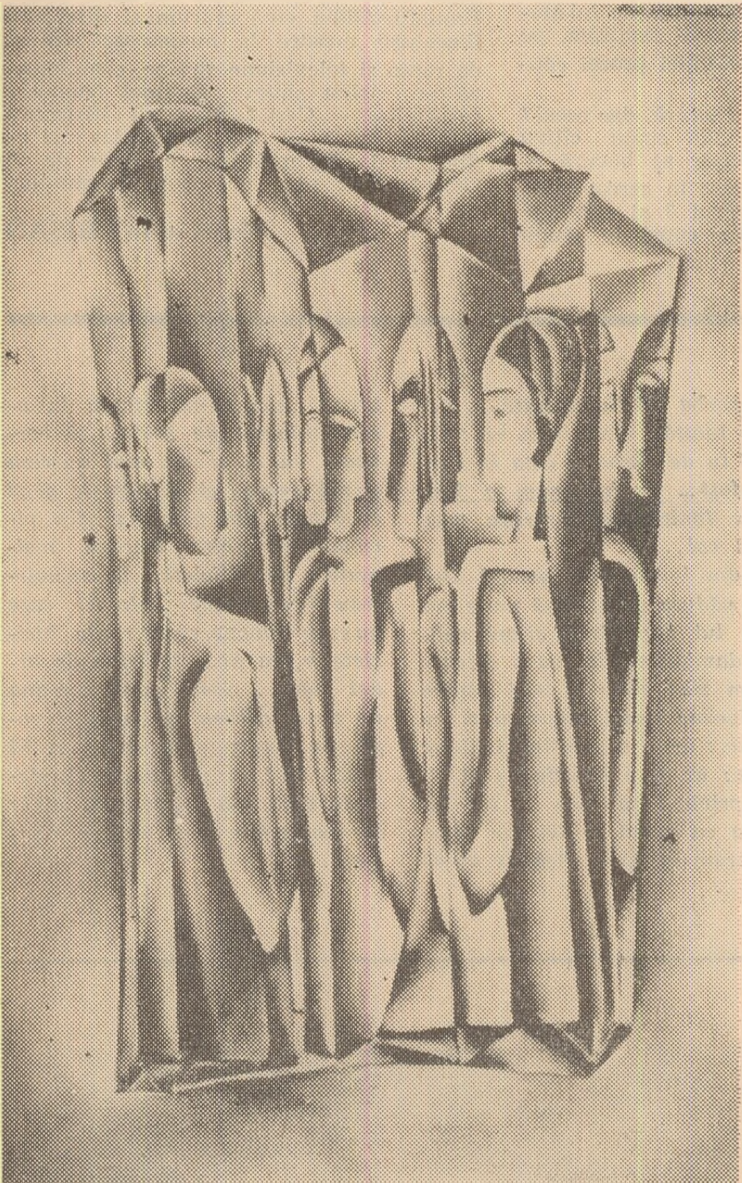
O cîntare patriei, formulată cu mijloa-cele plastice ale picturii, graficii și sculp-turii, a artelor decorative, este o temă de noblețe fără egal. Patriotismul pro-fund al artelor și literaturii românești este de mult parte a unui sistem de valori, prezent în egala și frățeasca u-nitate pentru progres a tuturor națiuni-lor lumii. Complexitatea sentimentelor, mulțimea aspectelor dragostei de patrie și de omenie, atașamentul față de locu-rile natale și oamenii acestui pămînt, i-dealurile socialiste ale obștii noastre, s-au întruchipat și se pot exprima încă și mai mult în opere de un discret lirism con-templativ sau de activă angajare, mani-festă, directă, a crezului poetic. Varieta-tea genurilor și diferențierea valorilor se cer receptate și gândite astfel, dintr-un

larg unghi de vedere asupra realităților materiale și spirituale ale patriei con-temporane.

Cîțiva artiști, cunoscuți și pînă acum, prin virtuozitatea artei lor, ating acum apogeul creației lor cu lucrări bine gin-dite și realizate plastic. Sînt concepute imagini care să elogieze munca, hărnicia, inteligența eroilor anonimi care au mer-ritul de a fi forța hotărîtoare a istoriei, temeliea înălțării țării pe trepte ascen-dente. Adrian Podoleanu, neobosit în va-lorificarea filonului marii tradiții a școlii ieșene de acuareliști, obține efectul de fluență translucidă și în uleiuri, su-gerează astfel trecerea oamenilor și a-mintirea lor neștearsă, figurativă, prin curgerea neîncetată a timpului. Pinzele sale, de reală măiestrie componistică, „Brigada de agricultură” și „Tehnicienii agricoli”, vibrează în nuanțe de ocră și verde, grisate, dominate de albul luminii matinale care dă efecte proprii, defini-

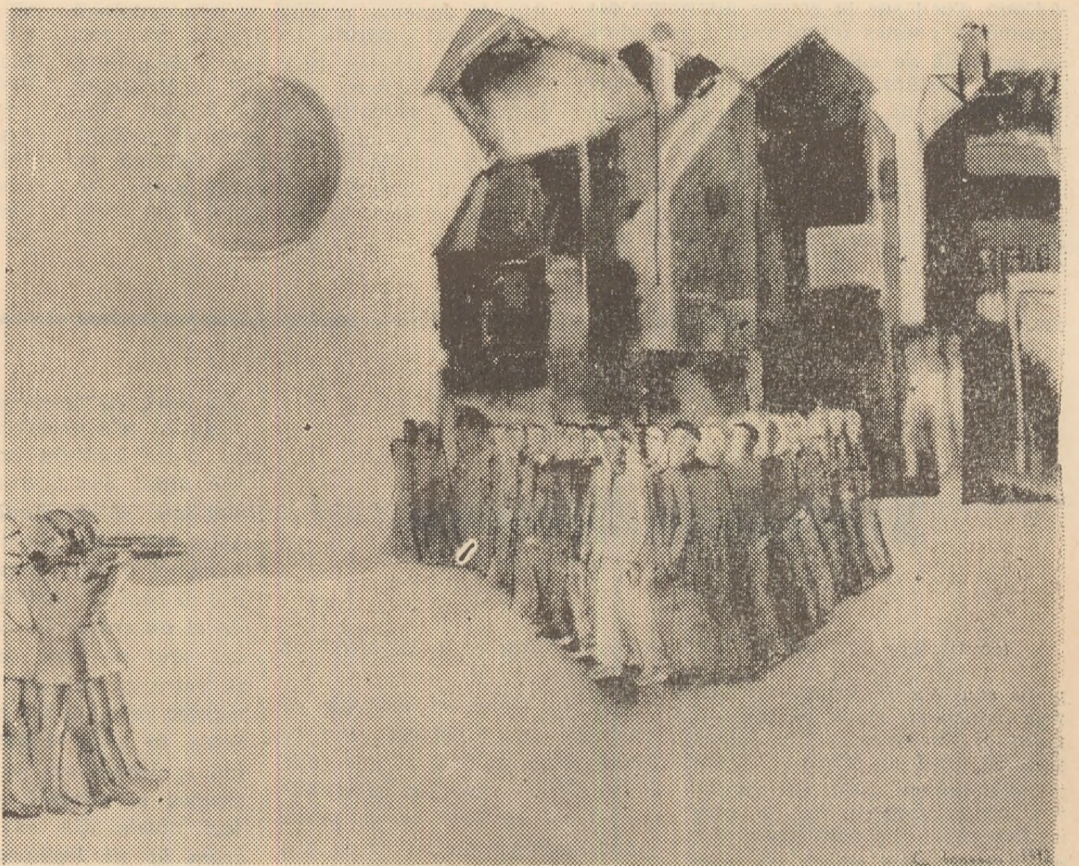
torii ca stil. Laviul simulat face să circu-le liber relația intenționată, care leagă grupul uman, mediul în masa păstoasă aplicată pe panou. Dan Hatmanu are o deosebită capacitate interpretativă, care-i permite ca pornind de la o temă asemă-nătoare să creeze spații logice, asociative, de implicație geometrică, în compozițiile „Cooperativizare” și „Mecanizare”. Astfel grafia, dusă pînă la perfecțiune, sublini-ază caracterul rațional al construcției sociale, tenta științifică a actualității. Forma grafică tinde spre autonomie, în conturul ferm culoarea este mai mult sugerată de valorații și vibrații, griurile sugerează intensitatea gradată a roșului sau a albastrului. Se compune distinct o lume a frumosului pythagoreic exprima-tă în raporturi riguros proporționate, a-proape de matematizarea tehnologiilor contemporane. Impresionează demonstra-ția sensibil antitetică dintre pătratul me-reu egal, tăietura netă a „Cristalului” și tendințele de autodepășire, de deținere personală, prin excepție, a personalității umane. Ființa individuală, în formare și afirmare multilaterală, străbate divers și se impune prin multiplele fațete din ge-ometria reprezentării socialului.

În grupul de culminație a efectului pictural-decorativ se cuprind și lucrările lui Val Gheorghiu care elogiază lucrurile liniștitoare ale creativității, delicile artei, prin unificarea unui stil contempla-tiv extrem-oriental cu unul interpretativ european, în spiritul geometrizarilor din folclorul românesc, atât de marcant în atmosfera „Atelier”-ului, unde pupăza hu-muleșteană a poposit pe o margine de șevalet. Este un apro-pu livresc la legătura cu datina și dragostea pămîntului, a

Dan HATMANU :

„Cristal”

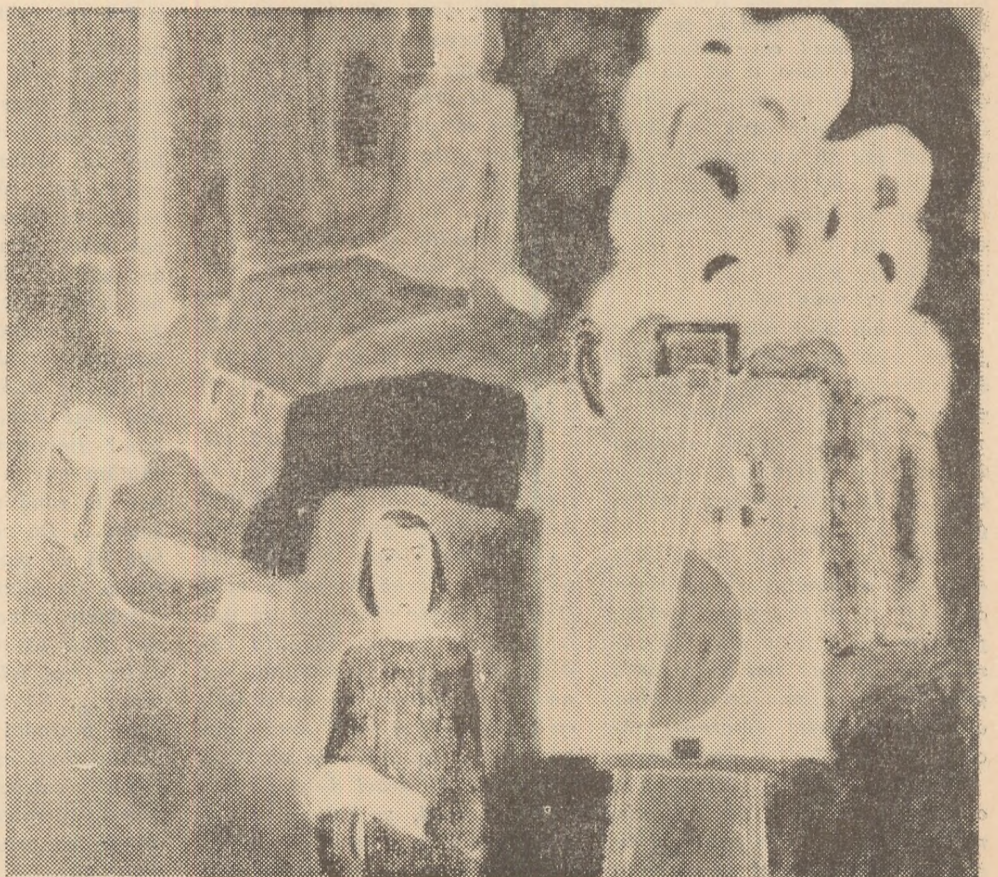
Corneliu IONESCU :

„Greviști”

Nicolae MATYUS :

„Sărbătoare”

Val GHEORGHIU :

„Atelier”

Val GHEORGHIU

Am întrebat în vară pe cineva, într-un tren, spre Sibiu, dacă în vremea tinereții sale străinii știau ceva de frescele noastre și mi-a spus că nici noi nu prea știam de ele, sau știam, știau localnicii, dar nu ne dădeam seama ce sînt, cit de importante sînt.

O, luminate Voroneț, cu tîmpla ta albastră, lapis lazuli, cine nu te știe acum, cine din cei ce coboară din avion sau din tren, nu întreabă de tine și nu lasă străzile, pentru un ceas răcoros sub streășina ta ?

Sub streășina ta de șindrilă stau în ceasurile verii moșnegii noștri din Bucovina, care, în bundițe cu jder, seamănă toți, nu știu cum, cu bunul Ștefan Mușat, și stau fete îmbrăodate cu alb și cu negru și stau străini cu ochelari și cu aparate.

Așa arată acum toate afișele noastre, care trec Alpii, Pireneii, Marea Mîneei și Oceanul ; sub streășina Voronețului stau moșnegii și fetele noastre, care se odihnesc, iar printre ei străinii cu ochelari, care fotografiază : o, yes ! how wonderful !

Flăcările Gheenei, Arborele lui Ieseu, păcătoșii, îngerii și demonii, asediul înfricoșat al Constantinopolei . . .

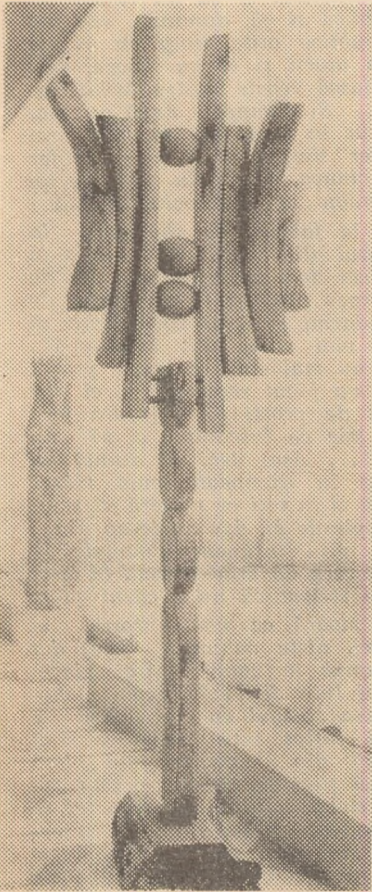
Pentru oaspeții noștri de peste mări și țări, toate acestea sînt nespus de frumoase : o, yes ! how wonderful !

Pentru noi, toate acestea nu-s numai frumoase . . .

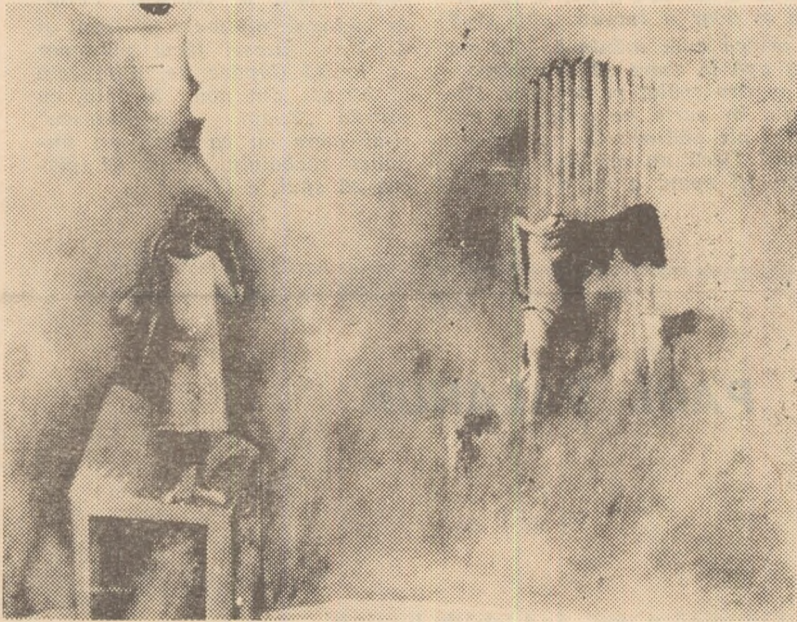
Adrian PODOLEANU :

„Brigadă de agricultori“

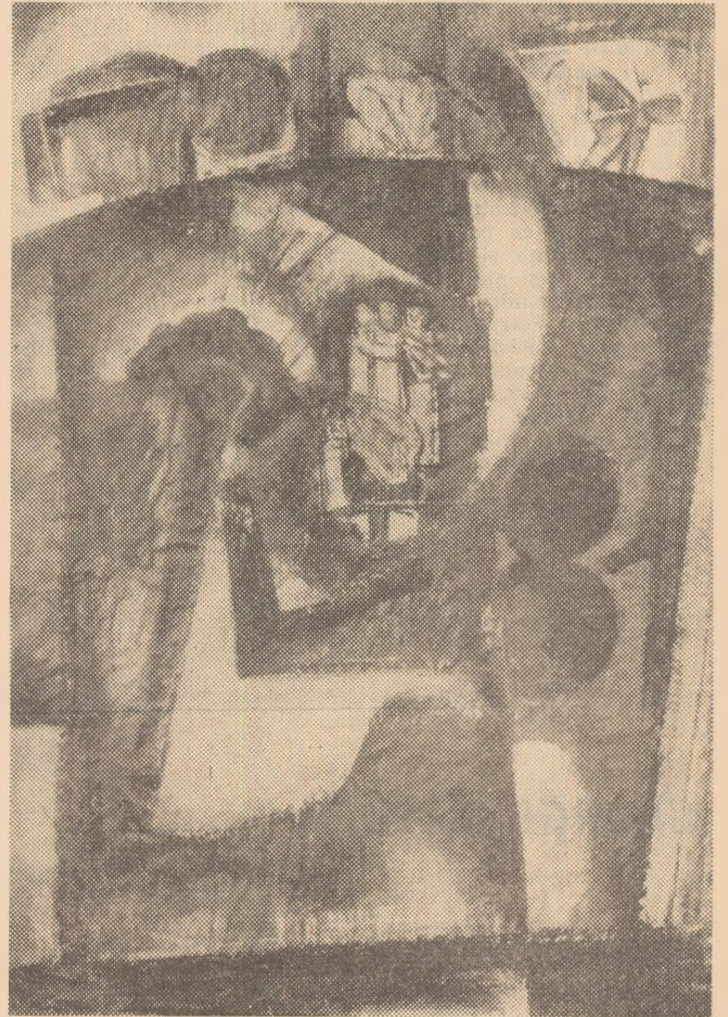

Dan COVĂTARU : „Aspirație“

Ion GINJU :

„Ziua Victoriei“

Ion PETROVICI :

„Înfrățire“

celui care abstrage geometria esențială din modelul viu, aflat în fața sa. Este sensul lăuntric al stilizării decorative redescoperit prin „Legenda“ ca o înțeleaptă alternare între realitatea din afară și interiorul spiritualizat, creat imaginar. Apoi artificul cultural, ca lume a oglinzii din „Sălile lumii“ pictate cu distincția safirelor și rubinelor devenite matitate reținută a decorului simbolic, urcă frumos treptele grele din spre natural spre omenesc, fără a rupe legăturile firești, sublimându-le doar în linii de mare acuratețe.

Simbolica purității tinerești, vârsta celor 25 de ani ai Republicii în România, predomină ca atmosferă creația de mare rafinament coloristic a unui grup distinct de pictori monumentalisti. Culoarele iriază lumina proprie în suprafețele mari organizate savant de Corneliu Ionescu în „Agricultura nouă“ sugerînd spații unificate sub egida stăpînitorilor țării și a propriului destin, munți și cîmpii întregi, dealuri întregi de aceeași culoare, complementară cu cerul și casele. Toată această savoare a culorii decorative se cuprinde în în țesătura unui desen naiv, de stampă veche muntenească, din vremea întemeierii țării. Este evidentă dorința de a vorbi despre o a doua întemeiere prin voința colectivă a stăpînirii bunurilor acestui pămînt și a diriguirii omenești spre un viitor liber, neditat de nimeni în suverana afirmare a personalității acestui popor. Forme strămoșești, arhaice, ale desenului și bucuria simplă, copilărească, a culorii, o sinceritate nedisimulată fac limbajul acestei picturi capabil să transmită mesajul unei gândiri abstract-filosofice. Me-

ditația asupra istoriei și a destinelor unui popor însuflește noblețea culorilor pastelate din compoziția monumentală, nu prin dimensiuni, ci prin calitatea emoției cuprinsă de Ion Ginju în „Ziua victoriei“. Antica Nike străjuiește cu aripile ei știrbite de vreme o orgă înaltă, ca un imn de slavă luminos, înlocuind parcă luminătorii mari ai cerului sau conștientându-se cu ei. Este un cîntec beethovenian al culorii primăvăratică și a aerului solar, folosit acum ca metaforă și de Ion Neagoc, pentru a spune adevărul despre omul simplu, eroul cotidian al edificării unei lumi noi. O femeie ridicată pe baricade sau pe un soclu, constituie statuarul contemporan, viu, adevărat.

Ideea transformării artelor și activităților semnificative ale zilei de azi în monumentală predomină creația lui Nicolae Matyus. Cele trei compoziții ale sale compun un tricolor, rafinamentul monocromiei, ajutat de alb și negru, de pămînturi calde, făcînd rezistentă plastic, sugestivă și plăcut perceptibilă fiecare imagine în parte. „Tinerețea“ este apoteoză a frumoasei energii trupesti și sufletești, ilustrată în stilul reamintit al statuilor înțelepciunii și amorului grecesc, în zborul cailor înhămați la nava imensă a cetății, perspectivă poetică și inginerescă în același timp. Realizabile, în forme mari, exterioare, de mozaic, aceste compoziții clare ideatic au merite decorative incontestabile.

Ansamblul de imagini al sălii expoziției beneficiază și de prezența a numeroase peisaje și naturi statice care vorbesc discret, în limbajul tradițional, propriu maestrilor școlii ieșene, de marea dragoste

pentru locurile natale, pentru roadele și frumusețile dealurilor învecinate. Lirica aceasta cunoscută, îndrăgită, consacrată de muzee și istorii de artă pătrunde în mod specific și în grafică, arta reportajului plastic al zilelor noastre și al faptelor semnificative. Ioan Petrovici, de exemplu, amplifică efectul de lumină pe care-l are „Pîinea obștească“ pentru a reliefa simbolul cuprinderii în rotunjimea ei solară a unei munci și a relațiilor omenești de echitate și dreptate. Pîinea pare ruptă din soare, concurează luminătorii marilor constelații. Efectele de clar-obscur, atât de obișnuite în pictură, devin aici un element de plastică bine integrată. Grafismul reiese pregnant mai ales din logica desenului, din contururile certe în care se cuprinde pata de culoare. De aici monumentalitatea demnă de tratat în vitralii. Alte virtuți, cele ale palpabilului dactil fac ca tot ce concepe Ecaterina Popp-Petrovici, în grafică, să fie transferabil pe mari suprafețe țesute, în stilul covoarelor românești, deci pregnant ornamental și monumental, așa cum cer artei formele arhitecturale moderne, din orașele noastre industriale.

Sculptorii, ale căror datorii față de obște sînt mari, pentru că o statuie bună educă mai eficient decît mulți profesori laolaltă, și-au desfășurat activitatea în acest an, ridicînd monumente la Iași și Vaslui, ori participînd la concursuri naționale. În sala de expoziție au venit cu lucrări mai mici ca proporții, adecvate interiorului, sau cu proiecte de viitor. Caracterul monumental nu reiese însă din mărimea volumelor, din dimensiunile fizice ale lucrului îndeplinit, mai mult ținuta, ascendența liniilor, prestan-

ța, solemnul sau sublimul, emoționează conținînd emoția de mare intensitate. „Imn Republicii“ compoziție corală, în lemn patinat, de Iftimie Bârleanu, îndeplinește condiția unei asemenea vibrații afective, face o legătură elocventă între rădăcinile istorice ale luptei acțiunii noastre socialiste și aspirațiile egale, înfrățite ale provinciilor ei tradiționale, figurate în armonia de cînt a grupului statuar. O ascensiune a capacității de expresie plastică, o definiție a stilului propriu prin sinteza influențelor anterioare, dobîndește acum Lucretia Filioareanu-Dumitrașcu prin marea ceramică brun-aurie a horei nonfigurative, intitulată „Cîntare patriei“. De o altă factură poetică, suav familiară, lucrarea în marmoră albă, candidă, „Cîntec de leagăn“ relevă în sculptorița Alexandrina Dimitriu o ființă capabilă de înaltă incantație simbolică. Patria, ca o generică mamă proteguitoare, capătă în interpretarea ei o înfățișare nouă, neobișnuită în monumentalistica tradițională, retorică în acest gen. Depășind eclectismul, sculptorița ieșeană se impune tocmai prin grația elegantă a simplității perfect sinceră, măiastră în demistificare.

Monumentalitatea decorativului pictural, sau a statuarelor înseamnă pregnanță în memoria contemporanilor, și poate a generațiilor care se formează, viu, ca însăși viitorul. Ce altceva, mai mult și mai durabil, își pot dori artiștii ieșeni care au elogiat eroica edificare a noului în materie și spirit, ridicarea la înălțimea care i se cuvine Patriei acestor 25 de ani.

Radu NEGRU

DECEMBRIE ISTORIC

Andi ANDRIEȘ

Învățăm istorie cu o concentrare neobișnuită.

Recapitulăm istoria cu o pătimasă sete de cunoaștere. Memorăm faptele ei din convingerea că astfel ne justificăm ființa și colectivitatea.

O luăm martoră și ne includem în amploarea ei cu certitudinea că ne-am născut din istorie, am crescut în ea și ne împlinim prin ea.

Fiecare dintre noi, oricât s-ar crede de neînsemnat, este o moleculă a istoriei. Imperceptibila masivitate a scurgerii timpului apasă pe fiecare dintre noi, atribuindu-ne o suplimentară — poate cea mai adevărată — încărcătură de personalitate.

Fac legătura dintre toate acestea și sentimentul republicii pe care românii l-au purtat în ei întotdeauna, mărturisit sau nu, ca o dorință de supremă libertate, de participare desăvârșită și constantă la treburile țării, de democra-tism netruocat.

Românii au păstrat în ei, nealterată de nici un timp, mîndria de a nu avea stăpîni și capacitatea de a-și dirija destinul prin propriile sale valori umane și de tradiție.

Nu înseamnă acestea, oare un elevat sentiment al republicii, o aspirație necontenită către adevărata putere populară care astăzi se desfășoară, într-a-devăr, pe coordonatele ei cele mai înalte?

În istoria noastră există coroane și sceptre, dar acele coroane și acele sceptre sînt în însăși ființa noastră națională, în însăși trăinicia noastră pămînteană, în însăși evoluția noastră ca popor demn și capabil de acte decisive.

Acele coroane și acele sceptre sînt contopite în gloria neamului nostru și nimic nu le poate separa de năzuințele românești. Alexandru și Matei, Mircea și Ioan, Ștefan și Mihai, Vlad și Petru, sînt numele noastre, ale tuturor, nume fierbinți și hotărîtoare, succesiune de personalități autohtone care se numeau pur și simplu voievozi sau domni și care reprezentau, la scara acelor ani, o opțiune și un însemn de obîrșie.

Apropiem istoria noastră de inima noastră. Ascultăm istoria și ne ascultăm inima.

Acum, în acest decembrie, citim cuvintele scrise de celălalt decembrie, istoric, decembrie proclamativ care a materializat în sfîrșit sentimentul republicii românești.

DUMITRU RADU POPESCU

Spre iarnă

Nici nu m-am mai înapoiat la ei. i-am spus bătrînului să-i trimită să-mi aducă în pădure sacul și traista și calul și-ajuns acasă m-am uitat de mai am greu să mai semăn cum trebuie a doua zi lotul. Aveam greu de sămînță destul, dar l-am dat la păsări chiar atunci, l-am făcut grămadă în curte să-l mănince găinile și găștele ce le aveam și brabeții și toate păsările pădurii care l-au și mîncat călărindu-l aproape o lună.

Pe la amiază a venit el cu fata și-au adus calul și eu i-am așteptat cu masa gata pusă în bă-tătură la umbră. Cum nimic, Tică, l-am întrebat punindu-i ciorbă în farfurie și ardei iuți în față și el în loc să-mi răspundă la întrebare, dă-i în sus și în jos cu semănatul: c-a fost grozav! Ce putea să fie grozav, pămînt pe tălpi, că degeaba v-ați descălțat și ați venit cu pantofii în traistă, tot trebuie după masă să vă spălați cu vrecie. Grozav! a zis el. Și despre ciorbă a zis că-i grozavă. Ea tăcea și doar îi luceau ochii cînd îl privea cum mănîncă. Le-am pus apă la soare să se-ncălzească pentru spălat pe picioare. Păsările în curte pe greu, ale casei și ale pădurii. Ce nu-nfelegi, Tică? Dacă nu mă lași să mănînc, îți spun, a zis el. Uite, a

zis, dumneata ai fost coleg de bancă la normală cu Haralamb și cînd Calagherovici a organizat la Baia-Trie greva, pentru piine și mămăligă și lapte și o-pinci i-ați zis voi grevei, tu și Haralamb. Vezi că știu? Mai pune-mi ciorbă, sau vrei să tac? Mulțumesc, e grozavă, și arde-iul, este fato? Da, deci voi elevii v-ați dus de mină la pîrînții și rudele colegilor voștri cu oale cu lapte și cu piine și-ați trecut printre jandarmi, căci e-rați copii, și cînd n-au mai vrut să vă lase ați vărsat laptele pe ei și le-ați dat cu mămăliga în cap și-ați strigat că măcar a-tita le-ar putea da ei oameni-lor în viața asta, o bucată de piine și-o oală cu lapte și pen-tru aceste vorbe nevinovate, fi-îndcă eu nu cred că voi aveți atunci o conștiință revoluționa-ră, v-au dat afară din școală pe o lună. Apoi pe două. Apoi a venit războiul, ai întrerupt școa-la... Ce-i cu păsările astea, ce gălăgie fac! Și după ce l-ați înmormîntat pe Calistrat Peral-ta înghețat, ați mers pe front și după ce fusesei făcut prizonier cu Ioniță Capdeerete, dumneata ai intrat din nou în țară, cu divizia „Tudor Vladimirescu” și-ai mers cu ea pînă s-a pus punct războiului, cum îți plă-cea să spui, e drept?

— E drept, am zis eu și i-am dat un ștergar de cînepă să se șteargă pe picioare: terminase de mîncat și-și băgase labele în postavă la murat.

— Asta nu-nfeleg, că după ce-ai trecut și prin spitale și pe lîngă glonț și prin glonț și după ce pămîntul din Pătirlagele a fost măsurat de foștii soldați și dumneata ai finut registrul pe genunchi și-a scris numele lui cutare și cutare pentru bucată din cutare și cutare... Și după ce cînd, urmărește-mă, după ce cînd a fost dat regele jos și jan-darmii la ei în post și-au zis că e minciună și că nu există re-publică și că, domnule, ce-i aia republică atîta timp cît regele n-a murit și el nu moare, deci trăiască regele nostru Mihai în-tii... Și dumneata după ce te-ai urcat în rabla aia pe care erai șofer simplu șofer și nu șofer la cineva, ci simplu șofer pe un camion ce transporta scînduri de la fabrica de cherestea la postul din Turnu-vechi — și-ai plecat deci cu hardughia aia de mergea pînă în fața postului de jandarmi și le-ai spus ălora să nu mai cînte, atît le-ai spus: să nu mai cînte ca niște proști, că s-a făcut republică și ei sînt atît de proști că o înjură fără să știe ce înseamnă, și să nu mai... Așa, deci ei atunci au tras în dumneata cum trăsese-eră și în toți ce voiseră să se-a-propie de ei, dar nu te-au nime-rit, s-au infundat gloanțele în scîndura de brad icînd. Și le-ai mai strigat că nu e cazul ca ei să moară ca niște proști, ei cinci, niște nebuni... Și-ai dat drumul la camion și-ai plecat și-ai luat de la fabrica de che-restea steagul cu trei culori și l-ai înșipt între scînduri și-ai venit din nou în fața ălora cinci și-ai zis că ei n-o să tragă în steag... Și ei au tras tot în dumneata și iar nu te-au nime-rit și-atunci, parcă nebun, ca să nu mai vină și alții lîngă aia cinci ai tras camionul pînă sub fereastra lor, acolo unde nu te puteau atinge și le-ai strigat că e Republică și că să nu se mai încapățineze, și Cicerone Stoica pe care-l cunoșteai și-a cerut un foc și uite-așa n-au mai tras, tot dintr-odată, cum îi și apu-case, tot dintr-odată, că nu e-rau ei oameni de vreo convinge-re, ei se temeau să nu fie o glumă cu Mihai și să-și piardă moletierele. Propriu zis n-ai cu-cerit acolo o prefectură și nici n-ai pus căluș în gură unor duș-mani ceva mai grei, și nici n-ai fost trimis cu o sarcină specială, nu, ai arătat doar că nu-ți este frică și că ei trebuie potoliți ca să nu li se alătore alții și să iasă vreo dandana... Calistrat Peralta te făcuse membru de partid și de la el învățasei că lupta se dă oricînd și oriunde și singur și cu dușmani și cu proști care pot face mai rău u-neori ca niște dușmani și asta nu-nfeleg eu cum după ce ai luptat cu pasiune în Transilva-nia și-ai făcut tot ce era posibil la puterea dumitale ca să ia ță-ranii pămînt și apoi ca șofer la Galaction să fie în post puși înși de nădejde în conducere și să nu se fure la fabrica de cheres-tea munca oamenilor. Deci după ce și ca elev și ca eliminat și ucenic de șofer la atelierul de reparații din Cîmpuleț te-ai zba-tut să arăți că puterea omului e mai tare ca orice stat ce-l îngenunche, după ce și cunos-cîndu-l pe Calistrat ai trăit cu convingere o luptă care atunci arăta fără sorți de izbîndă a doua zi și nici a șaptea zi, după ce ai făcut deci tot ce era posi-bil și în război, ca omul să răz-

GEORGE LESNEA

a țării nuntă de argint

Sigură plutești pe valuri,
Veșnică-n asalt.
Țara mea de idealuri
Și de gînd înalt.

Raza soarelui și-a lunii
Rău-l face scrum.
Ce-au visat cîndva străbunii,
Se-mplinește acum.

Nu te pleci, nici nu te clatini,
Alte căi durezi.
Vechi tradiții, scumpe datini,
Trainic le păstrezi.

Precum florile sub rouă,
Precum plopilor-n vînt,
Ai durat o viață nouă
Pe-acest vechi pămînt.

Și-o trăiește-ntreg poporul,
Liber, fără frîu.
Peste oameni viitorul
Curge-n proaspăt rîu.

— Curgî mereu, tu riul vieții,
Smulge orice ghimp,
Că-i deplin al tinereții
Tot al nostru timp.

Timp ce-n suflute rămîne,
Ani ce nu desmint,
Cu-a republicii române
Nuntă de argint.

PAUL BALAHUR

turn

Columnă-n zori cînd lebăda luminii
își celebrează trecerea în rod
candide porți — metaforele muncii
pe pedestalul veacului vor scrie

cadran republican e timpul imn
fecund să-ți fiu și cel mai tinăr mire
și căi de purpură să limpezesc

mai pure ruguri ochiul însořit
al mierlei viscolind peste rîspintii
starea de veghe-a singelui semînțe
migrînd balanța fructului statornic

către-nceputuri; pasărea de aur
mai pendulează lin între vocale
dar glasul ei deja ninsoare este
învăluindu-mi semnele-n mișcare

și-mi scrie hronic oaselor și-mi scrie
baladă de descălecatul țării
s-o spună umerii s-o poarte tîmpla

Cîntec de-a pururi tinăr, cîntec-rană
ne-ntunecată pururi, cîntec-rouă
dar glasul ei demult lumină este

risipitoare vocea mea se face
chilim de unde pînă a fi sunet
și cuibărită în vioara apei
lebăda crapă oul unui imn

timpul își mișcă morile-n semînțe
și-n rădăcina veacului se-arată

cum Patria își logodește tropii
după scriptura astrilor, lucrare
augustă în grădina ciclurilor.

bată împotriva oricărei nedreptăți și să nu se lase strivit de o societate timpită care-l ține sub ea, după ce și după război cu carnea plină de cicatrice te-ai zbatut pentru ca oamenii să aibă o piine la masă și lapte și ciorbă, dintr-odată te-ai dat la fund în pădure ca un urs, dintr-odată ți-a prîit liniștea pădurii și ciripitul păsărelelor ce se bat pe grîul ce le arunca și liniștea câprioarelor și parcă dintr-odată ai devenit un urs venit aici să se ascundă și să-și lingă rănile insingurate și să aștepte iarna ca să se retragă și mai tare și iată că ai și ajuns ce-ai vrut și ce ești, un mort. De-asta nu te-nfeleg. De ce toate acestea, de ce, nu-nfeleg.

— Fiindcă aici eu n-am mai înțeles nimic, Tică, și eu cînd nu-nfeleg ceva, nu-nfeleg... Poate am îmbătrînit, poate mi-a ajuns...

— Dumneata zici că n-ai înțeles, tata s-a dus, Calistrat era în pămînt, a mai rămas unul din cei patru Moise. Crezi că el a înțeles? Sau voia și el o poziție de comandă.

Dar s-a dovedit că el era foarte timpit: fiindcă era conștient că Galaction nu-l înghite pe Calagherovici și vedea că tunșă e cu el, a fost cel mai timpit Moise fiindcă el a văzut timpenia ce-o făcea chiar el tîcînd și considerîndu-te timpit și pe dumneata și pe Haralamb și pe tata, că n-ai văzut ce se-ntimpla... Dar tata a văzut și n-a tîcut, nu era timpit, dovadă că nu mai este să i-o spună, iar dumneata spui că n-ai priceput... Eu te cred, dar tata nu te-a crezut. Dumneata nu ți-ai inchipuit că e posibil așa, nu că m-ai înțeles, nu ți-ai inchipuit că Moise chiar cu tatăl meu...

— Nu, asta nu-i adevărat, asta nu știu...

— Dar nu ți-am spus că l-a omorît, de ce protestezi? Nu cunoști nimic, știu. Îți mulțumim pentru masă și pentru apă și pentru ștergar. Ce cunoști dumneata însă despre dumneata? Că pui grîu în pămînt și dai grîu la păsările cerului și mîncîci ce-ți place? Foarte bine. Dar scuză-mă că te-ntreb, după ce mi-ai dat să halec, ai mai putea să trăiești cum ai trăit, exact la fel, cu pui și cu câprioare, de-ai afla într-o zi adică nu de-ai afla, de ți-ai da seama c-ai greșit și-ai fi în stare

să recunoști, ai mai putea să dai la fel grîu la păsările pădurii, ai mai putea? Desigur, ai mai putea, fiindcă vîd că poți și doar nu ești prost să nu te fi întregat niciodată nimic și măcar din greșeală să recunoști că măcar odată ai greșit, nu? Vă mulțumim pentru mîncare, pentru apă și pentru ștergar.

Domnilor și doamnelor, i-am spus lui Moise că băiatul lui Dunărințu a fost pe la mîne c-o fată și mi-a semănat grîu și s-a spălat pe picioare de pămînt negru și că era foarte bucuros că a fînut în palme boabe de grîu și Moise a ris și mi-a zis că sînt prost: ei cine știe ce sîmînță semănașă împreună pe cîmp și că din grîul semănat de ei pentru mine o să răsără la anul pe lotul meu zberînd grîu cu cap de om.

— De Horia n-a întrebat! Că pe unde merge tot întreabă de el ca ciobanul care și-a pierdut oaia. N-a întrebat?

— A întrebat. Și de Dănilă a vorbit, a zis c-a găsit lingă Dunăre, în locul știut, o scoică.

— Era tot cu fata cînd ți-a zis asta?

— Tot cu ea.

— Este un timpit, a ris el. Normal să găsești o scoică vie cînd te plimbi, a ris el, pe lingă ape mai ales, pe lingă bălțile din preajma Dunării mai ales găsești scoici vii, de le cauți. Doar nu era să-ți spună c-a găsit o muiere, a ris el dar în toată veselia sa prea zgomotoasă era ceva fals și un fel de spaime că nu cumva Tică să-mi mai fi spus și altceva. Doar n-o să-ți fi spus că pe nisip a găsit o femeie, poate pe asta cu care a venit la tine, tu trebuie măcar să înțelegi că băiatul are și el singe în el și într-ale lui și scoică e un fel de poveste... Și care e părerea lui?

— Despre ce?

— Despre Horia...

— Are părerea lui, și nu i-am spus mai mult. Decît atît, că Horia nu putea să fie dus în locul acela neștiut și unde a dispărut decît de un om care-l cunoștea și începuse să se teamă de el și dacă acel loc era pe malul unei bălți sau al unui

(continuare în pag. 5)

Cuvînt-stindard, REPUBLICA a reprezentat. mai întîi, un sens al luptei și o aspirație. Mai apoi, acest cuvînt a exprimat o realitate, în întîmpinarea căreia întregul nostru popor a pășit cu incandescența gîndului și cu certitudinea faptei, salutîndu-i zorile cu sentimentul unei mari biruinți. Acestea aveau să i se alăture, drept tot mai mîndră cunună, mereu alte și alte biruinți, trepte către tot mai deplina înflorire socialistă a României. Pe acest laborios și întrîripat nou drum, al construcției și afirmării multilaterale, și-a încrustat prezența plină de ardore și tenacitate, fiecare generație, angajată în bătălii cărora nu le-a lipsit nici dramatismul înclăstării, nici frumusețea generoasei dăruii umane. Iată de ce, pentru fiecare generație, Republica — realitate în continuă devenire — a însemnat un particular punct de referință, exprimînd proiecția destinului noastre în perimetrul istoriei naționale, dinspre prezent către viitor. Înclinînd azi munca noastră de zi cu zi celei de a 25-a aniversări a Republicii, dăm faptei noastre semnificația înaltă a gestului prin care fiecare generație preia ștăfeta celeia care a precedat-o, înscriindu-se cu emoție pe traiectoria ascendentă a socialismului biruitor. Așa sînd lucrurile, în clipa cînd acest cuvînt-stindard flutură sărbătorește pe meterezele istoriei, am considerat oportun un colocviu al generațiilor, fiecare avînd a depune mărturie asupra modului particular și revelator totodată, în care realitatea vie a ultimilor decenii a grefat durabil în planul conștiinței.

Colocviu jubiliar, pe care, îl consemnăm în rîndurile care urmează:

acad. IULIU NIJULESCU

Fără îndoială că după eliberarea de sub opresiunea hitleristă și după manifestarea irezistibilă a voinței maselor largi ale poporului, abolirea monarhiei, intim legată de învechitul sistem politicianist, nefast și odios, era așteptată cu nerăbdare și nu a constituit nici o surpriză. În frămîntările din acea epocă, instaurarea Republicii aducea un sentiment de stabilitate și încredere. Ea venea să așeze o temelie solidă și trunică noii organizații a țării, întemeiată, pe dreptate socială. Poporul își lua în propriile mîini conducerea vieții sale și, eliberat de cătușele organizării capitaliste, pășea cu entuziasm la construirea noii societăți.

Astăzi, după 25 de ani, aflați în plină construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate, retrăim cu o caldă emoție clipele de atunci și ne continuăm cu aceiași nezdruincată hotărîre munca unanimă și neobosită pentru desăvîrșirea acțiunilor care se începeau la 30 ianuarie 1947.

VERONICA ARDELEANU,

director al Fabricii de Antibiotice Iași

Pentru generația mea, Republica a însemnat și înseamnă înalta responsabilitate istorică a incorporării energiei întregului popor în opere care să dea existenței noastre dimensiunile de adevăr și frumos, prosperitate și înaltă conștiințare, prefigurate în gîndirea creatoare a partidului, concretizate prin efortul nostru, al tuturor.

Ca biolog, avînd misiunea de a conduce o modernă întreprindere industrială — una dintre primele construite la Iași — m-am aflat în situația de a anticipa, cu emoția pionieratului, ampla acțiune, caracteristică epocii noastre, de însumare într-un proces creator deosebit de amplu și de complex, a științei și a producției, fenomen care constituie azi o dominantă semnificativă prin mutațiile pe care le implică în plan economic, social, cultural. E vorba și de ritmul vieții noastre noi dar, așa adăuga, și de parametrii de afirmare profesională și, dacă vreți, general-umană, specifici pentru orizonturile deschise fiecărei noi generații de Republică — patrie și țară. Putem deci spune că făurînd Republica, desăvîrșînd construcția socialistă, sporîndu-i țării noastre prestigiul în lume, realizăm în toate acestea propria noastră împlinire. Prilej de a sublinia, printre altele, că astăzi normele etice și echității socialiste includ ca pe o stare de fapt, atestată de principiile și practica vieții noastre sociale, egalitatea deplină în drepturi a femeii, locul ei demn, ilustrat prin prezența a numeroase femei — muncitoare, cooperatiste, intelectuale — în parlamentul țării, în organele de stat locale, în munci de conducere, în cele mai diverse și reprezentative activități politice, sociale, economice și culturale.

Biografia noastră, strîns legată de biografia țării, cunoaște în aceste zile momentul fremătător al celui mai cuprinzător și impetuos avînt, desfășurat de întregul popor, sub flamura partidului, pentru a urca republica la noi, temerare cote ale performanțelor în toate domeniile, într-unite spornic, elocvent și mobilizator în nobila, agitatorică chemare: cincinalul în patru ani și jumătate. Angajamentul de a lupta cu toată energia pentru împlinirea cu cinste a acestui glorios obiectiv, este, cred, cel mai potrivit omagiu pe care-l putem aduce noi, toate generațiile luminosului nostru prezent, Republicii, la cea de-a 25-a ei aniversare.

DAN HATMANU, pictor

Ca artist, aș putea spune că am debutat odată cu Republica. În acel hotărîtor am participat la un concurs și am dobîndit prima confirmare publică, emulație nu lipsită de importanță pentru ulteriorul meu destin, ca pictor. Incă student la Belle Arte, am fost astfel prezent într-o expoziție la care participau și profesorii mei — Baba, Irimescu N. Popa etc. Dintre respectivele lucrări „Lustragii”, se află azi expusă în Muzeul de Artă al R.S.R. Ceea ce pot spune este că patetismul acelor ani mi-a antrenat cu însuflețire și sinceră angajare sufletească imaginația, printre primele lucrări numărîndu-se, de pildă, „Cît mai mult și mai bun cărbune patriei” — tablou inspirat din munca minerilor de la Comănești, precum și „Inaugurarea gospodăriei colective de la Bălțați”. Au urmat, destule altele pe teme din viața și munca din fabrici și de pe ogoare — „Masa colectivă”, „Echipa artistică la țară”, un însemnat număr de portrete de frunțiși etc. O retrospectivă organizată pe criteriu tematic ar fi, practic, o retrospectivă în imagini a unor semnificative momente din anii pe care i-am trăit cu toții și în care i-am dat Republicii noastre forță și prestigiu. ea sintetizînd, într-un fel, tot ceea ce, prin geniul creator al poporului nostru și printr-o științifică valorificare a resurselor existente, s-a înfăptuit, pînd vibrantul nume — Republica Socialistă România. Ei îi dedicăm întreaga noastră activitate creatoare, pătrunși de înaltul rol pe care-l are astăzi arta în opera de edificare a conștiinței socialiste, de mobilizare a tuturor cetățenilor patriei în primele rînduri ale luptei pentru socialista înflorire a Republicii noastre. Astfel încît putem spune, pe bună dreptate, că Republica reprezintă, pentru noi, artiștii, marea șansă de a îngemăna destinul artei noastre cu destinul țării și al întregului popor.

IOAN ARHIRE, muncitor tipograf

De-o vîrstă cu țara fiind, pentru mine și pentru generația mea Republica este totul: leagănul copilăriei, avînturile și visurile tinereții, cheazăia unei vieți care să-și implinească, în toate planurile, rosturile. Știm cu toții că tipografi au dus, alături de ceilalți muncitori, o luptă dîră în ilegalitate, în ani de grele încercări, îndeplinînd eroic misiunea incredințată de partid de a asigura apariția de ziare, manifeste, broșuri, demascînd nedreptatea și mobilizînd lupta împotriva exploatării și opresiunii. Datorz tovarășilor mei de muncă faptul că, numărîndu-mă printre muncitorii tineri, am fost crescut în respectul acestor tradiții revoluționare. Mîndria de a fi tipograf se însoțește, de aceea, cu sentimentul înaltei datorii, de a fi zilnic, prin rezultatele muncii mele, la înălțimea rolului pe care clasa muncitoare îl are în statul socialist.

Înfrumuseșînd orașul și țara, făcînd să sporească roadele pămîntului și situînd industria noastră în parametrii de calitate și eficiență care s-o situeze, pe mai departe, drept temelie solidă a propășirii patriei și bunăstării poporului, a afirmării României socialiste în lume, ne dovedim a fi vrednici fii ai Republicii. Pentru că Republica înseamnă patriotismul nostru, al tuturor, concretizat în fapte.

VAL CONDURACHE, student

Republica a fost, mai întîi, un fapt, care apoi s-a numit istorie și mai tîrziu destin. Acum, Republica atinge sfertul de veac, o nuntă de argint a poporului cu libertatea. O sumă de ani de ajuns de mare ca să poată defini maturitatea Republicii, o energie proaspătă, ca să vorbim de tinerețea ei. Generația căreia îi aparțin s-a confundat aproape cu existența Republicii: cu trei ani mai tineri ca ea, ne-am început primii pași cînd Republica învășe să meargă. Nu pot vorbi despre Republică decît la modul sentimental: simt că mă confund cu faptul ei, cu istoria ei, tocmai pentru că am crescut odată cu ea. Și atunci cînd maturitatea tinereții mele a devenit conștientă de sine însăși, mă numeam destin. Cei care sîntem din generația anilor '50 am simțit că mergînd alături de destinul Republicii, ne vom încrușița cu el, pînă cînd destinele noastre vor însemna destinul Republicii. Noi nu putem rosti eu, decît spre a spune imediat noi. La fel, nu putem spune noi, fără a rosti, Republica. Idealul nostru comunist se constituie într-o pluralitate omogenă. Devenim pînă știuie într-o pluralitate omogenă. Devenim certificînd propria existență cu sîntem. Pentru mine așadar Republica este viitorul. Certitudinea că, intim confundîndu-mă cu ea, voi fi viitor. Vom fi viitor.

În conștiința generațiilor, Republica reprezintă, după cum se vede, o frenetică, multgrăitoare profesiune de credință și un plener angajament.

Sergiu TEODOROVICI

Ion BUZDUGAN :

„Colectivitate”

Giindirea social-politică românească, progresistă și-a adus, încă din secolul trecut, supranumit legitim secolul națiunilor, o contribuție valoroasă la îmbogățirea patrimoniului teoretic cu privire la națiune, la definirea acestui fenomen complex, la relevarea rolului său în evoluția popoarelor pe drumul civilizației și al culturii.

Cărturarii pașoptiști, unioniști și îndeosebi teoreticienii mișcării socialiste din România ne-au lăsat o moștenire teoretică apreciabilă, cuprinzând considerațiuni valabile pînă în zilele noastre referitoare la raportul dintre națiune și orînduirea social-economică, dintre națiune și stat, democrație etc.

Pornind de la esențele marxismului, de la spiritul său creator, preluînd selectiv și dezvoltînd în condiții istorice noi gîndirea națională și universală progresistă, Partidul Comunist Român are meritul de a fi analizat multilateral problemele națiunii în epoca contemporană, îndeosebi ale națiunii socialiste, de a fi adus o contribuție extrem de prețioasă la îmbogățirea cunoașterii într-un domeniu de stringentă importanță teoretică și practică.

Interesul și consecvența cu care partidul și statul nostru, ideologii marxști din România, tratează problemele națiunii izvorăsc din conștiința unei înalte răspunderi ce le revine de a lua parte, de pe pozițiile militante ale marxismului, la confruntarea ideologică actuală.

Poziția teoretică, principală a P.C.R. în această problemă a fost formulată cu deosebită claritate și forță de persuasiune, cu aproape un deceniu în urmă, la Congresul al IX-lea al P.C.R. și ulterior în numeroase documente, cuvîntări rostite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o sumă de articole, studii și lucrări apărute în perioada care s-a scurs.

O dovadă elocventă a semnificației ce se acordă acestei probleme, a locului său în ansamblul politicii P.C.R. este aceea că ea a făcut obiectul unei rezoluții exprese adoptate de Conferința Națională a partidului.

În condițiile în care problemele privind destinul națiunii se află în centrul gîndirii contemporane, cînd autorii burghezi proclamă „declinul” națiunii, documentul adoptat depășește cu mult semnificația sa internă.

În lumea contemporană, rolul națiunii nu numai că nu s-a perimat ci, dimpotrivă, el se manifestă și se va manifesta încă multă vreme ca o forță ce vitalizează eforturile constructive ale popoarelor. Aceasta rezultă pregnant din faptul că în societatea contemporană au apărut națiunile socialiste ca tip nou de națiuni, precum și zeci de națiuni tinere pe ruinele vechilor imperii coloniale, care privesc cu încredere viitorul, sînt hotărîte să-și concentreze toate eforturile de dezvoltare în cadrul acestor forme de comunitate umană. Pe de altă parte, chiar națiunile vechi, tradiționale, conservă nealterat sentimentul național, reacționează puternic la orice act ce afectează atribuțiile suverane ale națiunii, ființa națională.

În zilele noastre, idealurile libertății și unității naționale dobîndesc valențe noi, sensuri noi, mai profunde, acționînd ca un factor propulsor al dezvoltării progresiste a omenirii.

Întreaga evoluție istorică a lumii contemporane confirmă pe deplin previziunea științifică a partidului după care națiunea va reprezenta încă mul-

Politica P. C. R. și afirmarea națiunii

C. G. MARINESCU

tă vreme baza dezvoltării omenirii. În Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia expres faptul că în prezent și încă foarte multă vreme de aici încolo națiunea va continua să aibă un rol deosebit de important în dezvoltarea societății fiind departe de a-și fi încheiat menirea istorică.

„Națiunea este o realitate trainică pentru o lungă perioadă istorică. Popoarele îi sînt profund și legitim atașate. Națiunea este o realitate modernă, e departe de a-și fi epuizat toate posibilitățile...”, arăta Georges Marchais, secretarul general al Partidului Comunist Francez, la Congresul al XIX-lea.

Ideea de națiune este apărută și de unii ideologi burghezi care iau atitudine fermă împotriva curentului nihilismului național. Pînă și un sociolog ca S. Hoffman recunoaște faptul că națiunea „este încă forma cea mai satisfăcătoare, chiar cea mai dorită de organizare socială”.

Rolul națiunii de factor al progresului în epoca contemporană se amplifică prin prezența și activitatea creatoare a națiunilor socialiste. Într-adevăr, socialismul descătușează toate energiile creatoare ale poporului, constituie în viața fiecărei țări o epocă de redesteptare națională, de afirmare plenară a sentimentelor patriotice ale maselor largi. Abia în socialism națiunea găsește condițiile cele mai favorabile pentru înflorirea și dezvoltarea sa multilaterală. Concludentă în acest sens este dezvoltarea națiunii române, procesul de înflorire și afirmare pe care l-a înregistrat în ultimul sfert de veac. El s-a desfășurat corespunzător cerințelor legilor obiective ale dezvoltării sociale, sub conducerea Partidului Comunist Român, principalul factor subiectiv al procesului istoric obiectiv.

Egalitatea oamenilor muncii în ceea ce privește poziția față de mijloacele de producție, determină comunitatea de interese economice ale întregii națiuni socialiste. Socialismul generează, totodată, o omogenitate socială crescîndă, se caracterizează prin existența unor clase și pături sociale prietene, unite prin interesele și aspirațiile comune.

O expresie pregnantă a unității socialiste a poporului nos-

tru o constituie unitatea și prietenia frățească dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, rezultat al politicii marxist-leniniste a partidului și statului în problema națională.

Unitatea dintre interesele națiunii și politica statului socialist ca principal instrument al construcției socialismului și comunismului este un factor de seamă în afirmarea națiunii socialiste.

Dezvoltarea economiei și, în primul rînd, industrializarea socialistă, au contribuit și contribuie la întărirea coeziunii sociale a națiunii. În acest sfert de veac economia României a fost una din cele mai dinamice din lume după aprecierile repetate ale organismelor specializate O.N.U.

Un semn distinctiv al evoluției națiunii noastre este dezvoltarea continuă a culturii, a profilului său spiritual. Socialismul a determinat făurirea unei culturi noi, comune întregului popor, întregii națiuni, a îmbogățit patrimoniul spiritual al trecutului cu valori noi, oglindire a noilor realități sociale. Dimensiunile acestei eflorescențe a culturii naționale sînt deosebit de sugestive. România se situează astăzi alături de S.U.A. și Canada în privința generalizării învățămîntului de 10 ani și de Anglia în privința învățămîntului superior.

O trăsătură specifică a înfloririi multilaterale a națiunii socialiste române este perfecționarea și adîncirea democrației socialiste, dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor largi, antrenarea acestora la conducerea vieții sociale, printr-o gamă diversificată de forme și mijloace, dintre care, pe primul plan se situează dialogul viu, permanent al partidului cu poporul.

Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, fundamentat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională dau imaginea evoluției în perspectivă a națiunii noastre. Pe primul plan se situează dezvoltarea intensivă a forțelor de producție —, a industriei, agriculturii, a tuturor ramurilor producției materiale, pe baza tehnicii și științei înaintate, a progresului economic rapid.

Îndeplinirea integrală a acestui program deschide perspective luminoase națiunii române. El va permite trecerea României din rîndul țărilor în curs de dezvoltare, în rîndul statelor avansate ale lumii, cu un înalt nivel de trai material și spiritual.

Preocupîndu-se de dezvoltarea și înflorirea națiunii socialiste pe toate planurile, partidul și statul nostru promovează, totodată, cu consecvență, o politică de extindere a relațiilor cu celelalte națiuni socialiste. Partidul nostru a respins și respinge politica de izolare națională. El pornește de la premisa că între interesele naționale și cele internaționale ale popoarelor există o unitate indestructibilă. Întărirea legăturilor multilaterale cu țările socialiste reprezintă un postulat, o constanță a politicii noastre externe. În același timp, România acționează pentru dezvoltarea cooperării cu toate națiunile și statele lumii, indiferent de orînduirea socială, pe baza principiilor unanim admise ale dreptului internațional.

În cei douăzeci și cinci de ani ce s-au scurs de la proclamarea Republicii, națiunea noastră socialistă a parcurs un drum strălucit, încununat de victorii de răsunset mondial, a cunoscut mutații impresionante de ordin cantitativ și calitativ.

Națiunea socialistă română se înfățișează la această marea aniversare, cu un puternic potențial uman, economic și spiritual, reprezintă o verigă trainică, importantă a sistemului mondial socialist, un factor activ, extrem de dinamic al vieții politice internaționale.

Muzeele Iașului la cea de-a XXV-a aniversare a republicii

Cu cîteva decenii în urmă, un publicist numea orașul de pe șapte coline „un oraș cu amintiri” în care ca nicăieri în altă parte a patriei se păstrează atîtea autentice fragmente din suciimata istorie a acestui pămînt.

Mari cărturari ca Gh. Asachi, M. Kogălniceanu, T.T. Burada, A. D. Xenopol ș.a. au depus eforturi pentru înființarea în cetatea de scaun a Moldovei a unei instituții a cărei menire să fie aceea de a aduna și păstra mărturiile trecutului poporului nostru. În 1834, la Iași, ia ființă primul muzeu din țară — Muzeul de istorie naturală, în 1860 se deschide Pinacoteca Națională, opera unor tineri pătrunși de un fierbinte patriotism, care s-au bucurat de sprijinul domnitorului Al. I. Cuza. Documentele vremii scot la iveală mărturia grăitoare privitoare la condițiile grele în care și-au desfășurat activitatea aceste două instituții.

În istoria muzeografiei ieșene va rămîne mereu înscris la loc de cinste numele inginerului V. Hălăceanu care a depus eforturi susținute pentru înființarea Muzeului etnografic al Moldovei, multe din piesele adunate de acest pasionat om de cultură au intrat în colecțiile Muzeului municipal, înființat în anul 1920, de către Gh. Ghibănescu, M. Costăchescu, Sever Zotta, N. A. Bogdan, O. Tăfalăș ș.a.

Eforturile acestor cărturari de a înfăptui la Iași muzeu cu diferite profiluri au rămas adesea fără rezultat din cauza vitregilor vremurilor. Ideile lor nobile au fost preluate și amplificate în anii luminoși ai Republicii, cînd sub conducerea înțeleaptă a partidului și pe linia valorificării a tot ceea ce e valoros în trecutul nostru s-au realizat mărețe înfăptuiri la care nici n-au visat înaintașii noștri.

Astăzi, orașul Iași se mîndrește cu cele 14 muzee de prestigiu internațional în care sînt expuse și păstrate zeci de mii de piese originale. Cine foltează chiar și în grabă cărțile de impresii, găsește scrise de către personalități de pe glob cuvinte de acest fel: „Minunat!... Poporul român are cu ce se mîndri!”

În anii socialismului, muzeul nu mai este o instituție care adună la împlinire niște obiecte vechi, peste care anii cern cu necruțare colbul uitării. Prin muzeu înțelegem astăzi un autentic fragment din istoria, cultura și civilizația poporului nostru, el este o punte trainică între trecut și viitor, o făclie care luminînd pragul acestui tumultuos prezent, ne arată, cu acte autentice, pe care nimeni nu le mai poate contesta, cine am fost, cine sîntem și cine vom fi.

Dacă în trecut cele cîteva muzee ieșene nu aveau un spațiu adecvat, mobilierul necesar, astăzi în impunătorul Palat al Culturii sînt deschise pentru public patru muzee: Muzeul de artă, Muzeul etnografic al Moldovei, Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul politehnic. La acestea se mai adaugă o nouă salbă de muzee și case memoriale ca: Muzeul Unirii, Casa Dosoftei, Casa memorială „V. Alecsandri” din Mircești, Bojdeuca „Ion Creangă”, Villa Sonet „M. Codreanu”, Casa memorială „Ilie Pîntilie”, Casa memorială „Otilia Cazimir”, Muzeul de literatură a Moldovei din Casa „V. Pogor” și Muzeul de istorie naturală.

În acest an, în cinstea mărețului eveniment, cea de a XXV-a aniversare a Republicii, au intrat și vor intra în circuitul muzeistic Casa memorială „Otilia Cazimir”, secția de înregistrare și redare a sunetului din cadrul Muzeului politehnic, o secție unică în țara noastră și printre puținele de acest fel din lume, Casa „V. Pogor” cu secțiile de literatură modernă și contemporană și, într-un viitor apropiat, Muzeul de istorie a Moldovei cu secțiile feudală, modernă și contemporană, care cuprinde un spațiu de 20 camere în Palatul Culturii. În anii care vin, vor fi puse în circuit alte noi unități de prestigiu: În Casa „V. Alecsandri” din Iași se va organiza Muzeul teatrului din Moldova, cu prilejul comemorării a 100 de ani de la moartea primului domnitor al Principatelor Unite, se vor deschide Casa memorială „M. Kogălniceanu”, iar la Ruginosa va fi pus în circuitul muzeistic Palatul domnesc, în Dealul Copoului se va amenaja Muzeul memorial „M. Sadoveanu”.

Prin aceste obiective care se adaugă la cele existente, orașul Iași va deveni unul din cele mai importante centre muzeistice ale țării, o adevărată cetate a culturii, aducîndu-și din plin contribuția la educarea maselor de vizitatori în spiritul dragostei față de patrie și popor.

Paralel cu munca de organizare a noilor instituții, s-au obținut succese importante în depistarea și achiziționarea unor noi valori muzeistice. În prezent, zestrea muzeelor ieșene se ridică la peste 70.000 de piese de o mare valoare. Numai în ultimii doi ani au fost achiziționate circa 30.000 de obiecte, manuscrise, documente etc., care au îmbogățit colecțiile, fiind salvate în acest fel de la distrugere sau înstrăinare multe și prețioase valori.

În anii socialismului, cercetătorilor din muzee le-au fost create condiții optime pentru a contribui la educarea cetățenească, estetică și patriotică a oamenilor muncii: de la ghidajul în muzee, la expunerile ciclice diferențiate în raport cu vîrsta, de la mica publicație de popularizare și pînă la monografia de sute de pagini — iată numai cîteva din mijloacele prin care muzeele își exercită influența. Cîteva cifre sînt grăitoare. Dacă în anul 1954 muzeele ieșene aveau un singur ghid de popularizare, treptat au văzut lumina tiparului noi lucrări, astăzi pe întregul Complex muzeistic fiind tipărite 60 de titluri ca: pliante, cataloage, micromonografii etc. care fac cunoscute marelui public și pe această cale valorile ce se află în muzeele Iașului.

În această acțiune un rol important îl au și expozițiile temporare, care, adeseori fiind însoțite de expuneri prezentate de specialiști din muzee, de critici literari și de artă, au atras mii de vizitatori, oferind prilejul unor interesante schimburi de experiență și discuții efervescente în jurul unor probleme, polarizînd mereu atenția publicului către muzee. În perioada anilor 1955—1972 s-au organizat la sediu și în alte localități din țară și de peste hotare peste 200 de expoziții, muzeele Iașului devenind o prezență activă în viața culturală a orașului și a patriei.

Ca urmare a acestor acțiuni a crescut de la an la an numărul de vizitatori.

Dacă în anul 1936 un ziar din Iași consemna faptul că Pinacoteca a fost vizitată în timp de un an de 1.000 de persoane, în anul 1971 Muzeul de artă din Iași a înregistrat un număr de peste 120.000 de vizitatori, iar în 1972 au trecut pragul muzeelor din Iași peste 400.000 de cetățeni Datele sînt pline de semnificație, ele fiind cel mai fidel seismograf care arată cît de mult a crescut interesul oamenilor muncii pentru trecutul culturii și civilizației poporului român.

Realizările minunate obținute de muzeele Iașului sînt rodu politicii înțelepte a partidului și statului nostru. Cuvintele secretarului general al partidului, care ne îndeamnă „să prețuim figurile luminoase, progresiste ale poporului nostru eroismul maselor largi populare”, sînt pentru noi cei care ne străduim să păstrăm tezaurele create de-a lungul secolelor de bunii și străbunii noștri, un nobil imbold și un crez.

Ion ARHIP

Lupta împotriva monarhiei

Numeroase documente aflate astăzi în arhive vorbesc de atitudinea antimonarhică a societății românești, de lupta reprezentanților ei cei mai de frunte din mișcarea muncitorească și socialistă sau din rîndul intelectualității progresiste pentru a demasca caracterul parazitar, reacționar, antidemocratic al monarhiei. Numeroasele întruniri, conferințe și articole publicate în presa vremii ca și relatările amănunțite făcute de organele de siguranță sînt oglinda fidelă a modului în care ideea de republică a cîștigat teren în țară odată cu rolul mare al nemulțumirilor îndreptat împotriva rînduieilor existente și în deosebi a formei și a modului de guvernare.

Intr-o telegramă adresată prefectului județului Romanai, din 16 martie 1871, i se făcea cunoscut că primarul de la Izlaz răspîndea știrea că domnitorul a abdicat și că tot poporul este în mișcare. Cam în același timp prefectul din Botoșani raporta președintelui Consiliului de Miniștri că ziarul „Independentul” din localitate a publicat o scrisoare în care se arăta că regele Carol I a amînat abdicarea. Demnă de menționat însă este rezoluția pusă pe acest raport de către Lascăr Catargiu, acesta exprimîndu-și dorința de a se trimite o circulară tuturor prefecturilor din țară de dezmințire a unor „*asemenea cugetări ce se atribuie domnitorului*”. E cunoscută primirea de care s-a „bucurat” Carol I cu ocazia vizitei pe care a făcut-o în 1887 la Iași. Cu această ocazie G. Panu, republican convins, comenta în ziarul „Lupta” din 26 aprilie, acest eveniment cu următoarele cuvinte: „*Fluierăturile și huiduiele ieșenilor l-au scos cu de-a sila pe rege din atmosfera de ficțiuni și minciuni în care îi plăcea să trăiască. Astăzi regele s-a lovit de cruda realitate, fluierăturile cu care i-au spart urechile o stradă întregă a fost glasul de deșteptare pentru acest om prefăcut adormit*”.

Spre finele secolului al XIX-lea, în presa socialistă, în mod deosebit în organul Partidului social-democrat al muncitorilor din România, *Lumea Nouă*, s-au publicat o serie de articole care vizau direct forma de guvernare a României, ca cel din 2 octombrie 1894 intitulat „*Jos monarhia*”. Autorul articolului își exprima clar ideea afirmînd că „*Azi, cînd se pare că furtuna care va da jos tronurile a început să sufle nu ne mai e permis a ne face că nu știm de monarhie și de credințele noastre republicane*”. Această furtună avea să fie prevăzută și de autorii broșurii „*Patruzeci de ani de sărăcie, de robie și de rușine*”, apărută din inițiativa cercului socialist „*România muncitoare*”, ca un act demascator al celor patru decenii trăite de țară sub domnia lui Carol I: „*Esti regele milionarilor. Cu noi flămînzii și desmoșteniții n-ai nimic comun*”. Și cîtă dreptate stătea în aceste vorbe avea să arate anul răscoalei 1907.

Curcurele oficiale, speriate de ura maselor, erau obligate să recunoască, în 1910, într-un raport al organelor de siguranță că, dat fiind „*lipsa de popularitate a regelui se poate să ne aflăm în fața unei viitoare catastrofe monarhice nu dinastice*”. Dușman declarat al monarhiei, N. D. Cocea, autor a nenumărate articole — „*Evocări antimonarhice*”, „*Scumpa mare armată*”, „*Neamțul*”, „*Nu mă apăr, ci acuz*”, — publicate în paginile „*Adevărului*” în anii 1912—1914, a demascat caracterul depășit al acestei instituții în calea exercitării drep-

turilor și libertăților democratice de către popor.

Unul din manifestele Partidului social democrat din România adresat muncitorilor și țărănilor, la 1917, în care se arăta situația grea în care se afla țara, se încheia cu apelul către poporul român că, pentru a face „*propria revoluție, să se elibereze de oligarhie și monarhism*”. Făurit în anul 1921, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă superioară tradițiile mișcării democratice și socialiste, s-a manifestat în mod consecvent împotriva politicii antipopulare dusă de monarhie și a înscris în programul său de luptă cucerirea puterii de stat și construirea societății socialiste. Caracterul parazitar al monarhiei era demascat de revista „*Lupta de clasă*” din 1927 care sublinia că „*Între stăpînirea burgheziei financiare și între instituția monarhiei este o strînsă legătură, care nu e numai de natură politică — legătura între instrument și minuitorul lui — ci are baze economice temeinice și adînci. Regele, instrumentul capitalului financiar, pus de acesta să manevreze din vîrfurile piramidei politice mecanismul «constituțional», este el însuși unul din primii și cei mai bogăți capitaliști din România*”.

Monarhia s-a manifestat întotdeauna cu brutalitate împotriva tuturor acțiunilor revoluționare și progresiste. La 7 octombrie 1930, cu ocazia constituirii Consiliului comunal al municipiului Timișoara, comuniștii din Blocul muncitoresc țărănesc local au afirmat că vor lupta „*pentru întronarea guvernării muncitorești și țărănești, pentru societatea acelor ce produc și muncesc, pentru că numai aceștia vor fi capabili să așeze pe o bază cinstită conviețuirea omenirii*”. Datorită atitudinii lor antimonarhice cei 18 consilieri comuniști au fost declarați „*nedemni*” de a fi membri ai consiliului. La Tulcea, în 1931, a apărut ziarul „*Prezentul*”, se arăta într-o adresă a Ministerului de Interne către Ministerul de Justiție, care critica forma de guvernămînt, de monarhie constituțională, și demonstra că forma republicană este cea mai adecvată intereselor poporului. În județul Iași autoritățile luau aspre măsuri împotriva sătenilor din comuna Dobrovăț pentru că împiedicaseră transportarea lemnului de pe domeniul coroanei la gara Ciurea.

La 8 iunie 1935, cu ocazia sărbătoririi a cinci ani de domnie a lui Carol al II-lea, P.C.R. a prezentat un document plin de semnificație, care a avut un puternic ecou în opinia publică. „*Singele muncitorilor ceferiști — se spunea în acest manifest — ucizi în februarie 1933, singele cald al țărănilor împușcați sau ucizi în bătăi de jandarmi pentru că s-au răscolat contra perceptorilor, sau au cerut porumb de hrană, islaz pentru vite și pămînt pentru muncă, gemetele sutelor de mii de țărani și muncitori schingiuiți în beciurile siguranței, în podurile și pivnițele posturilor de jandarmi, strigătele miilor și zecilor de mii de muncitori și țărani care au umplut închisorile din ordinul regelui călău, Carol al II-lea, pentru că s-au ridicat pentru drepturile de viață și de muncă ale maselor largi ale poporului muncitor, punctează zi cu zi domnia de 5 ani a regelui fabricanților, moșierilor și jandarmilor din România*”.

Cu aceeași ocazie „*Tînărul leninist*” adresîndu-se tineretului și vorbind despre tineret înfieră tot ceea ce ar fi trebuit să se facă și nu s-a făcut în țară. „*Ce-a făcut regele pentru tineri, asta simțim mereu pe pielea noastră. Nici o lege care să permită intrarea în producție și să desființeze șomajul. Nici o lege care să deschidă porțile școlilor și facultăților pentru tinerii săraci*”.

Aiarmate de atitudinea ostilă a tuturor păturilor societății românești, oficialitățile se vedeau obligate în 1938 să recunoască că la răspîndirea unor manifeste cu caracter antiregal contribuiau chiar organele menite să le confişte. La Reșița, Legiunea de jandarmi, făcînd un raport asupra serbării zilei de naștere a regelui Carol al II-lea, 16 octombrie 1939, remarcă lipsa participanților la manifestările organizate și chiar a autorităților locale.

Caricatură antimonarhică din presa vremii

Sub tutela monarhiei a fost instaurată dictatura regală și dictatura militară fascistă. Masele populare, sub conducerea P.C.R., s-au ridicat împotriva acestor forme de guvernămînt teroriste care împingeau țara în război. O radiogramă a Inspectoratului de poliție a ținutului Prut, din iunie 1940, adresată Direcției generale a poliției, informa despre răspîndirea la Iași a unor manifeste ale U.T.C. în care era atacat regele și guvernul și care chemau masele pentru răsturnarea dictaturii regale. Din manifest erau citate mai multe pasaje din care reproducem următorul: „*La aceasta se adaugă o teroare nemiloasă și un regim polițienesc în fabrici, căminuri, universități și școli. La orice manifestare de luptă a tineretului pentru: pîine, pămînt, progres și libertate, se răspunde prin arestări și condamnări cu ani grei de închisoare. La Doftana și R. Sărat zac sute de tineri și tinere, victimele teroarei și Dictaturei Regale sub un regim de distrugere. 8 Iunie e ziua întoarcerii în Țară a celui mai mare călău al vostru, al celui mai mare capitalist și moșier, a celui mai nemilos exploatator care vrea să vă arunce în război ca carne de tun*”. În aceleași zile, un manifest al Comitetului județean U.T.C., Iași chema masele la lupta contra războiului și pentru răsturnarea dictaturii regale.

Insurecția națională din august 1944 a deschis pentru România drumul unor radicale transformări economice și politice. Fără a renunța la principiile sale republicane, Partidul Comunist a acceptat menținerea vremelnică a monarhiei luptînd în același timp împotriva bazei ei politice și economice. Instaurarea primului guvern democratic din istoria României, în care muncitorimea avea principalul rol, a constituit una din marile victorii ale Partidului Comunist, prin aceasta asigurîndu-se dezvoltarea democratică și progresistă a țării. Înălțurarea monarhiei și instaurarea republicii a consemnat începutul puterii poporului în România.

D. IVĂNESCU

LEGEA
prin care România devine Republică Populară

Art. 1. — Adunarea Deputaților ia act de abdicarea Regelui Mihai I pentru ei și urmașii săi.

Art. 2. — Constituția din anul 1956, cu modificările din 29 Martie 1921 și aceluia din 1 Septembrie 1944 și următoarele, se abrogă.

Art. 3. — România este Republică Populară. Demnitatea Statului Român este: Republica Populară Română, președint R.P.R.

Art. 4. — Puterea legislativă va fi exercitată de Adunarea Deputaților până la dizolvarea ei și pînă la constituirea unei Adunări Legislative Constituyente, care se va lăsa în data ce se va face de Adunarea Deputaților.

Art. 5. — Adunarea Constituantă va hotărî asupra noii Constituții a Republicii Populare Române.

Art. 6. — Pînă la intrarea în vigoare a noii Constituții, puterea executivă va fi exercitată de un Prezidiu compus din membrii, alesi cu majoritatea de Adunarea Deputaților dintre personalitățile viului public, științifice și culturale ale Republicii Populare Române.

Art. 7. — Membrii Prezidiului Republicii Populare Române vor depune în fața Adunării Deputaților jurămînt de credință poporului român după următoarea formulă: „*Jur a apara drepturile și libertățile democratice ale poporului român și independența și suveranitatea Republicii Populare Române, precum și legea sa*”.

Art. 8. — În termen de 3 zile de la apariția prezentei legi, armata și funcționarii publici vor depune jurămînt de credință. Formulă jurămîntului pentru funcționarii publici este: „*Jur a fi credincios poporului și de a apăra Republica Populară Română împotriva dușmanilor din afară și dinăuntru. Jur de a respecta legea Republicii Populare Române și de a apăra secretul în serviciu*”.

Pentru Armata, Gărnici și Jandarmi formulă jurămîntului este: „*Jur de a fi credincios poporului și de a apăra Republica Populară Română împotriva dușmanilor din afară și dinăuntru. Jur de a respecta legea Republicii Populare Române și de a apăra secretul în serviciu. Jur supunerea legilor și regulamentelor militare în toate circumstanțele*”.

Art. 9. — Promulgarea prezentei legi se va face de către Președintele Consiliului de Miniștri.

LEGEA
PENTRU NUMIREA MEMBRIILOR PREZIDIULUI REPUBLICII POPULARE ROMANE

Art. 1. — În conformitate cu art. 6 din legea Nr. 363 din 1947 se numesc membri ai Prezidiului Republicii Populare Române domnii:

**C. I. PĂȘON
M. SADOVEANU
ȘTEFAN VOITEC
GH. C. STERIE
I. NICULI**

Art. 2. — Promulgarea prezentei legi, se va face de către Președintele Consiliului de Miniștri.

Legea prin care România devenea Republică (facsimil din presa vremii)

Populația Capitalei dă glas entuziasmului provocat de proclamarea Republicii.

EDITORIALE

Argumentul timp (nr. 1); Cărțile lumii (nr. 2); Proteicul (nr. 3); Satul (nr. 4); Inerții contrazise (nr. 5); Pulația procentelor (nr. 7); Forum (nr. 8); Istoria conștiință de sine (nr. 9); Statistică și cultură (nr. 10); Această vîrstă a păsirii și zborului (nr. 11); Ce fel de critică — ce fel de literatură (nr. 13); A ști, a prevedea, a acționa (nr. 16); Spiritul muncii (nr. 17); Adevărata independență (nr. 18); Conferința scriitorilor (nr. 20); Cuvîntul celor care scriu (nr. 21); Piatra unghiulară (nr. 29); Datoria noastră (nr. 30); Oglindă a nației (nr. 32); Un om — o dăruire (nr. 34); Școala (nr. 37); Unele probleme (nr. 38); Debutul anului universitar (nr. 39); Omagiu (nr. 43); Tineretului lumii (nr. 45); Educarea educatorilor (nr. 46); Noi despre fericirea noastră (nr. 47); Partidul și poporul, o sinteză istorică (nr. 52).

ARTICOLE SOCIAL-POLITICE, IDEOLOGICE

BALAIET, DUMITRU: Sensuri actuale în educație și cultură (nr. 3).
BOTEZ, GEORGE: Elaborarea științifică a activității politice (nr. 28).
CELMARE, ȘTEFAN: Afirmarea conștiinței socialiste (nr. 5).
CIONOFF, ȘERBAN: Lecția de istorie a culturii românești (nr. 16).
CONSTANTINESCU, V.: Știința conducerii societății (nr. 19); Socialism-umanism (nr. 36).
DIMA, TEODOR: Democrație și responsabilitate (nr. 11).
DUMITRESCU, PETRE: Cultura filosofică și idealul de viață (nr. 15).
FLOREA, I.: Societate și personalitate (nr. 18); Un critic al ideologiei fasciste (nr. 30).
GRIGORAȘ, IOAN: Etic și echi-tabil (nr. 24).
HERIVAN, M.: Sistemul social și cultura (nr. 42).
HUMĂ, I.: Politic și etic (nr. 27).
KALLOS, N.: Umanism și politică (nr. 26).
LOGHIN, AUREL: Despre rolul conducător al P.C.R. (nr. 31).
MARE, CĂLINA: Filosofie—știință—ideologie (nr. 40).
MARINESCU, C. G.: Politica F.C.R. și dezvoltarea națiunii (nr. 52).
MĂLCOMETE, PETRE: Perspective ale cercetării în științele sociale (nr. 28); Glorioasa aniversare (nr. 33); Creșterea rolului conducător al partidului (nr. 42).
PAPAGHIUC, ȘT.: Caracterul creator al marxism-leninismului (nr. 1).
PĂNZARU, PETRE: Integrarea participativă (nr. 25); „Ca pasărea Pheonix (nr. 45).
PUHA, ELENA: Factorul subiectiv și dialectica contradicțiilor în socialism (nr. 8).
TĂNASE, AL.: Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată (nr. 23); Socialismul și sistemul de valori (nr. 28); Dialectica național-internațională în cultură (nr. 45; nr. 48);
ZAHARIA, D. N.: Politică și progres (nr. 26); Dezvoltarea științei socialiste (nr. 33).
ZAMFIRESCU, I. D.: Cultura politică modelatoare de personalitate (nr. 27); Suveranitatea națională — principiu universal (nr. 32); Omul nou al noii societăți (nr. 35); Politic și etic (nr. 44).

FILOSOFIE, SOCIOLOGIE ETICĂ ȘI ESTETICĂ

BALAIET, DUMITRU: Poezie și filosofie (nr. 27).
BOTEZATU, PETRE: Rădăcinile negației (Aspectul logic, nr. 12); Determinări gnoseologice și ontologice, nr. 14); De la sintaxă la semantică (nr. 29).
BOURCEANU, GH.: Omul-măsura tuturor lucrurilor (nr. 49).
CONSTANTINESCU, V.: Filosofie și istorie (nr. 2); Frumosul—simbol al moralității (nr. 3); Etosul ca scop și valoare (nr. 9); Spiritualizare (nr. 16); Dialectica mare (nr. 24); Personalitate și perfecționare (nr. 29); Gîndirea dialectică în acțiunea socială (nr. 34); Ce este realismul (nr. 50).
DIMA, TEODOR: Logica descoperirii științifice (nr. 6); Antinomia certitudinii (nr. 47).
DUMITRESCU, PETRE: P. P. Negulescu — Cunoaștere și sinteză (nr. 43).
FOŢEA, M.: Simion Florea Marian (nr. 38).

GHIDEANU, T.: Ontologia universalului (nr. 39).
GRIGORAȘ, IOAN: Sensurile idealului (nr. 28); Idealul moral (nr. 41).
HERIVAN, M.: Sociologie în exces (nr. 47).
HUSAR, AL.: Estetica fenomenologică (nr. 32).
IANCU, ADELA BECLEANU: Pledoarie pentru o istorie a civilizației românești (nr. 29).
MARE, CĂLINA: Filosofie și responsabilitate umană (nr. 9); Determinism și structuralism (nr. 22); Structură și determinism (nr. 25).
MUTAȘCU, DAN: Note la timpul-epic, la timpul-liric (nr. 40).
NECRU, RADU: Realitate, realism, responsabilitate (nr. 18); Eficiența imaginii (nr. 24);

ECONOMIE POLITICĂ

ADUMITRĂCESEI, I.: Urbanismul în etapa actuală (nr. 16).
DROPU, C.: Interese sociale-interese individuale (nr. 2); Cordonatele satului românesc contemporan (nr. 18); N. Iorga și evoluția problemei agrare (nr. 20); Perfecționarea conducerii economiei (nr. 36).
FLOAREȘ, AL.: Forța de muncă și avuția națiunilor (nr. 14); Dinamica forței de muncă în România (nr. 15).
IUREA, C.: Investiție de gîndire (nr. 45).
KRASNAȘESCHI, VL.: Indicatorii sociali ai creșterii economice (nr. 7).

SUMARUL SELECTIV AL REVISTEI CRONICA PE ANUL 1972

Perspective în estetică (nr. 37); Filosofie, nu filozofie (nr. 39); 49). Artistul — libertate și răspundere (48).
NOIȚA, C.: Eminescu — un uomo universale (nr. 1; nr. 2); Introducere la o despărțire de Goethe (Despre firea primăverii, nr. 6; Tineretea ca bucurie, nr. 8; Tineretea ca sănătate, nr. 9; Tineretea ca înțelepciune, nr. 10; nr. 11); Tineretea ca productivitate, nr. 12; nr. 13); Despre a doua comoră a limbilor (nr. 22); Introducere la presocratici (nr. 40).

PASCADI, ION: Estetica la răscruce (Incotro?, nr. 6; Realismul între prejudecăți (nr. 8); Estetica, arta, și condiția umană contemporană (nr. 9); Evoluție și progres în artă (nr. 11); Organism integrat, relație, construcție (nr. 13); Sensurile operei (nr. 29); Speculație sau analiză (nr. 33).
PAVELCU, VASILE: „...rerum cognoscere causas (nr. 32); Explorarea lumii interne (nr. 39); Arta comunicării (nr. 47); Creativitatea artistică (nr. 30).
PĂNZARU, PETRU: Economie și filosofie (nr. 30).

PIRVU, D. N.: Mijloc și scop (nr. 39).
PETRIȘOR, M.: O uriașă tentativă estetică (nr. 26).
PETRU, IOAN (și D. N. ZAHARIA): Datoria libertății (nr. 30); Logică și estetică (nr. 38).
POGORILOVȘCHI, ION: Filosofia în perspectivă metateoretică (nr. 5); „Om total” și „model prospectiv” (nr. 1).
ROTH, ANDREI: Sociologie și viitorologie (nr. 34); Despre sociologia păcii (nr. 35).
RUSU, VALERIU: Hegel despre sănătate și boală (nr. 20).

STERE, ERNEST: Adevărul artei (nr. 7); Filosofia lui Ion Eliade Rădulescu (nr. 17); Personalitatea omului de cultură (nr. 27); Originalitatea conștiinței (nr. 42; nr. 43; nr. 44); Meta-morfozele concretului (nr. 51).
TĂNASE, AL.: Idei contemporane (La originile umanismului renascentist, nr. 10; nr. 12; nr. 15; nr. 17); Sistemul de valori și modelul uman al renascentismului (nr. 21); Idealul renascentist al multilateralității umane (nr. 25); Descoperirea lumii și a omului (nr. 27; nr. 30; nr. 31; nr. 32; nr. 34; nr. 37; nr. 39; nr. 42).

TURCU, N. V.: Vocația fericirii (nr. 23); Dialectica formei (nr. 31).
URSACHE, PETRU: Știință și amatorism etnografic (nr. 7); Prezența internațională a „Sezătorii” (nr. 9); Ion Eliade Rădulescu — dascălul de estetică (nr. 17); Un moment din istoria conceptului de poezie (nr. 29); Statutul esteticii (nr. 33); Abordarea estetică a folclorului (nr. 34); Categoriile ale esteticii folclorice (nr. 38); Estetica militanți (nr. 41); Lukacs contra Lukacs (nr. 49).
VOLOVICI, L.: Ion Eliade Rădulescu — cîtorul (nr. 17); Istoria esteticii și „stilul savant” (nr. 51).

ZAHARIA, D. N.: Neliniștea gîndirii creatoare (nr. 44).
ZAMFIRESCU, I. D.: „Instituția” socială a limbii (nr. 4).

NICULESCU, N., PISLĂ, M.: Structuri moderne în economia națională (nr. 48); Modernizarea economiei naționale (nr. 46).
NICULICIOIU, C.: Învățămîntul superior economic (nr. 31).
PATRU, D.: Competiție '72 (nr. 10).
PĂRVU, V.: Coordonate ale industrializării (nr. 4); Politică demografică (nr. 36).

ISTORIE

AGRIGOROAIE, I.: Semnificațiile unui act istoric (nr. 51).
ARHIP, I.: Muzeele Iașului (nr. 51).
BOICU, L.: O problemă controversată (nr. 8, 9, 10); Publicații de istorie (nr. 24); O nouă istorie a Universității din Iași (nr. 47); Castelul de la Ruginoasa (nr. 46).
BELDEANU-IANCU, ADELA: O istorie a civilizației românești (nr. 29).
BUZATU, GH.: Un eveniment editorial (nr. 1); Acel august eroic (nr. 33).
CLOȘCA, C.: Petre Vintu (Evo-cării) (nr. 11); Tipografii (nr. 50).
DROPU, C.: De la monarhie la Republică (nr. 51); Sinteza partid-popor (nr. 52).
EȘANU, L.: Bluze albastre (nr. 22); Un răsător proces anti-monarhic (nr. 42).
CRĂCIUN, G.: Republica Română — în sec. XIX (nr. 44).
HUSAR, AL.: Craiul munților (nr. 35).
ISAIU, ION: Patriotismul lui Titulescu (nr. 9).

KALMUSKI, D.: Contribuția revistei Contemporanul (nr. 35).
KARA, I.: Urmasii lui Barbu Lăutarul (nr. 36).
IVĂNESCU, D.: Al. I. Cuza — documente inedite (nr. 3); Eterna tinerete a luptei revoluționare (nr. 11); A. D. Xenopol-istoric (nr. 12); Republica documentar (nr. 52).
LOGHIN, A.: Un sfert de veac de Republică (nr. 47); Republica Sovietică (nr. 51).
DUMITRU, I.: Ecouri internaționale (nr. 52).
LASCU, D.: Un aed al românilor (nr. 40).
MARINESCU, C. G.: Franța și lupta românilor pentru unire (nr. 3); Republica Sovietică (nr. 51).

PETRESCU-DIMBOVIȚA, M.: Tutankhamon cutreieră lumea (nr. 45).
POTOP, V.: Gheorghe Tănase — deputat comunist (nr. 22).
SOLCANU, I.: Moda și adevărul istoric (nr. 10).
TUȚUI, N.: Cronica unor zile fierbinți (nr. 52).
ZUB, AL.: Sentințe memorabile (nr. 6); A. D. Xenopol și B.P. Hasdeu nr. 12); Vasile Pârvan sau condiția istoricului (nr. 48); Tradiții republicane (nr. 41); Din istoria relațiilor internaționale ale României (nr. 42).
ZILBERMAN, I.: Amintirea lui I. Făinaru (nr. 24).

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

ANTOHE, ION: Lecția, formă organizatorică principală (nr. 26).
BURLACU, ȘTEFANIA: Formativ și informativ în manualele de literatură română (nr. 5).

CHIRITESCU, I. G.: Figuri de pedagogi (nr. 5).
CRĂCIUN, CORNELIU: Formativ și informativ în manualele de literatură română (nr. 4).
DRĂGULEȚ, M.: Problematizarea și semnificația ei (nr. 26).
GOTLIEB, MARIA: Ce este și ce trebuie să fie bacalaureatul (nr. 7).
HASGAN, A.: Fără improvizatii și riscuri (nr. 26).
ISTRATE, A.: Modernizare și exagerare (nr. 26).
KRASNAȘESCHI, VL.: Educa-bilitatea (nr. 15).
LAUDAT, D. I.: Lecția — seminar de literatură (nr. 26).
NECULAU, A.: Autoritatea profesorului (nr. 37).
NEȘTIAN, V.: Lecția de literatură (nr. 29).

NICULESCU, N.: Științele sociale și învățămîntul superior (nr. 36).
PAVELCU, V.: Statutul social al profesorului (nr. 11); Un paradox pedagogic (nr. 19); A fi profesor (nr. 16); Ca să fim profesori (nr. 35).
POPA, I.: Tehnologie didactică (nr. 26).

LITERATURA ȘTIINȚIFICĂ DE INFORMARE

BLANARU, GH.: Horia Hulubei în memoriam (nr. 49).
CARAȘU, AL.: Colocviu de lingvistică matematică (nr. 25).
DUDA, R.: A da viață anilor (nr. 27).
GHEORGHIȚA, FL.: Viața extraterestră (nr. 1); Întîlniri cosmice (nr. 3); Farfurii zburătoare (nr. 5); O.Z.N. — ipoteze pasionante (nr. 7); Rachete și O.Z.N. (nr. 10); O.Z.N. și gravitația (nr. 14, 19 și 21); Antimateria — combustibilul viitorului (nr. 45 și 48); Dilatarea timpului (nr. 31).
GUGIUMAN, I.: Capitalele lumii (nr. 15); Clima urbană și poluarea (nr. 43).

HERIVAN, M.: Știința viitorului (nr. 37).
HINCU, I.: Poluarea, modă sau flagel (nr. 23).
ISTRATE, G.: Lingvistica romanică într-o nouă traducere (nr. 8).
IVĂNESCU, GH.: Cercetarea elementelor de origine germanică în limba română (nr. 38).
KRASNAȘESCHI, VL.: Prognoza: Istoria viitorului (nr. 30).
NIȚULESCU, I.: Spiritul științific între „aventură” și realitate (nr. 21); Șt. Procopiu — savant de excepție (nr. 36).
N., RADU: Inima între normal și patologic (nr. 37).
PASCU, AL.: Priorități ale științei românești (nr. 19).

PERCEK, ARCADIE: Drama automobilului (nr. 15—16); Dramatizarea cancerului (nr. 49).
PETRESCU DIMBOVIȚA, M.: Al X-lea Colocviu internațional „M. Eminescu” (nr. 22).
RUSU, VALERIU: Originea și evoluția omului (nr. 7); Bionica sau reîntoarcerea la natură (nr. 25).
SCURTU, VIRGIL: Apollo 16 (nr. 15); Există planeta a X-a (nr. 29); Întîlniri cu draconidele (nr. 40).
VIDRAȘCU, TRAIAN: Știința și progresul uman (nr. 25); Henri Coandă în memoriam (nr. 49).

CARTEA ȘTIINȚIFICĂ

ARB.: Cărți despre și pentru cadrele didactice (nr. 36).
BOTEZATU, PETRE: Prolegomene la o poetică marxistă, de Mihail Grădinaru (nr. 32).
CELMARE, ȘTEFAN: Determinismul și știința (nr. 16).
CERNICHIVICI, S.: Antologia pedagogiei americane contemporane (nr. 24).
CONSTANTINESCU, VASILE: Ion Eliade Rădulescu. Ideologia social-politică și filosofică, de R. Tomoiagă (nr. 17); Sociologia în acțiune (nr. 18); Interpretări asupra filosofiei vechi (nr. 21).

COROIU, CONSTANTIN: Radio-televiziune-publică, de Pavel Cîmpeanu (nr. 44); Omul anului 2.000, de Pavel Apostol (nr. 51).
DIACONESCU, EM.: Cu privire la cronică Cotnarilor (nr. 32).
DUMITRESCU, PETRE: Teoria reglării sistemelor sociale, de H. Ene (nr. 19).
DUMITRU, MIHAI: Metode pentru cunoașterea personalității (nr. 48).
IOAN, P.: Valoarea deducției, de P. Botezatu (nr. 5); Probleme filosofice ale fizicii moderne, de Peter Mittelstaed (nr. 7); Meta-etica contemporană, de Svetozar Stojanovic (nr. 12); Logica polivalentă, de Anton Dumitriu (nr. 15); De nou manual de logică (nr. 20); Logica gîndirii nuanțate (nr. 34).
IGNAT, C.: Documenta romanieae historica (nr. 35).
IVĂNESCU, D.: O monografie a vinului (nr. 4).
LEON, A.: Personalități ieșene, de I. Maftei (nr. 42).
LOGOFĂTU, C.: Psihologia conduitei, de Ste'a Teodorescu (nr. 41).
MARIN, C.: Binele și răul, de I. Grigoraș (nr. 17).
NECULAU, A.: Tineret industrial (nr. 50).
PASCU, AL.: Convorbiri cu Henri Coandă (nr. 25).
RESTIAN, A. și RUSU, VALERIU: O carte — două opinii (nr. 43).
RUSU, VALERIU: O editură fără prejudecăți (nr. 16); Cinci cărți despre informație (nr. 27); Sindromul metabolic al oboselii (nr. 30).
STREINU, VALERIU: Diorama (nr. 4).

TEODORESCU, S.: Drama psihologiei, de V. Pavelcu (nr. 49).
UNGUREANU, AL.: Geografia urbană (nr. 6).
URSACHE, PETRU: Prelegeri de estetică de Mihail Ralea (nr. 14); Estetica de Simion Bărnuțiu (nr. 47); Nivele estetice de Ion Pascadi (nr. 45).
ZAHARIA, D. N.: Existență, cunoaștere, acțiune (nr. 2); Știință mică, știință mare, de Derek J. de Solla Price (nr. 7); Educație și societate, de Stanciu Stoian (nr. 8); Etică și axiologie în opera lui Max Scheller, de Al. Boboc (nr. 9); Idoneismul, filosofie a deschiderii, de Vasile Tomoiu (nr. 18); Istoria filosofiei românești (nr. 23); ABC-ul investigației sociologice, de Mihai Achim (nr. 24); Socialismul și cultura de masă, de Constantin Potîrnă (nr. 28); Sociologia spiritului (nr. 32); Explicarea omului, de M. Ralea (nr. 38); Schiță a unei praxiologiei (nr. 46).

ZUB, AL.: Revue roumaine d'histoire (nr. 14).
ZUGUN, P.: Propoziția subiectivă (nr. 12); Tratat de lingvistică generală (nr. 31); Studii de lingvistică generală (nr. 44); Anuarul de lingvistică și literatură (nr. 51).

BELETRISTICĂ

poezie

ADAM, SERGIU: Și nu mai știu, Sub steaua Canopus, Desenul păsării, Fantezie de iarnă (nr. 8).
ALBŌIU, GEORGE: Astfel de nimeni dus (nr. 20).
ANDRÎTOIU, AL.: Poem despre vis, Tară, Calm (nr. 20).
BALAHUR, PAUL: Turn înspre copilărie, Salut acestui cîntec, Apoteoză, Mi-e brațul arc (nr. 6); Partidul, Stele nuntesc (nr. 11); Cadențe, (nr. 25); Curcubeu (nr. 33); Cornul (nr. 40); Turn, Alb, Și umerii ca un catarg (nr. 44).
BĂNUȚA, ION: Panorama străzii amurgului, Panorama străzii cucului, Panorama intrării coșarului, Panorama străzii fumului, Panorama străzii scării (nr. 43).
BĂRBULESCU, MAȚTA: Dacă lumea nu-i limpede, Fraternizări cu laptele din floarea, Grădina zoologică (nr. 35).
BĂRBULESCU, MIHAI — Rime pentru Maria, (nr. 24).
BEIU, STELIANA-DELIA: Țării, Hora, Apoteoză, Veroneț (nr. 28); Poem timpului meu (nr. 40);
BENIUC, MIHAI: Culmea (nr. 29).
BLAGA, MIRON: Pămîntul (nr. 29); Toamnă de aur, Toamnă (nr. 48).
BOICULESI, VALERIA: Dacă nu-nfloresc o zi, Ochii, Arzînd (nr. 29).
BORDEIANU, CĂTALIN: Peste pămînt (nr. 10); Patria (nr. 40).
BOUREANU, RADU: Acteone (nr. 20).
BRAD, ION: Marea, Natură moartă (nr. 33).
BUTNARU, AUREL: Rondelul fetelor, Cîntec de iubire pămîntul, Rondelul părinților mei (nr. 20).
CĂLIN, LIVIU: Iluminare, Înțoceri, Gest, Contemplație, (nr.

10); Geneză, Trec pașii vintului (nr. 30).

CĂRNECI, RADU : Singele nostru înmugurea, Și iarăși mă port către țărmlu, In tine-acum se-adună la un semn. O, bine-cuvintare!.. cea mai frumoasă unde-i?, Fiu al pământului sunt mai presus de orice (nr. 17); O, amintiri, ochi ai începutului verde (nr. 40).

CHIRIAC, ION : Eu, romanticul, Străveția ta taină, Noaptea uitării (nr. 15); Duiosă evocare a tineretii la Moldova (nr. 31); El (nr. 40); Precum un semn (nr. 48).

CHIRILĂ, GEORGE : Nedomolite, Poem (nr. 7); Martorul (nr. 40); Iată și orașul, Mama (nr. 46).

CORBĂ, GEORGE : Izbînda, Ninsoare (nr. 18).

CONSTANTINESCU, VASILE : Tărîm, Ecolu în pietre, Elegie, Pasăre-gînd (nr. 7); Neațîrnarea luminii în Carpați (nr. 14); Steaua Alfa-messia (nr. 32); Cînd stelele (nr. 41); Cu un zbor de pasăre pe umăr, Tărîm în ecoul luminii, Legendă, O, aripa de pasăre rîndind zăpada, Fantastic dans în lumina ecoului (nr. 48).

CORDUN, NADINA : Catedrală, Fără dată, Zodiac (nr. 3).

COPACINSCHI, ADRIAN : Bătînd egal înălțimile (nr. 29).

CRINGULEANU, ION : Sonet static, Somn, Mai trebuie (nr. 36); Poem (nr. 27).

CULIANU, TEREZA : Joc de toamnă, Doamna, Orele dragostei, Răbdarea, Rună, Vei mai aprinde (nr. 8).

DAMIAN, GEORGE : Ospățul rechiniilor (nr. 23); In nordul munților albaștri (nr. 49).

DARAGIU, GHEORGHE : Privești, Poveste (nr. 10); Gînd (nr. 29).

DIACONESCU, CRENGUȚA : Liliacul (nr. 48).

EFTIMIU, VICTOR : Chipul din oglindă (nr. 10); Vremi de pace (nr. 49).

GENARU, OVIDIU : Prea fericitul Bacovia, Drăguța forță din pistonul cu aburi (nr. 3); Căprioara de aer, Eu fericit, Patru potcoave de fier (nr. 14); Testament, Duminică, Începutul unei poezii (nr. 29); Olympia (nr. 36); Poem (nr. 40); Din liceu, Cărări ce urcă, Așteptați la cină, Imagini din bucătăria noastră (nr. 51).

GORUNESCU, VALERIU : Lumina — stol orbitor... (nr. 37).

GURGHIANU, AUREL : Cronică marsupială, Întruparea cuvîntului, Ala-bala (nr. 6).

HOTINCEANU, OVIDIU : La focu-acela (nr. 40).

HOREA, ION : La Delfi (nr. 23).

HURJUI, ION : Epistolă grădiniilor patriei (nr. 29); Poezia (nr. 40); Dulcea pasăre, Ipoteza (nr. 40).

IANCU, TRAIAN : Dimineața nouă, Vremea noastră, Crai nou (nr. 19).

IOANA, NICOLAE : Lingă aceste porți, Muntele în om, Ieșirea din noapte (nr. 16); Patria și poetul, Izbînda negrăită, Racoviță, Călăreții (nr. 51).

ION, M. DUMITRU : Prin crînguri de noui, Dialoguri, Dragoste, Colinele (nr. 38).

IONESCU, MARINA : Sfinx, Iarnă, Mestecenii (nr. 21).

JEBLEANU, AL. : Ezitări (nr. 40).

KITNER, ALFRED : Întoarcere, Zi de vară țîrzie, Cîndva, va fi... trad. Doina Florea și Herta Perez (nr. 47).

LASCU, DANIEL : Geneză (nr. 11); Patria în april, Cine în ierburii (nr. 20); Pastel interior (nr. 40); Steaua română (nr. 42).

LAURENTIU, DAN : Drumul (nr. 1).

LĂZĂRESCU, DARIE : Ca un Siegfried cotropitor (nr. 48).

LEFTER, ION IANCU : După, Mistică, Laudă (nr. 32).

LESNEA, GEORGE : Primăvara, Singurătate, Pastel, Sint baci..., Las vremea... (nr. 12); Destin românesc (nr. 28); A țării nuntă de argint (nr. 52); Fii român (nr. 35); Printre flori (nr. 40).

LUPU, GH. : Învățătura copacului către pasăre, Învățătura tatălui către fiu (nr. 10).

MAVRODIN, IRINA : Casa (nr. 46).

MAȘLEA, ANA : Culegătorilor de piersici (nr. 40).

MĂRĂȘANU, NICOLAE GRIG. : Sună falezile, Peste lume, urma, Faleză, Odihna apei (nr. 36).

MIHALACHE, VASILE : Epistolă III (nr. 48).

MIHĂEȘCU, VASILE : Plecăm, Nud, In porți de lemn (nr. 11); Cu săgeți, Tura soarelui, Întrebindu-ne, Cuvintele erau cărămizi (nr. 25); Iarbă caldă (nr. 40).

MIHĂILESCU, CRISTINA : Făt-Frumos (nr. 48).

MOTOC, NICOLAE : Sunete, Acolo unde ești..., Răspuns al zeitei (nr. 50).

MOSSORA, LELIA : Curînd veni-voi, Există... (nr. 1); Simțeam culorile (nr. 11).

MUTAȘCU, DAN : Cum cresc munții în pictură, Solilocviu,

Mască memoriei, Cînd flacăra lămpii imită mișcările castanelor, Prin delicate coridoare de noapte (nr. 30).

NICOLAE, EMIL : Monade (nr. 10); Scrișoare tatei, Derivă, Întoarcere (nr. 24); Țara din cîntecul privighetorii (nr. 33).

OSTAȘIE-COSMIN, CORNELIU : Adîncul care m-a ales, Apropierea ierbii, Cel ce va fi ales (nr. 2); Ațit de alb, Prin zidul meu de umbră, Elegia la șarpele magic (nr. 48).

PETRESCU, FLORIN-MIHAI : Ultima baladă din Thule, Dunăre (nr. 15); August în apoteoză (nr. 33); Toamnă (nr. 40); Lebăda astrală, Împlinirea, Magnetic cîmp de aderențe, Chemarea ațoilor (nr. 49).

PINILIE, TAMARA : Ținut, Pecete, Cîntec de fluture, Cîntec pentru limpezirea oglinzii (nr. 50).

POPA, CONSTANTIN : Stăpîna cuvintelor, Esențializare (nr. 11).

POPA, MARCEL : Drumul pe marginea nopții, Elegia închisurii iubirii, In ce loc..., Pentru odihnă (nr. 26).

POPEL, CORNELIU : Acolo voi pluti, Cînd se deschide (nr. 16); E roua aceea (nr. 33).

POPOVICI, MIRCEA : Tentații, Poemul iernii, Tainica (nr. 1); PUIU, VASILE GEORGE : O pată albastră, Elegie incertă (nr. 43).

ROMANESCU, IOANID : Teamă, Ți-a fost, Pe urmele vîntului, Poezie, Favoare, Trecător (nr. 5); Confesiunea unui tablou celebru, Ce fel de pasăre?, Poezie, soldat fără raniță, Copil pierdut al soarelui (nr. 22); In ordine (nr. 27); M-am gîndit la dimensiunile unui poem pentru voi (nr. 34); Despre mine să nu, Fericire supremă, Ținutul pietreilor dulci, Rînduri pentru steaua pămîntului, A doua jumătate a nopții (nr. 39); Simboluri (nr. 40); Pe cîntecul meu de onoare (nr. 45).

SABIN, MIHAIL : Moldova (nr. 19); Cum aș fi vrut, Interludiu, Epistolă, Invocație, La timpul potrivit (nr. 34).

SĂN-PETRĂ, PAUL : Delte de bronz (nr. 33).

SIMION, GHEORGHE : Mă întroc, Cîntec întreg (nr. 9); Țara în ochii tăi, Asfințit (nr. 48).

SIRETEANU, BOGDAN : Din neamul lor (nr. 33).

STURZU, CORNELIU : Camera de recuzită (nr. 3); Clasică (nr. 6); Vacanța, Simplu, Decor (nr. 16); Probota, Rechinul mort, Acasă, Ca două flamuri (nr. 34); Plaja (nr. 40); Frunze, Bahica, (nr. 46); Laus patrie (nr. 51).

STERIADE, MIHAIL : Imn, Reințoarcere, Contemplînd mănăstirea Voroneț, In drum spre Ceahlău, Desnădejde (nr. 32).

ȘTEFURIUC, CONSTANTIN : Sămînță de lumină, Cîmpurile verzi (nr. 35).

TIMCU, GEORGE : Amintire, Cîntecurile... (nr. 20).

TRAIAN, ANGELA : Colind, Rouă, Aici am să-mi ascund această zi..., Nașterea cometei, Cîntă cucul în livadă (nr. 7); Și noi eram, Iată-mă în lumină, Scoică (nr. 24); Nopti de august (nr. 33); Dialog de toamnă (nr. 40).

TURTUREANU, NICOLAE : Manole zidit (nr. 9); Făgăduința (nr. 37); Nocturnă (nr. 40).

ȚĂȚOMIR, NICOLAE : Nu tempera, ci fresca, Am două porți de vis, Doar căldura și-o dragoste..., Cu aripi moi, făptura de nămol, Năluca unei flori de măr, Din cifră-n cifră (nr. 4); Iarbă, Port calmul armoniilor furtunii, Cit sufereau..., Tăcea-ndărătnic piatra, Hipnotice țărniuri, Amintirile (nr. 26); Anaconda (nr. 40); Arhitectură românească, Et fluctuat..., Marea aventură, Al doilea autotortret, Inscripție pe un bob de rouă, M-ățîrn de gotic... (nr. 45).

ȚUGUI HARALAMBIE : Pentru oameni, pentru ape și stele, Sorginte, Puritate, Elegie năivă (nr. 4); Ca niște fluvii, In fața pîinii (nr. 18); La noul timp (nr. 31); Între clipe (nr. 40); Oglindă (nr. 50).

URSACHI, MIHAI : Odă crepusculară (nr. 47).

VALEA, LUCIAN : Presentiment de toamnă, Idilă, Numărătoare, Vraja (nr. 37).

ZAMFIR, VASILE : Tezaur delumină, Numai pămîntul așteaptă... (nr. 44).

ZILIERU, HORIA : Chipul de vreme schimbat, Brumă și bețeală, Romanța apocrifă, Mai am un singur dor (nr. 2); Spre iarnă, Răsărit, Doină, A doua lumină, (nr. 13); Melcul (nr. 42).

proză

ANDRU, VASILE : Nu sînt pregătită pentru despărțire (nr. 26); Călător spre nord (nr. 51).

BACIU, DORIN : Repaos atent (nr. 2); Dincolo de rîu (nr. 42).

BARAN, VASILE : In acea primăvară (nr. 7); Dispariția unui hoinar (nr. 29).

BARBU, EUGEN : Caietele Prințepelui (nr. 11).

BOTEZ, DEMOSTENE : Memorii (nr. 20, 21).

BUNEĂ, EMIL : O dimineată (nr. 3).

CONDURACHE, VAL. : Recviem pentru o nuvelă (nr. 32).

CRISTEA, CORINA : Insula de gheață (nr. 18).

DUMITRIU, DANA : Carte de colorat (nr. 16).

FILIP, MIRCEA : Moartea mierlei în cîmpul pustiu (nr. 9).

HRIB, TOADER : Cronica de la Arbore (nr. 27).

HURJUI, ION : Săptămîna întia (nr. 24).

IGNEA, DUMITRU : După furtună (nr. 45).

ILISEI, GRIGORE : Fundacul Lăstari (nr. 43).

KALMUSCKI, DORU : Doru, te sărut! (nr. 5); Autostop spre Solești (nr. 31).

LĂNCRĂNȚAN, ION : A fi sau a nu fi (nr. 15).

MUTAȘCU, DAN : Bunul cetățean, Arhimede (nr. 44).

OPREA, ȘTEFAN : Sah la regiună (nr. 23); Captiv (nr. 35).

PARAPIRU, TH. : Haine de piele (nr. 40).

PUHA, IOAN : Băiatul meu drag (nr. 33).

RUDEANU, ALEXEI : De duminică (nr. 1, 39).

SĂLĂJAN, VASILE : Umbrela (nr. 19).

SIDOROVICI, GEORGE : Bătrînele albe (nr. 4); Pădurea de dincolo (nr. 41).

SIMION, AL. : Miraculoasele zile (nr. 49).

ȘTEFANACHE, CORNELIU : Noaptea la două și unsprezece minute (nr. 14); Cînd începi să renunți (nr. 37).

TITEL, SORIN : Scrișoare de la mama (nr. 15).

TURCU, N. V. : Fii tent, Em! (nr. 25).

fragmentarium

CIOPRAGA, CONST. : Muzicalism și reflecție; Vasile Nicolescu (nr. 1); Între amintire și luzie; Profira Sadoveanu (nr. 2); Ionel Teodoreanu în retrospectivă, I (nr. 3); Ionel Teodoreanu în retrospectivă, II (nr. 4); Ionel Teodoreanu în retrospectivă, III (nr. 5); Poeți ieșeni (nr. 6); Paul Everac în dialog (nr. 8); Avatarurile romanțismului (nr. 9); Național și universal (nr. 10); Un Hasdeu monografic (nr. 11); Septuagenarul (nr. 12); Monolog în secvențe (nr. 13); O antologie a iluminismului (nr. 14); Sentimentul timpului (nr. 15); În original: Hogaș (nr. 16); Cîteva tipuri epice, I (nr. 17); Cîteva tipuri epice, II (nr. 18); Cîteva tipuri epice, III (nr. 19); Între clasicism și romanțism, I (nr. 20); Între clasicism și romanțism, II (nr. 21); Între clasicism și romanțism, III (nr. 22); Bluze albastre (nr. 23); O antologie: Drumuri (nr. 24); Fenomenul Caragiale, I (nr. 25); Fenomenul Caragiale, II (nr. 26); Fenomenul Caragiale, III (nr. 27); Virgil Caranopol: Viorile vîrstei (nr. 28); Un umanist: Mihai Caragiale (nr. 29); Cîteva precizări asupra literaturii române (nr. 30); „Euritmii” lui Al. Andrișoiu (nr. 31); Influențe și asemănări (nr. 32); Modele și sinteze (nr. 33); Despre român (nr. 34); Despre gust (nr. 35); Modalitățile dorului (nr. 36); Particularități ale prozei, I, II, III (nr. 38, 39); Ars probandi: Șerban Cioculescu (nr. 40); Ethos și cultura (nr. 41); Personalitatea eseului (nr. 42); Monologuri despre destin: Mihail Steriade (nr. 43); Un moralist liric: Zaharia Stancu (nr. 44); Perspectivă folclorică (nr. 45); Un stil al vieții (nr. 46); Despre posibilitățile parodiei: Marin Sorescu (nr. 47); Cezar Petrescu (nr. 48); Despre umanismul artei, I (nr. 49); Despre umanismul artei, II (nr. 50); Tentația lirei: Ion Potopin, Marta Bărbulescu (nr. 51); Oricine și ceva (nr. 52).

teatru

ISTRATI, ION : Una și una (nr. 12).

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ

cronica literară

ANDRIESCU, AL. : Ion Vineu, poetul (nr. 2); Nina Cassian, Recviem (nr. 4); Marian Popa, Dicționar de literatură română contemporană, I (nr. 6); Marian Popa, Dicționar de literatură română contemporană, II (nr. 7); Nicolae Țățomir, Cartea mea de lău (nr. 9); Gheorghe Tomozei, Misterul clesidrei (nr. 14); Mircea Ciobanu, Armura lui Thomas și alte epistole (nr. 15); Mihail Drăgan, B. P. Hasdeu (nr. 17); Haralambie Țugui, Luminile zilei (nr. 20); Ștefan Aug. Doinaș, Poezie și modă poetică (nr. 21); Gabriela Melinescu, Jurămîntul de sărăcie, castitate și supunere (nr. 24); Al. Andrișoiu, Euritmii (nr. 26); Nina Cassian, Loto-Poeme (nr. 28); Al. Ivăsiuc, Corn de vînațoare (nr. 30); Lucian Blaga, Isoade (nr. 32); Horia Zilieru, Nunțile efemere (nr. 33); Nichita Stănescu, Cartea de recitare (nr. 37); Dan Mutășcu, Oglinda lui Cagliostro, Călătoriile lui Sinbad (nr. 40); Nichita Stănescu, Măreția frigului (nr. 42); Ion Horea, Încă nu (nr. 45); Maria Luiza Cristescu, Castelul vrăjitoarelor (nr. 47); Moartea unui poet (nr. 49); Eugen Barbu, Caietele Prințepelui (nr. 51).

LEONTE, LIVIU : Două cărți de critică (nr. 1); Ion Omescu, Hamlet sau ispita imposibilului (nr. 3); Radu Petrescu, Proze (nr. 5); Val Gheorghiu, Arlechin în iarbă (nr. 8); Mihail Ursachi, Mîssa Solemnis (nr. 10); Marin Preda, Marele singuratic (nr. 13); Paul Cornea, Originile romanțismului românesc (nr. 19); Al. Dima, Principii ale literaturii comparate (nr. 25); Petru Ursache, Sezătoarea în contextul folcloristicii (nr. 31); Virgil Duda Anchetatorului apatic (nr. 35); Ion Nica, Structura somatopsihică (nr. 36); Zaharia Stancu, Ce mult te-am iubit (nr. 39); Ion Brad, Zăpezile de acasă (nr. 43); Ion Vlad, Povestirea — destinul unei structuri epice (nr. 46); Radu Boureanu, Scrieri (nr. 50).

studii, articole, comentarii, texte inedite

ANDRIESCU, AL. : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 16); Literatura în contemporaneitate (nr. 22).

APETROAIE, IOAN : Al. Ivăsiuc, dialectician al stărilor lăuntrice, I (nr. 5); Al. Ivăsiuc, dialectician al stărilor lăuntrice, II (nr. 6); Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 21); Teatrul lui V. Voiculescu (nr. 27); Dimitrie Anghel, modernul (nr. 28).

ARBORE, AL. : Titus Hotnog (nr. 12).

BALOTĂ, NICOLAE : Etosul criticilor (nr. 1); Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 22); Pentru oamenii acestui pămînt (nr. 39).

BALTAG, NICOLAE : Efigii ale feminității în proza contemporană (nr. 34).

BARBU, N. : George Lesnea, I (nr. 20); George Lesnea, II (nr. 21); Franyo Zoltan în haine de lucru (nr. 41).

BĂLU, ION : G. Călinescu despre Istoria literaturii române (Compendiu), (nr. 43).

BĂLĂIET, DUMITRU : Poezie și filosofie (nr. 27).

BOTEZ, DEMOSTENE : Modelator de fenomen social (nr. 2); Paradoxul teoriei și practicii literare (nr. 13).

BUGARIU, VOICU : Dezinvoltura tragică (nr. 42); Despre citate, Poet și eseist, Prințelepele și Paraschiv (nr. 51).

CIOPRAGA, CONST. : Caragiale între realitate și fabulos (nr. 4).

CONSTANTINESCU, V. : Ce este realismul? (nr. 50).

CONSTANTINESCU, I. : Caragiale, teoretician (nr. 25).

COROIU, CONST. : Literatura la radio și televiziune (nr. 47).

CREȚU, NICULAE : Portret în mișcare: Ștefan Aug. Doinaș, (nr. 26).

CRÎȘAN, CONST. : Specificul național și permanența poeziei patriotice (nr. 49).

DIMA, AL. : Un pasionat al ideilor: Eugeniu Speranția (nr. 9); Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 13); Periodicitatea vîrștelor (nr. 19); Elemente realiste, componente, permanente ale artei literare (nr. 45); Cercetarea literară în anii Republicii (nr. 52).

DRAGAN, M. : Despre specific (nr. 3); Pentru istoria literară (nr. 4); Hasdeu, polemist (nr. 6); Un poet (nr. 7); Evoluție poetică (nr. 10); Scriitori junimiști (nr. 11); Rîsul originalității (nr. 12); Discuții despre istoria literară (nr. 38).

DUMITRIU, DANIEL : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 23).

EFTIMIU, VICTOR : Dimitrie Anghel (nr. 28).

FAIFER, FLORIN : Memorialistul Ion Ghica (nr. 18); Ion Omescu, eseist și dramaturg (nr. 22); Gheorghe Sion, memorialistul (nr. 23); Pantazi Ghica (nr. 30); Dramaturgia lui Alexandru Mirodan (nr. 50).

FRIDUȘ, AL. I. : Paradoxurile reportajului literar (nr. 16); Cea mai umană profesie de credință (nr. 28); Rațiunea de a fi personaj literar (nr. 33); Aventurile literaturii de aventură (nr. 36); Propensiunea către adevăr a literaturii (nr. 48).

GEORGE, ALEXANDRU : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 15).

GOCI, AURELIU : Poezia lui Paul Tutungiu (nr. 31).

HORODINCA, GEORGETA : Fantazii și fantome (nr. 5).

ISTRATE, GAVRIL : Publicistica politică a lui G. Călinescu (nr. 3); Eliade și problemele limbii (nr. 17); De la Viața românească la Primăvara (Documentar), (nr. 29); Timotei Cipariu: Jurnal (nr. 34); Un prieten al culturii noastre la Berlin (nr. 42).

LAUDAT D. I. : Influențe umaniste în Letopisețul lui Grigore Ureche (nr. 13); Animatorul (nr. 17); Raicu Ionescu-Rion (nr. 32); Ion Neculce — 300 de ani de la naștere (nr. 44).

LEON AUREL : Cu Alexandru Zamfirescu despre Duiulu — evocări (nr. 13); Otilia Cazimir (nr. 25); Zaharia Stancu, ziaristul (nr. 39).

MACOVESCU, GEORGE : Prin opera noastră literară (nr. 1); Mîndria noastră (nr. 13); Pașuni (nr. 14); Curaj (nr. 15); Comunicare (nr. 30).

MACOVEI, ANTOANETA : Vibrația istoriei (nr. 17); O scrisoare a lui Brătescu-Voinesti către Mihail Sadoveanu (nr. 25).

MANU, EMIL : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 21).

MICU, DUMITRU : Critica — act moral (nr. 4); Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 17).

MINCU, MARIN : Dialectica „universalizării” (nr. 11).

MUTHU, MIRCEA : Un picaro balcanic (nr. 39).

MUNTEANU, GEORGE : Diata lui Vladimir Streinu (nr. 18); Un episod al prieteniei dintre Creangă și Eminescu (nr. 37); Sensul existenței eminesciene (nr. 45).

NEGOIȚESCU, I. : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 16).

PANĂ, AURA : Proza lui Petru Popescu (nr. 3).

PĂCĂRARIU, D. : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 15).

PAPU, EDGAR : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 14).

PHILIPPIDE, AL. : Armonia clasică (nr. 9).

POP, Z. N. AUGUSTIN : Dimitrie Anghel către Natalia Negru — corespondență inedită (nr. 35).

POPA, MIRCEA : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 23).

POPA I. N. : Realitate și transfigurare, I (nr. 7); Realitate și transfigurare, II (nr. 8).

PORCESCU, SCARLAT : Insemnări despre texte vechi (nr. 51).

PIRU, AL. : Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 14); Interviu (nr. 24).

PRUTEANU, GHEORGHE : Mircea Horia Simionescu, un fan-fantastic ironic (nr. 38).

RADU ST. MIHAIL : Critica, act constructiv (nr. 14).

SĂNDULESCU, AL. : Marele mim (nr. 4); Duiulu Zamfirescu și Roma (nr. 22); Dimitrie Bolidinteanu, călător (nr. 34).

SĂNGEORZAN, ZAHARIA : Conștiință politică — conștiință poetică (nr. 1); Realismul liric (nr. 5); Interviu cu Nico-

lae Balotă (nr. 7); Destinul cuvintelor (nr. 8); Colajele lui Mircea Zăciu (nr. 10); Proza lui Ștefan Bănuțescu, I (nr. 13); Proza lui Ștefan Bănuțescu, II (nr. 15); Un personaj de roman (nr. 17); Poezia lui Ion Caraion (nr. 18); Poezii și critici (nr. 20); Poezie și erotomorfism (nr. 24); Critică și identificare (nr. 26); O colaborare imposibilă? (nr. 28); Memorialistica în opera cronicarilor (nr. 31); Conștiința vocației (nr. 39); Victor Felea: Sentiment de vîrstă (nr. 40); Un portret în evantai (nr. 43); Romane de azi — Mircea Micu: Patima (nr. 45); Romane de azi, II, Nicolae Velea: În război un pogan cu flori (nr. 46); Romane de azi, III, Emil Bunea: Am lăsat iarba să crească (nr. 49); Romane de azi, IV, Romulus Guga: Viața postmortem (nr. 50); Romane de azi, V, Arnold Hauser: Îndoielnicul raport al lui Iakob Bühlmann.

SIRBU, I.: Al. O. Teodoreanu, inedit (nr. 37); Al. Ivasiuc, novelist (nr. 41).

SCĂRLĂTESCU, DORU: Dimitrie Anghel în scrisori (nr. 28).

SIMION, EUGEN: Fantasticul real (nr. 29); Sabia timpului (nr. 47).

SIRETEANU, POPESCU ION: Un poet al mării: Grigore Sălceanu (nr. 25); Sadoveanu (nr. 44); Însemnări despre poezia lui George Tutoveanu (nr. 47).

STRAJE, M.: Interviu cu Ștefania Teodoreanu (nr. 36).

STERE, R. C.: Amintiri despre C. Stere (nr. 38).

TEODORESCU, AL.: I. Al. Brătescu-Voinești și Mihai Ralea către G. Ibrăileanu (nr. 6).

ȚUGUI, GRIGORE: Ion Eliade Rădulescu, scriitor satiric (nr. 31).

VĂRGOLICI, TEODOR: Viziunea folclorică a lui Alecu Russo (nr. 8); Dimitrie Bolintineanu, scriitor controversat (nr. 34).

VLAD, ION: Momentul actual în critica și istoria literară (nr. 20).

VOLOVICI, LEON: Literatura în societate (nr. 9).

UNGHEANU, MIHAI: Semne de întrebare (nr. 32).

URSACHE, MAGDA: Lupta culimă (nr. 2); Lumea ca teatru sau comedia erorilor (nr. 4); Adrian Păunescu sau elogiul infinitului (nr. 10); Pricina sticlei (nr. 11); Alchimia cuvintelor (nr. 19); Radu Petrescu: Patetica Nova (nr. 30); Regența vocației (nr. 32); Puritatea, stare de grație (nr. 37); Constanța Buzea: Leac pentru îngeri, Teohar Mihădăș: Trecerea pragurilor (nr. 40); Inerția modernului (nr. 41).

ZALIS, HENRI: Introducere în naturalismul românesc (nr. 34); Mihai Ralea, memorialistul de călătorie, I (nr. 42); Mihai Ralea, memorialistul de călătorie, II (nr. 43); Romanul între adevăr și manierism (nr. 44).

ARTE

teatru

ANCHETA: Repertoriu — teatru-public (nr. 24, 25, 26, 27, 28, 29).

ARBORE, AL.: Marginalii teatrale (nr. 8, 9, 11); Vitoarea stagiune în proiecte (nr. 38).

BARANGA, AUREL: Consemnări despre teatru (nr. 13).

BARBU, NICOLAE: Interesul general (nr. 6); Marietta Sadova în dublă ipostază (nr. 11); Shakespeare și noi (nr. 19); Două piese românești (nr. 23); De la Kirilșcu la Dan Nasta (nr. 24); Permanențele dramei istorice (nr. 30); Iași în carnavall (nr. 42); Preșul (nr. 42).

BIRĂESCU, TR. LIVIU: Stagiunea la Timișoara (nr. 49).

CARANDINO, N.: De arte sua (nr. 2); Pauză și tăcere (nr. 18).

DIMIŢ, CLAUDIA: Expresivitatea mijloacelor comice (nr. 17).

EFTIMIŢ, VICTOR: Interpreți ai lui Hamlet (nr. 51).

FILIP, MIRCEA: Cu artistul emerit George Popovici (nr. 34).

FRIDUȘ, I. AL.: Păpușile, Alice și antimateria (nr. 13); Spectacole în colocvii (nr. 24); Actualitatea teatrului politic (nr. 27); Mesajul umanist al artei (nr. 30); Efemer și permanent în arta spectacolului (nr. 37); Fata din dafin (nr. 51).

ISAC, CAROL: Publicul activ (nr. 46).

LEON, AUREL: Ionel Teodoreanu — omul de teatru (nr. 2); Shakespeare fără legendă (nr. 23); Actrița (nr. 51).

MIRON, ȘT. RADU: Inspectorul de poliție (nr. 21); Mihail Pascaly (nr. 41).

MOLDOVAN, LILIANA: Interviu cu Mircea Braga (nr. 2); Interviu cu Liviu Ciulei (nr. 9);

Un posibil eveniment Caragiale (nr. 22); Act venețian (nr. 48).

NADIN, MIHAI: În căutarea unei forme (nr. 8); Teatru scris (nr. 17); Retorica teatrului (nr. 41).

OPREA, ȘTEFAN: Sfânta Ioana a abatoarelor (nr. 1); Mai sint mari actori (nr. 2); Sinteza unei stagiuni (nr. 19); Turneul teatrului polonez (nr. 26); 21 întrebări pentru Cătălina Buzoianu (nr. 40); Buna noapte nechemată (nr. 45); Celestina (nr. 47); Iadul și pasărea (nr. 21).

PAIU, CONST.: D'le Carnavalului (nr. 16); Fata morgana (nr. 43); Buna noapte nechemată (nr. 48).

PARHON, VICTOR: Despot Vodă (nr. 5); Escu (nr. 16); Viforul (nr. 18).

SABIN, MIHAI: Teatrul viitorului (nr. 32).

SILVESTRU, VALENTIN: Publicistica și nevoia de teorie (nr. 4); Stagiunea bucureșteană (nr. 14); Piese românești (nr. 44).

SIRBU, D. I.: Diversificarea genului dramatic (nr. 32).

VASILIU MIHAI: Teoria teatrului românesc (nr. 41).

plastică, arhitectură

APETROAIE, ION: Leandru Popovici (nr. 39).

ARBORE, AL.: Două anuale (nr. 2); Ridendo (nr. 5); O promisiune (nr. 10); Omagierea grafice contemporane (nr. 14); Expoziții (nr. 27); Festivalul Lascar Vorel (nr. 33); Marginalii la expoziții (nr. 50).

BALAȘA, SABIN, RADU, NEGRU: Dialog despre pictura monumentală (nr. 39).

CIOPRAGA, C.: I. Nica și Eugen Mircea (nr. 18).

CORBEA, ILEANA: Militza Petrașcu (nr. 21).

CUMPĂNESCU, ȘT.: Orașul de azi, orașul de mâine (nr. 43).

DEAC, MIRCEA: Bienala 72 (nr. 21).

DRĂGUȚ, V.: Ilustrația românească (nr. 3).

DRĂGAN, GH.: Sculptorul Ioan Tamaș (nr. 26).

DRIȘCU, MIHAI: Despre umor, deci despre Jiquidi (nr. 6); Neoromantism și nouă figuratie (nr. 29).

FLOREA, DOINA: Acasă la Ana Jiquidi (nr. 47).

GHEORGHIU, VAL.: Convorbire cu H. Catargi (nr. 1); O zi în București (nr. 15); Aurelian Dinulescu (nr. 14); Ghiță (nr. 28); Geniul guraliv (nr. 30); Cinci minute cu sculptorul Marcel Guguianu (nr. 32); G. Petrașcu (nr. 48).

GROZDEA, MIRCEA: Ecou al baladelor lui Villon (nr. 22).

HATMANU, MARIA: Centenarul Băncilă (nr. 17); Comemorativa N. I. Popa (nr. 44).

HATMANU, DAN: Note de drum în Italia (nr. 51).

HORSIA, HORIA: Saloane de pictură (nr. 4).

LEAHU, VICTOR: Mircea Ispir (nr. 26).

LEON, AUREL: Trece Băncilă (nr. 4); Farmecul debuturilor (nr. 7); N. Milord (nr. 10); Radu Ceantea (nr. 14); De trei ori Agafiței (nr. 22); Dan Hatmanu (nr. 29); Pallady în retrospectivă (nr. 27); Ion Jalea (nr. 35); Trei pictori italieni (nr. 36); Arhitectura — memoria neamului (nr. 38); Pictorul Ion Petrovici (nr. 39); Interpretări plastice (nr. 40); Sculptorul Pompiliu Clement (nr. 41); Expoziții (nr. 46); Pictorul Francisc Bartok (nr. 43); Corneliu Ionescu (nr. 47); Dimitrie Gavrilean (nr. 49); Constantin Radinschi (nr. 50).

MACARIE, GH.: O permanență: G. Petrașcu (nr. 48).

MANOLESCU, IONELA: Sub semnul Geei (nr. 32).

MIHĂILESCU, C. și CUMPĂNESCU, ȘT.: Pledoarie pentru un specific urbanistic și arhitectural al Iașului (II).

NEGRU, RADU: La Pallady (nr. 5); Georgice contemporane (nr. 9); Sculptura lui Birleanu (nr. 16); Sculptura lui Vl. Florea (nr. 23); Artă contemporană macedoneană (nr. 26); Sculptorul V. Condurache (nr. 30); Realitatea artei (nr. 31); Summa sculpturii (nr. 34); Anuala 72 (nr. 52).

PALEOLOG, ANDREI: Omul și ambianța (nr. 35).

PARADAIS, CLAUDIU: Expoziția Boușcă (nr. 20); Din istoria Pinacotecii ieșene (nr. 29, 37, 42).

POGORILOVȘCHI, I.: Brâncușia (nr. 12, 15, 18, 20, 25, 50).

RĂDULESCU, ADRIAN: Ideal și realizare (nr. 38).

SIMIONESCU, CRISTIAN: Colaje (nr. 22, 36).

ȘTOICA, CORNELIU: Donația A. rămeșcu (nr. 47).

TĂTARU, ION: Omul care închipe măști (nr. 35).

TURCU, V. N.: A simți, a judeca (nr. 45).

muzică

ALBU, MAGDALENA: Liszt — tehnică eroică (nr. 16).

ANGHELESCU, DAN: V. Spătaru (nr. 17); Podium (nr. 21, 26); Asceza imaginii (nr. 36).

BORZA, ELENA: Concerte (nr. 22).

BLANARU, ȘT.: Recital pe versuri de Eminescu (nr. 42); Concerte (nr. 48, 51).

COSMA, VIOREL: Muzica românească — moment universal (nr. 5); Cercetarea enesciană (nr. 8, 10); Caudella la o premieră berlineză (nr. 28).

COZMEI, MIHAI: Stagiunea muzicală (nr. 46); Nabucco (nr. 48); Muzica și imperativul comunicării (nr. 49).

FELSEUNSTEIN, W.: Inteligența cântărețului (nr. 36).

GHEORGHIU, Val: Vacanțe muzicale la P. Neamț (nr. 31).

GHERMAN, LILIANA: Swingle Singers (nr. 31).

IONESCU, AL.: Rose-Marie (nr. 22).

MOGA, DOINA: Educația muzicală (nr. 14).

OPREA, ȘTEFAN: Interviu cu pianistul George Rodi-Foca (nr. 3).

POPOVICI, DORU: Sostakovič, creator de operă (nr. 7); Theodor Grigoriu (nr. 17).

SANDU, D.: Carnet gălățean (nr. 43).

SPIRESCU, N.: Spune, inimioară, spune (nr. 45).

ZAHARESCU, G.: Virtuțile scenografiei (nr. 24); Stilizările (nr. 32); Muzica de operă și viața (nr. 34); Dura lex (nr. 38); Comediile muzicale (nr. 47).

film

ATANASIU, EUGEN: Artă și mișcare (nr. 5); Eroul care așteaptă (nr. 19); Afiliș de film (nr. 27).

CARAMFIL, T.: Puterea și adevărul văzut de realizatori (nr. 8).

OPREA, ȘTEFAN: Decolarea (nr. 3); Puterea și adevărul (nr. 12); Felix și Otilia (nr. 15); Pentru că se iubesc (nr. 20); A depăși cota (nr. 24); A face suma (nr. 28); Sfânta Tereza sau naivitatea desăvârșită (nr. 41); Drum în penumbra (nr. 44); Mesagerul (nr. 49).

TEODOROVICI, S.: Film și epocă (nr. 33).

eseuri

ARBORE, AL.: O nouă orientare a mișcării artistice de masă (nr. 34).

CONSTANTINESCU, V.: Coloana și fântâna (nr. 33).

FRIDUȘ, AL. I.: Valorile artei în perimetrul culturii de masă (nr. 1); Infidelități necesare (nr. 20).

NEGRU, RADU: Artistul — libertate și răspundere (nr. 48).

PAVELCU, V.: Creativitatea artistică (nr. 30); Explorarea lumii interne (nr. 39).

UNGUREANU, GH.: Ion Miclea — Iași marilor iubiri (nr. 10).

ANCHETE, MESE ROTUNDE

ARBORE, AL.: Cultura teatrală a tineretului (nr. 1); Folclor și folclorizare (nr. 15).

CALUȘER, TEODOR: Cultura de masă — dimensiuni și modalități (nr. 45).

CONSTANTINESCU, VASILE: Societatea socialistă multilateral dezvoltată — personalitate multilateral dezvoltată (Petru Pînzaru, Andrei Roth, Radu Negru, Vl. Krasnaseschi, Elena Puha) (nr. 13).

COARCA, DUMITRU: Cultura de masă — dimensiuni și modalități (nr. 47).

FRIDUȘ, AL. I.: Valorile artei în perimetrul culturii de masă (nr. 1); Ce este și ce trebuie să fie bacalauratul? (nr. 6); Tehnica electronică de calcul și gândirea economică (nr. 10); Generație și cunoaștere (nr. 11).

TEODOROVICI, SERGIU: Tehnica de calcul, informație și decizie (nr. 19); Autori, editori, cititori (nr. 22); Valori ieșene în contemporaneitate (nr. 25); Copiii și spectacolele (nr. 48); Republica în conștiința generațiilor (nr. 52).

LN., AL.: Interferențe folclorice (nr. 40).

POTINGĂ, CONST.: Cultura de masă — dimensiuni și modalități (nr. 50).

interviuri

BUTNARU, AUREL: Cu dr. doc. G. G. Chipail despre chirurgie — artă sau știință? (nr. 46).

CORBEA, ILEANA: Cu Mișca Petrașcu despre sculptură și scriitori (nr. 21).

FRIDUȘ, AL. I.: Cu Nicolae Țătomir, despre universul estetic al scriitorului (nr. 3); Cu prof. dr. doc. Const. Corduneanu, despre etică și perfecționare în cercetarea științifică (nr. 9); Cu acad. Iorgu Iordan, despre afirmarea valorilor și cultivarea limbii (nr. 23); Cu prof. dr. doc. Const. Ciopraga, Nicolae Țătomir, Corneliu Sturzu — Șantier literar (nr. 37).

REP.: Cu prof. Al. Dima despre prestigiul estetic românesc (nr. 34); Problemele calculului construcțiilor în domeniul plastic (nr. 36).

NEGRU, RADU: Sabin Bălașa — Dialog despre pictura monumentală (nr. 39).

ȘTOIAN, MIHAI: Minori în derivă (nr. 35).

reportaje

ARBORE, AL.: Oameni de țară (nr. 4); O mare familie (nr. 7); Oamenii cimentului (nr. 44); Firul vieții la Săvinești (nr. 50).

BUZATU, GH.: Acel August erolo (nr. 33).

FĂRTĂȘ, GH.: Esențele pădurii (nr. 26); Bărbații de la Poiana Uzului (nr. 31); Bărbații aceștia, petroliștii (nr. 49).

FILIP, MIRCEA: Reverii întirziate, la Argeș (nr. 5).

FILIP, TRAIAN: Întorcându-mă de la mari depărțări (nr. 32).

FRIDUȘ, AL. I.: Zăpezi policrome (nr. 14).

GHILIA, ALECU IVAN: Iași (nr. 12); Drumuri (nr. 38).

IGNEA, DUMITRU: Două rații de pine de griu curat (nr. 52).

ILISEI, GRIGORE: Să am cerul pe umerii mei (nr. 27).

LEON, AUREL: Porțile de fier, porți către prietenie (nr. 20).

NICOROVICI, VASILE: Rădăcinile unui nestatornic (nr. 18); Sentimentul capodoperei (nr. 34); Marinari în flota porților (nr. 47).

LITERATURĂ UNIVERSALĂ

poezie

ALAVI, MIHAMMED (India): Lumina lunii, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

ASTURIAS, M. ANGELO (Guatemala): Catedrala, trad. V. Condurache (nr. 33).

AUGIER, ANGEL (Cuba): Ulianovsk, trad. A. Ghermanschi (nr. 46).

BABIC, GORAN (R. S. F. Iugoslavia): Dalmația, trad. Anghel Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

BARTSCH, KURT (R.D.G.): Poezie, trad. D. Marian (nr. 17).

BERGER, UWE (R.D.G.): Spartacus, trad. A. Ghermanschi (nr. 29).

BGOYA, WALTER (Tanzania): Copilule..., trad. Val. Condurache Octav Pătrașcu (nr. 14).

BHAGAVAN, M. R. (India): Noaptea, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

BHATTACARYA, SISIR (India): În oglindă, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

BLY, ROBERT (S.U.A.): Unde...? trad. Marta Bărbulescu (nr. 17).

BONNEFOY, YVES (Franța): Poeme, trad. I. Caraion (nr. 16).

BOSCO, MONIQUE (Canada): Nici un drum, Tristețe, trad. V. Condurache (nr. 23).

BOUCHET, ANDRE du (Franța): Poeme, trad. I. Caraion (nr. 12).

CAHOUR, MICHEL (Franța): trad. E. Nicolae (nr. 33).

CHAGAL, MARC (Franța): Țara mea, trad. Steliana Delia Beiu (nr. 44).

CHANCEV, VESELIN (R. P. Bulgaria): Lenin, trad. N. Nicoară (nr. 17); Inelul, trad. N. Nicoară (nr. 33).

CINCIBUCH, PETR (R. S. Cehoslovacia): În cenușiu, trad. N. Nicoară (nr. 15).

CLAY, CLAUDE Mc (S.U.A.): Înstrăinatul, trad. Fl. Popovici (nr. 48).

DAS, KAMALA (India): Rugăciune, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

DAUGIN, MARK (Elveția): trad. G. Popa (nr. 27).

DOLCI, DANILLO (Italia): Poeme, trad. C. Cernegura (nr. 25).

DOSTALOVA, MARCELA (R. S. Cehoslovacia): Dor... trad. N. Nicoară (nr. 15).

DVORACKOVA, VLASTA (R. S. Cehoslovacia): Fiica brutarului, trad. D. Marian (nr. 21).

EGGER, ROSEMARIE (Elveția): Negorubo, trad. D. Marian (nr. 35).

EVANGHELOU, ANESTIS (Grecia): Vieții... trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 32).

EVTUSENKO, EVGHENI (URSS): Pleacă zăpezile, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 32).

FAAZLI, NIDA (India): Bucăți, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

FASOLO, UGO (Italia): Încă nu, trad. E. Nicolae (nr. 33).

FUCAO, SŪMAKO (Japonia): Pastorală, trad. Dan Mutașcu (nr. 17); Poeme, trad. Dan Mutașcu (nr. 26).

FUYUJI, TANAKA (Japonia): Albastrul drum... trad. Fl. M. Petrescu (nr. 26).

GAUTIER, THEOPHILE (Franța): Arta, Tristețe pe mare, trad. N. I. Pintilie (nr. 43).

GHITOVICI, ALEXANDR (URSS): Așteptare, trad. Gr. C. Coban, (nr. 17).

GORINI, PESCE EDVIGE (Italia): Va veni astăzi, trad. D. Ciachir (nr. 17).

GUILLEN, NICOLAS (Cuba): Strămoșii, trad. A. Ghermanschi (nr. 46).

HANH, TE (R. D. Vietnam): Miine, trad. A. Ghermanschi (nr. 17).

HERCOURT, JAN (Elveția): Minune pe mare, trad. D. Marian (nr. 35).

HINDERMAN, FEDERICO (Elveția): Nu mă uita, trad. D. Marian (nr. 35).

HILLAR, MALGORZATA (R. P. Polonia): Viitorul, trad. N. Mareș (nr. 31).

HORVATIC, DUMBRĂVKO (R.S.F. Iugoslavia): trad. A. Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

HOLM, MIROSLAV (R. S. Cehoslovacia): Bărbat blestemind marea, trad. D. Marian (nr. 21).

HUBIN, CRISTIAN (Belgia): În fâțșarea pietrelor, trad. M. Danief, G. Daragiu (nr. 42).

HUGHES LANGSTON (S.U.A.): Negrul... trad. Fl. Popovici (nr. 31).

HOLAN, VL. (R. S. Cehoslovacia): Poeme, trad. O. Genaru, D. Șesan (nr. 30).

IWASZKIEKICZ, JAROSLAW (R. P. Polonia): Încercarea... trad. N. Mareș (nr. 31); Se scuturase..., trad. A. Ghermanschi (nr. 36).

IACOB, ALAIN GUY (Belgia): Sub lampioanele pale, trad. M. Danief, G. Daragiu (nr. 42).

IAVUUHULAN, B. (Mongolia): Scalda stelilor, trad. A. Ghermanschi (nr. 36).

IMRE GYORE (R. P. Ungară): Cine..., trad. A. Buteanu (nr. 11).

ISAEV, MLADEN (R. P. Bulgară): Tulburătoare stroafe, trad. A. Ghermanschi (nr. 11).

IZOARD, JACQUES (Franța): Un cedru... trad. G. Popa (nr. 17).

ĀNGD G(NR R, JARC, MIRAN (R. S. Cehoslovacia): Semănătorul... trad. G. Popa (nr. 47).

JOHNSON, GEORGIA DOUGLAS (S.U.A.): Vreau să mor când mă iubești, trad. A. Porumbescu, D. Marian (nr. 7).

KAMERA, WILLY (Tanzania): Poeme, trad. Val. Condurache, Oct. Pătrașcu (nr. 14).

KAY, CLAUDE Mc (S.U.A.): Poem, trad. A. Porumbescu, D. Marian (nr. 7).

KAHLAN, HEINZ (R. D. Germania): Cîntec de vară, trad. A. Ghermanschi (nr. 29).

KELLER, HEIDI (Elveția): Toamnă, trad. D. Marian (nr. 17).

K K. (Grecia): X, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 8).

KOCBEK, EDVARD (R. S. Cehoslovacia): Melodie, trad. G. Popa (nr. 47).

KOKKINOS, DIMOSTENIS (Grecia): Invocație, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 33).

KUNERT, GÜNTER (R. D. Germania): Atitudine, trad. A. Ghermanschi (nr. 29).

LAJOS, KASSAK (R. S. F. Iugoslavia): Poezie, trad. P. Pascu (nr. 45).

LAL, P. (India): Poeme, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

LARGOT, SERGE (Flandra): trad. G. Popa (nr. 6).

LOPEZ, OVALLE WERNER (Guatemala): Astfel trad. V. Condurache (nr. 46).

MARIANO, GABRIEL (Arhipelagul Capului Verde): Pîngerea, trad. V. Condurache (nr. 46).

MATMO, BASHO (Japonia): Poeme, trad. I. Constantinescu (nr. 5).

MATICI, DUSAN (R. S. F. Iugoslavia): Singură cîntă... trad. V. Condurache (nr. 18).

MAVOUSAKIS, GHIORGHIOS (Grecia): Copacii morții, Marile mesaje, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 32).

MEJELAITIS, EDUARDS (URSS): Cimitirul zeilor, trad. G. Chirilă (nr. 1).

MEDRANO, FRANCISCO DE (Spania): Sonet, trad. D. Lascu (nr. 9).

MIGUEL, ANCHE (Belgia): Pină la castanii mei, trad. M. Danief, G. Daragiu (nr. 41).

MIHALIC, SLAVKO (R. S. F. Iugoslavia): Trebuia, trad. A. Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

MINATTI, IVAN (R. S. Cehoslovacia): Cărări, trad. G. Popa (nr. 47).

MISHRA, KAUSHAL (India): Familie modestă, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

MORIGLIONI, MARIA TEREZA (Italia): Poeme, trad. Ilie Constantin (nr. 43).

MOORE, MARIANE (S.U.A.): Poeme, trad. I. Caraiou (nr. 24).

MÜLLER, WOLFGANG (R. D. Germană): A învăța... trad. D. Marian (nr. 33).

NATAJDORJ, D. (Mongolia): Prima lună, trad. A. Ghermanschi (nr. 36).

NETO, AGOSTINHO (Angola): In clipa... trad. V. Condurache (nr. 33).

PACHECO, JESUS LOPEZ (Spania): Poeme, trad. A. Ghermanschi (nr. 40).

PAPPA, RITA BOUMI (Grecia): Întâlnire de dimineață, trad. A. Rados L. Maniu (nr. 17).

PARUN, VESNA (R. S. F. Jugoslavie): Amărăciune, trad. G. Bulic (nr. 45).

PATNAIK, DEBA P. (India): Cactusul, trad. S. Crăciun, I. Burcă (nr. 16).

PEGLI, IOLANDA (Grecia): Ascultați, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 8).

PERRIER, LUC (Canada): Introducere, Quebec, trad. V. Condurache (nr. 23).

PILVAR, JAN (R. S. Cehoslovacă): Drumul, trad. N. Nicoară (nr. 15).

POSWIATOVSKA, HALINA (R.P. Polonă): Ditramb, Dorința, trad. A. Ghermanschi (nr. 36).

POPA, VASKO (R. S. F. Iugoslavia): trad. D. Marian (nr. 45).

PUSLOJIC, ADAM (R. S. F. Iugoslavia): Poeme, trad. A. Dumbrăveanu, G. Petrovici (nr. 41).

RAICKOVICI, STEVAN (R. S. F. Iugoslavia): Pasărea, trad. A. Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

REGGERMANN, WILLEM (Flandra): Agorafobie, trad. G. Popa (nr. 6).

RENIERS, ANNIE (Flandra): trad. G. Popa (nr. 6).

RIOJA, FRANCISCO de (Spania): Sonet, trad. Daniel Lascu (nr. 9).

ROY, POL de (Olanda): Frumos... trad. G. Popa (nr. 27).

ROFIN, MIKI (Japonia): După sărut, Acasă, trad. Fl. M. Petrescu (nr. 26).

RODESTVENSKI, ROBERT (URSS): Poeme, trad. N. Nicoară (nr. 22).

SANTO, ALDA ESPIRITO do (Insula Sf. Toma): Unde sînt oamenii? trad. A. Ghermanschi (nr. 47).

SCHREIDER, HELFRIED (R. D. Germană): Mîinile, trad. A. Ghermanschi (nr. 29).

SEFERIS, GHIORGHIOS (Grecia): Cea intristată, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 8).

SIGNA, MARTIAL (Africa): Tam-Tam; Daba, trad. H. Zilicru, Daniel Dumitriu (nr. 10).

SLAVICEK, MILINOI (R. S. F. Iugoslavia): Ei înșiși, trad. V. Condurache (nr. 18).

SLUTKI, BORIS (URSS): Fizicieni și poeți, trad. G. Chirilă (nr. 1).

SPENCER, ANNE (S.U.A.): Scriitoare, trad. D. Marian (nr. 7).

STAFF, LEOPOLD (R. P. Polonă): Monumentul... trad. N. Mareș (nr. 17).

ȘTEFAN, FLORIKĂ (R. S. F. Iugoslavia): Moartea cuvintelor, trad. A. Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

SWART, FRED de (Olanda): Foc, trad. G. Popa (nr. 27).

TARVA, D. (R. P. Mongolă): Miraje, trad. A. Ghermanschi (nr. 36).

TESSA, FRANCIS (Belgia): În relieful marelui, trad. M. Dăniel, G. Daragiu (nr. 42).

THEODORU, VICTORIA (Grecia): Somn, trad. I. Romanescu, A. Rados (nr. 32).

TSUCHIJA, BUNMEI (Japonia): trad. I. Constantin (nr. 33).

TEBENDORJ, M. (R. P. Mongolă): Urme, trad. A. Ghermanschi (nr. 35).

VALASCANTZIS, DIMITRIS (Grecia): Poeme, trad. A. Rados, I. Romanescu (nr. 8).

VANTINA, NEER (Olanda): Dor, trad. G. Popa (nr. 27).

VEYS IGNAAS (Olanda): Vară, trad. G. Popa (nr. 27).

VERHUGGHEN, JO (Olanda): Nobilitate și sentimentale, trad. G. Popa (nr. 27).

VIPOTNIK, C. (R. S. Cehoslovacă): Dialog, trad. G. Popa (nr. 47).

VODNIK, ANTON (R. S. Cehoslovacă): Ultimul strigăt, trad. G. Popa (nr. 47).

VODUSEK, BOZO (R. S. Cehoslovacă): Seară, trad. G. Popa (nr. 47).

WOJCKEK, RAFAEL (R. P. Polonă): Zrenica N. Nicoară (nr. 33).

ZOLTAN, JÉKELY (R. S. F. Iugoslavia): Pește... trad. P. Pascu (nr. 45).

ZUBAC, PERO (R. S. F. Iugoslavia): Ești cu brațele, trad. A. Dumbrăveanu, S. Almăjan (nr. 28).

ZUPAN, VITOMIL (R. S. F. Iugoslavia): Niciodată, trad. D. Marian (nr. 45).

proză, teatru

BOISDEFRE, PIERRE de (Franța): 45 de ani de furtunoasă prietenie, trad. I. Caraiou (nr. 31).

BÖLL, HEINRICH: Riscul scrișului, trad. Al. Tenchea (nr. 18).

BUZZATI, DINO: Mantaua, trad. M. Diaconu (nr. 7).

CAPEK, KAREL: Despre decăderea vremurilor, trad. G. Istrate (nr. 48).

DYLAN, THOMAS: După bilci, trad. G. Vereș (nr. 23).

GARY, ROMAIN: Măninc gheața, trad. A. Filipovskaia (nr. 16).

GRIEG, NORDHÅL: Dar miine? trad. P. B. Marian (nr. 49).

MAILER, NORMAN: La Stockholm se zice... trad. M. Ungurean (nr. 22).

MARQUEZ, C. I.: Un om bătrîn cu niște aripi enorme (nr. 2).

MERWIN, W. S.: Prima lună, Gustul, trad. Șt. Avădanei (nr. 10).

MORAVIA, ALBERTO: Jocul, trad. A. Ghermanschi (nr. 30).

POLOCEK KAREL: Domnul Seliccar e iarăși liber, trad. N. Nicoară (nr. 40).

SAGAN, FRANÇOISE: Nori mișunați trad. M. Diaconu (nr. 42).

SCHARNBERG, CARL: Eric Hansen — salahorul, trad. N. Nicoară (nr. 11).

SICILIANO, ENZO: Certificatul, trad. M. Diaconu (nr. 21).

SIRVINDT, AL.: Tine-te bine bătrîne, trad. N. Cantemir (nr. 8).

SUŠKIN, VASIL: Ce-a fost verde s-a uscat... trad. D. Florea (nr. 38).

interviuri

CRISAN, C.: Cu Pierre de Boisdefre (nr. 50).

MARIAN, PAUL: Cu Pierre Dăniș despre el și despre umor (nr. 41); cu Miguel Angel Asturias (nr. 8).

POTOPIN, I.: Un interviu cu Mihail Steriade (nr. 50).

SĂNGEORZAN, Z.: De vorbă cu criticul georgian G. Țișșvili (nr. 47).

articole, recenzii

BANDRABUR, I.: Geneza romanului „Les betises de Cambrai” (nr. 5).

BOLLE, LOUIS: Argumente pentru cunoașterea lui Powys (nr. 36-37).

BOSQUET, ALAIN: Teatrul în Franța, trad. Ion Caraiou (nr. 5).

BOTEZ, MARGARETA: Despre o nouă poetică (nr. 15).

BALĂNESCU, SORINA: Acele vremuri ale obiectelor găsite (nr. 24).

BURDUJA, L.: Necesitatea datorii (nr. 40).

CANTEMIR, NATALIA: Dostoievski și Tolstoi (nr. 6); G. Lesnea, traducător al lui Pușkin (nr. 12); Poetica structurală sovietică (nr. 44); Personalitate și existență în proza contemporană sovietică (nr. 51).

CARPOV, MARIA: Retorica în prezent (nr. 46).

CONDURACHE, VAL: Joseph Conrad: „Victorie” (nr. 15).

CĂLINESCU, AL.: Caiete: Barthésiana (nr. 1); Secvențe (nr. 6); (nr. 7); (nr. 8); Mitologii romanești (nr. 12); Persoana înțeles în roman (nr. 14); Textul în text (nr. 16); Disociații (nr. 18); Critică și actualitate (nr. 20); Critică și poetică (nr. 22); Precizări (nr. 24); Poezie și semiotică (nr. 26); Cercuri concentrice (nr. 28); Contradicțiile unui personaj (nr. 30, 32, 33); Sklovski (nr. 34); Avantextul (nr. 36); Pe teme de epică (nr. 38); Un inamic al scriiturii (nr. 40); Pe marginea unor profiluri literare (nr. 42); Ironia estetică (nr. 44, 45, 47, 48); Timp și roman (nr. 50).

CERNEGURA, C.: Danilo Dolci (nr. 25).

CONSTANTINESCU, I.: Motivul „florii albastre” la Novalis și Eminescu (nr. 19); O poetică japoneză clasică (nr. 27).

DUMITRIU, D.: Vigny sau invizibilul real (nr. 12).

FRĂNCU, C.: Drama antică, drama modernă (nr. 14).

ISTRATE, G.: Blaga în italienește (nr. 32); Un prieten al culturii noastre (nr. 42).

MARIAN, P. B.: Nordhal Grieg, scriitorul combatant (nr. 49).

MĂGUREANU, ANCA: O nouă exegeză a romantismului (nr. 35).

NEGURĂ, NEONILA: Libertate și adevăr în poezia lui Pușkin (nr. 16).

NICOARĂ, N.: Eminescu pe meridianele lumii (nr. 24).

NICOLAE, EMIL: Doi poeți (nr. 28).

NOICA, SIMINA: Pretext pentru noi analize pindarice (nr. 13).

PĂRVU, SORIN: Seducția insolitului (nr. 9); Niți un om nu e o insulă (nr. 13); Conștiința cotidianului (nr. 27); Semnele timpului mitic (nr. 39).

PEREZ, HERTHA: Grielparzer—centenar (nr. 5); Novalis, poetul (nr. 19).

PRUTEANU, G.: Molière fără perucă (nr. 3).

POPA, G.: Poezia actuală în Flandra (nr. 6).

STATI, PETRE: Florilegiu ovidian (nr. 34).

STEINKE, KLAUS: Heinrich Böll (nr. 49).

UNGUREAN, M.: Nana — o dispută cu tradiția (nr. 38).

URSACHE, MAGDA: „L'homme au gilet rouge” (nr. 43).

ANCHETE INTERNAȚIONALE, INTERVIURI, CORESPONDENȚE, NOTE DE DRUM

ALER, JEAN: O criză a artei? Arta unei crize (realizat de Mircea Șulea (nr. 11)).

AVERMAETE, ROGER: Despre teatrul belgian (nr. 39).

AXELSSON, JOHANN: Viitorul absolut, o opțiune deliberată* (nr. 34).

BERGMARK, TORSTEN: Ambiguitatea în arta modernă (nr. 19).

BREWİN, ANDREW: Știința viitorului între vocație și veleitarism* (nr. 24).

CHAUCHARD, PAUL: Misiunea științei contemporane: să completeze natura* (nr. 35).

CUIBUȘ, GEORGE: Paris by night (nr. 10); Jany Holt la 60 de ani (nr. 47); România în concertul civilizației moderne (nr. 52).

DEMEL, JULIUSZ: O carte de istorie a României (nr. 28).

DIMIU, MIHAI: Salut, München! (nr. 36).

DONJOL—VALCROZ, JACQUES: De ce să fiu pesimist? (realizat de T. Caranfil (nr. 17)).

DORR, NICOLAS: Aspecte ale activității culturale din Cuba (nr. 46).

ERDEY-GRÜZ, TIBOR: Progresul, o șansă în plus pentru omul modern* (nr. 48).

GODEAUX, LUCIEN: Pasiunea în calcule matematice* (nr. 32).

JACOBAN, MIRCEA-RADU: Teatrul țigănesc din Moscova (nr. 9).

LEVI, PRIMO: Viitorul, un proces de perfectabilitate* (nr. 21).

MARSH, JOHN: Progresul se poartă mereu tânăr* (nr. 29).

MOLDOVAN, L.: Cehov în viziunea lui Hanuszkiewicz (nr. 23).

NEGRU, RADU: Roberto Rota, nostalgia depărtărilor (nr. 13); Un artist militant: Torsten Bergmark (nr. 18); Pál Gerzon, decorator monumental (nr. 27).

PALEOLOGU, AL.: Scrisori din Italia (nr. 5, 6, 7).

POPA, GEORGE: Vermeer, sau despre absolut (nr. 30).

RAPPENAU, JEAN-PAUL: Cinematograful modern implică o diversitate de formule (realizat de T. Caranfil, (nr. 18)).

ROHRACHER, HUBERT: Arta de a trăi; dirijarea caracterelor, etc.* (nr. 29).

SAITO, TOSHIRO, FLOREA DOINA: Scrisori de lut din Fuji-Yama (nr. 49).

SEGAL, ERICH: De unde acest paradox* (nr. 21).

SELYE, HANS: Dumea de mfine, această splendidă unanimitate* (nr. 43).

SLABY, JOSEF: Viitorul, o treaptă în evoluția cunoașterii umane* (nr. 41).

ȘTEFANACHE, CORNELIU: Gruzia, țară de legendă (nr. 51).

ȘTIRU, I.: Pe plajele Mării Caspice (nr. 31); O după amiază moscovită (nr. 44).

TEISANU-LIUBOMIROV, VIORICA: Ionel Perlea în scrisori (nr. 45).

*) „Provocările anului 2000”, anchetă internațională realizată de Martha Alboiu-Cuibuș.

V A R I A

antract

N. BARBU: Prejudecăți (nr. 2); Paharul cu apă (nr. 4); Nevoia de puritate (nr. 5); Cirje pentru clasiți? (nr. 6); Ei, clasiții, vin spre noi (nr. 7); Localizări și adaptări (nr. 8); Violențe de limbaj (nr. 9); Er-rare humanum... (nr. 10); Frunze de toamnă (nr. 12); Anul cărții (nr. 13); E ușor a spune versuri? (nr. 14); Inovație și valoare (nr. 15); Greierile și furnica (nr. 16); Indemnuri și pilde (nr. 17); Tînărul critic (nr. 18); La Iași... (nr. 21); Comunistul (nr. 23); Solstițiul (nr. 25); Invățătorii (nr. 27); Teatrul care ne trebuie (nr. 28); ...dacă nu vedem pămîntul (nr. 29); Brățara de aur (nr. 31); Din presa de altădată (nr. 32); La mari răscuri (nr. 33); Ibrăileanu astăzi (nr. 34); A iubi teatrul (nr. 37); Vorbe, vorbe... (nr. 38); Unde ne sînt meșterii? (nr. 39); „Romanțele” eminesciene (nr. 40); Ne-am întîlnit întru Eminescu (nr. 41); Actorul Dan Nasta (nr. 42); În cetate (nr. 43); Să placă și să folosească (nr. 44); De-a calul (nr. 45); Regula teatrului (nr. 46); Al. Claudiu (nr. 47); Scriitorul preferat (nr. 48); Cei aleși (nr. 49); Fluturi pe lampă (nr. 50); As-tăzi (nr. 51).

verb

ANDI ANDRIEȘ: Adevărul despre noi (nr. 1); Începuturi (nr. 2); El, tînărul de-alături... (nr. 3); Fișă despre ambasador (nr. 4); Provincie (nr. 5); „Flică a câmpilor Elizee!” (nr. 6); Secțiune transversală (nr. 7); Romantica noastră alternativă (nr. 8); Martie, ca de obicei... (nr. 9); Profesie clandestină (nr. 10); Imaginile biografice ale cetății (nr. 11); Bardul (nr. 12); Scriitorii (nr. 13); Relații (nr. 14); Acolo sus, cuvîntul... (nr. 15); A îndrăzni (nr. 16); Notății profesionale (nr. 17); Succesul (nr. 18); Lumina și altele (nr. 19); Liantul (nr. 20); Prestigiu pe cap de locuitor (nr. 21); Culorile (nr. 22); Scutură-ți umerii... (nr. 23); Fascicolul (nr. 24); Priveliște dintr-un loc înalt (nr. 25); Omul fiecărei dimineți (nr. 26); Dialog (nr. 27); Răspunderi (nr. 28); Literatură și utilitate (nr. 29); Colțul nostru de lume (nr. 30); Peisaj cu om în valuri (nr. 31); Cînd doi oameni... (nr. 32); Apogeu al verii (nr. 33); Văratec (nr. 34); Nu oricine (nr. 35); Curajosul ulterior (nr. 36); Divagație (nr. 37); V. Z. (nr. 38); „M-am ostenit să scriu...” (nr. 39); Doi despre Serafim (nr. 41); Dimineți, dimineți... (nr. 42); Ploi (nr. 43); Conversație (nr. 44); Aici, acasă (nr. 47); Controverse (nr. 48); Mașiniști (nr. 49); Concert (nr. 50); Omul de lîngă literă (nr. 51); Decembrie cu istorie (nr. 52).

crochiu

GHEORGHIU, VAL: Despre vocație (nr. 1); Vioara (nr. 2); Bietul clasic (nr. 3); Noapte de iarnă (nr. 5); Grandiropa (nr. 6); Pisica albă, Katze (nr. 7); Zbor și mucegai (nr. 35); Sfinxul (nr. 36); Simbolismul festiv (nr. 37); Mituri de larg consum (nr. 38); Galben și negru (nr. 39); Lucrurile seara (nr. 40); Amfiteatru (nr. 41); O schemă de lucru

(nr. 42); În care se vede cum diaconul Stahi din Dobreni se face zugrav de subțire (nr. 43); Nivelări (nr. 44); Aneta Covrig (nr. 45); Inventar (nr. 46); Arhitectură (nr. 47); G. Petrașcu (nr. 48); Desen (nr. 49); Piața teatrului (nr. 50); Cu Ion Pacea (nr. 51).

sport

(IACOBAN MIRCEA RADU): Bilanț subiectiv (nr. 1); Rața morgana (nr. 2 și 3); Stele pe ghiață (nr. 4); Am întîlnit mistreți fericiți (nr. 6); Fîru-n șapte (nr. 7); Anul fotbalului calm (nr. 8); Dialoguri (nr. 9); Poetul cu pușcă (nr. 10); Fotbal! (nr. 11); Eclipsa se contramandază (nr. 12); Primăvara se numără fotbalisții (nr. 13); Optimism în sos de anti-nevralgice (nr. 14); B. B. în careu (nr. 15); Sexul grațios (nr. 16); Jale cu J mare (nr. 17); Hoțul de păgubaș (nr. 19); Odiolon (nr. 20); Despre tristețe (nr. 21); Știre bombă (nr. 22); Glasul ierbii (nr. 23); Despre ploaie (nr. 25); Totul se plătește (nr. 26); Scrisori reexpediate (nr. 27); Tenis și teatru (nr. 28); Meduze (nr. 31); Toate drumurile duc la Rodna (nr. 34); Foicică verde, verde de stejar (nr. 35); Trei într-o barcă (nr. 36); Un act reprobabil (nr. 37); Zăț și solzi (nr. 38); Despre liniște (nr. 39); Dreptul la metaforă (nr. 40); Fără titlu (nr. 42); O felie de cer (nr. 43); Alfa, beta, gama, delta (nr. 44); Rața morgana (nr. 45); Alice (nr. 46); Interviuri cu Titu Tească (nr. 47); Veniți de luați (nr. 48); Aprige dureri lombare (nr. 49); Stați! Te vâd! (nr. 51).

ILIEȘI, GRIGORE: Iarnă anapoda (nr. 5); Vară, toamnă (nr. 30).

glob

SIMIONESCU, RADU: Mafia (nr. 1); Decalaje și contradicții (nr. 2); Teama de șomaj (nr. 3); Nemulțumiri latino-americane (nr. 5); O istorie cu petrol (nr. 6); Egalitate în anul 2035 (nr. 7); Ce înseamnă a fi retrograd (nr. 8); Algeria (nr. 10); Realități africane (nr. 11, 12, 18); Cooperare rodnică (nr. 14); Super-bogații (nr. 16); Comerțul cu scalvi moderni (nr. 19); Statistici și bugete (nr. 23); Poluarea marină (nr. 24); Studenții și apartheid-ul (nr. 27); Universitățile americane (nr. 28); Un înalt prestigiu internațional (nr. 31); Un obiectiv central al politicii României (nr. 32, 33); România și securitatea europeană (nr. 34); Cerințele cooperării (nr. 35); Indivizibilitatea păcii (nr. 36); Fenomenul Mc Govern (nr. 37); O.N.U. Cerințele îndeplinirii unui mandat de pace (nr. 38); Dezarmarea (nr. 39); Rhodesia (nr. 41); Țara diamantelor (nr. 43); Cafeaua — a cui este piața? (nr. 44); Aborigenii (nr. 47); Protecția oceanului mondial (nr. 48); Inițiative românești (nr. 49); Securitatea europeană (nr. 50).

poșta literară

SUPLINATOR: (nr. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36).

TURTUREANU, NICOLAE: (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50, 51).

Sumarul a fost alcătuit cu concursul studenților practicanți de la Facultatea de filologie a Universității „Al. I. Cuza”: BAI ELENA, BĂRBULESCU IULIANA, DUMITRU VALERICA, FLORESCU CORINA, HOLOTIUC SILVIA, IACOB IOAN, MURARIU MARIA, ORAICEN ILIANA, SIMION ADRIAN, ȘTEFĂNESCU CRISTINA.

CRISTOPH GEISER,

scriitor elvețian.

„În România am stat de vorbă cu viitorul“

„Am străbătut pentru prima oară pământul românesc în acest an; așa cum era firesc, am străbătut sute de kilometri, m-am oprit în numeroase localități, am stat de vorbă cu muncitorii uzinelor, cu conducătorii multor instituții de cultură, cu cooperatori. Nu știu dacă am văzut prea mult sau prea puțin din realitățile românești, dacă am reținut totul sau aproape nimic. Pentru că descori poți călători într-o țară fără să reții prea mult. Eu am văzut viitorul în România, viitorul și prezentul la un loc. Și asta mă îndeamnă să fac unele comparații. Ele sînt fără îndoială în favoarea României socialiste. Ar fi însă un mod prea simplist de a judeca, în urma unui scurt sejur, realitățile unei țări aflată în plină dezvoltare economică. Și totuși, pot spune că românii sînt mîndri și demni de tot ceea ce făuresc azi în numele viitorului. Izvorul demnității lor rezidă desigur în spiritul de responsabilitate socială a fiecăruia.

Am cunoscut mulți români aflați în fruntea treburilor civice: oameni de cultură, scriitori, cinești. Vorba măsurată, gesturile lor echilibrate mi-au trădat într-un fel vocația militantă a acestor oameni — vocație concretizată într-o muncă neobosită de transformare a societății. Nu bănuiam însă că românii sînt oameni atît de realiști. Iată de ce, cred că nimeni în această țară nu se poate plasa în afara sferei intereselor generale ale societății. Chiar și făuritorii celor mai abstracte domenii ale gândirii — poeții, scriitorii, filozofii etc. sînt împreună cu cei care dau marea bătălie a muncii pentru viitorul României socialiste. Este garanția că acest viitor prinde de pe acum contururi concrete!“...

Lady MARGARET THATCHER,

secretar de stat

pentru problemele educației și științei, (Marea Britanie)

„Românii au harul muncii, pedagogiei, educației!“

„România înseamnă pentru mine foarte mult. Vizita mea în această frumoasă țară nu a fost o obligație protocolară, ci dimpotrivă ceva foarte concret, un șir de contacte captivante, încheiate cu un util schimb de experiență în domeniul educației și învățămîntului, al cercetării tehnice și științifice. Apreciez mult preocupările corpului profesoral din România în direcția formării și pregătirii tinerelor cadre, extinderii la maximum a procesului instructiv-educativ.

Am întîlnit aici remarcabile personalități în învățămînt, în știință și tehnică. Aș putea spune că fiecare profesor sau învățător — judecînd după interlocutorii mei — sînt în România personalități distincte, oameni care impun. De reținut nivelul la care se prodau în România limbile străine, și în particular engleza. În timpul programului de vizite, am avut șansa să cunosc activitatea unui important for științific: Institutul de chimie macromoleculară din Iași. Discuțiile purtate cu chimiștii români mi-au relevat preocupări de nivel mondial. Mă refer la modalitatea de a sintetiza gazele din atmosferă, de a produce din acestea proteine, de a încerca o clarificare a naturii fundamentale a vieții. În acest cadru de fertile preocupări se cuvin a fi amintite și cercetările românești privind originea cancerului. Cunoașterea temeinică a proceselor chimiei anorganice va duce negreșit la elucidarea cauzelor și efectelor degenerării celulelor umane.

Itinerariul românesc nu s-a oprit însă aici pentru mine: am făcut un îndelung popas și la Institutul Politehnic din București. Predarea disciplinelor, atenția deosebită acordată de corpul profesoral calificării viitorilor ingineri sînt cele două puncte forte ale acestui institut. Noua cetate universitară a Politehnicii din București este modernă și funcțională și poate rivaliza cu cele mai recent construite în lume. Cînd spun aceasta, mă gîndesc la aparatul ultramodernă cu care este dotat acest institut.

În fine, o problemă de maximă importanță pe care românii au rezolvat-o cu bine este aceea a preîntîmpinării, necesităților de cadre ale economiei naționale. Am în vedere repartizarea tinerilor absolvenți de universitate, precum și asigurarea locurilor de muncă în producție pentru fiecare. Toate acestea mă fac să notez încă o dată: românii au nu numai harul muncii, educației, pedagogiei, ci și al dragostei de oameni!“

FRIEDERICH HILGEMAN,

expert în instalații

și mașini tipografice. (Republica Federală a Germaniei)

„Limbajul comun al românilor — încrederea“

„Cu ce să începem? Cu vacanțele petrecute în România. Pentru că aceste vacanțe au fost pentru noi o revelație. Vacanțele! Această insistență preocupare a omului modern — înscrisă de obicei sub semnul obișnuinței, al tradiției, al mirajului — trebuie privită sub un alt unghi decît pînă ieri. E drept că vacanțele din România au pentru noi o tradiție de dată mai recentă. Și totuși, faptul acesta ni se pare atrăgător. Pentru noi și pentru alte zeci de mii de turiști, vacanțele românești au avut farmecul ineditului într-o țară a cărei ospitalitate este cunoscută în lume.

ROMÂNIA prezență constantă în concertul civilizației!

Iată adunate în florilegiu cîteva gînduri și opinii edificatoare asupra locului pe care-l ocupăm în concertul civilizației contemporane. Le inserăm în paginile revistei noastre nu numai din aceste motive, ci și pentru faptul că ele sînt ecoul puternic al unui prestigiu de rezonanță în opinia publică mondială, ecoul stimei de care se bucură poporul român în ochii străinătății.

Da, ne-am petrecut vacanțele în România! A fost fascinant, neașteptat. E drept că ne-am gîndit mult unde, în ce parte a Europei, pe ce tîrm de mare ne-am putea împlini visul de a ne înfrăți cîteva săptămîni cu natura, cu soarele, cu binefacerile verii. Litoralul românesc nu ne-a înșelat așteptările: la Mamaia — această mare rivală a celor mai vestite stațiuni balneare din lume — am apreciat deosebită atenție cu care am fost găzduiți. În zilele următoare, am rămas uimiți pur și simplu de cîtă gentilețe și bun simț dau dovadă românii față de oaspeții străini. Dar aceasta s-a întîmplat nu numai la Mamaia, ci pretutindeni pe unde am fost în acele zile.

Constanța — oraș unic prin specificul său aparte — atrage atenția vizitatorului străin. Un trecut de istorie bogat în fapte rivalizează cu o activitate economică — comercială, portuară și industrială — de prim ordin. În șuvoiul cotidian de peregrini veniți în acest vechi pion al Pontului Euxin, am redescoperit toate națiile bătrînei Europe: francezi, italieni, suedezi, norvegieni, elvețieni, cehi, polonezi, britanici. N-a fost nevoie de vreun traducător pentru ca acești oameni să-și exprime grațitudinea față de ospitalitatea românească. Localurile românești mi se par foarte moderne. Dar adevărata surpriză a sejurului nostru pe tîrmul Mării Negre au fost oamenii. Am cunoscut mulți români, de diferite vârste, de cele mai felurite profesii, provenind din cele mai diverse medii sociale. Toți vorbeau un limbaj comun, fermecător: acela al încrederii în prezentul și viitorul țării lor. N-a fost român care să nu ne vorbească cu emoție despre frumusețile patriei sale. În inimile românilor, am întuit o năzuință pur umană, aceea de a vedea România socialistă tot mai avansată pe drumul prosperității și progresului. Ne-au plăcut mult franchețea lor deosebită, vitalitatea lor impresionantă, „dorul“ lor de viață. Am plecat cu convingerea că, lumea în care trăim — și viața pe care o ducem, fiecare în felul nostru, pot fi atît de frumoase, cînd în relațiile dintre oameni primează dorinți de pace și prietenie!“

MILENKA IAKSIC,

membă în Comisia de Educație a Conferinței Republicane a Tineretului din Serbia (R.S.F. Iugoslavia)

„Tinerii români au motive să fie mîndri!“

„Am cunoscut România în cursul unei călătorii de studiu și documentare cu privire la raporturile dintre societate și generațiile mai tinere. Era tocmai ceea ce-mi doream de ani de zile. Impresiile de atunci s-au adunat acum într-o imagine sintetică, durabilă. Pe scurt, dacă cineva mi-ar cere să descifrez sensul acestei imagini, aș spune că, în România socialistă, tineretul beneficiază de un climat deschis, propice afirmării. Acest climat franc mi-a facilitat încheierea unui dialog spornic cu tineri de diverse formații intelectuale și profesionale, aparținînd mai multor generații.

Pentru „a localiza“ aceste gînduri fugitive, trebuie să spun că, am întîlnit în persoana reprezentanților Centrului de cercetări pentru problemele sociale ale tineretului din București, nu numai specialiști în sociologie, ci și interlocutori de ținută. Acest for științific, creat recent, desfășoară o impresionantă activitate de studiu și investigații. Sondajele-anchetă efectuate de sociologii români au ca punct de plecare viața, aspirațiile, doleanțele celor tineri. Aceste preocupări sînt răspunsul concret al sociologilor specializați în problemele tineretului la necesitățile de perfecționare a relațiilor umane, de educare și instruire a noilor generații.

În sfîrșit, aș putea spune că, tinerii români au toate motivele să fie mîndri, întemeiate motive: traducerea în viață a programului construcției socialiste reflectă înseși aspirațiile lor de a trăi și munci într-o lume a progresului și civilizației. Contribuția lor la ridicarea României; socialiste pe toate planurile sociale este demnă de subliniat, o contribuție proprie, viguroasă, identificată cu însăși tinerețea lor!“

IVO CRUZ,

compozitor și muzicolog binecunoscut în cercurile lumii muzicale din lumea întreagă; activează de mai mulți ani în Franța și Italia

„Muzica — mesager al sufletului unui popor“

„Muzica — această artă a inimii — nu este de loc de factură aristocratică cum pretindea un binecunoscut exeget parizian. Marii muziceni au fost întotdeauna legați de creația populară, de viață. Exemplele nu lipsesc. Numai „trîind“ viața, cunoscînd obiceiurile poporului tău, identificîndu-te cu bucuriile și tristețile acestuia, poți năzui ca artist să te detașezi din anonim, să afirmi un adevăr artistic. E ceea ce dovedesc atît de firesc în creația lor George Enescu, Bela Bartok, Sarasate, Ravel.

Pentru mine, muzica românească înseamnă Enescu și totodată doinele și cîntecele populare ale românilor pe care am avut prilejul să le aud în diverse locuri din România. Folclorul românesc e o mare lecție pentru orice creator. O sursă de interferențe, pîlde și modele ce nu pot fi neglijate. Numai acei muziceni, care nu au nimic de comunicat oamenilor se prefac că nu înțeleg — și, de aceea, nu se pot ridica la înțelegerea folclorului și — nu pot beneficia de vitalitatea creației populare. Enescu s-a adăpat la aceste izvoare; a făcut-o instinctiv, și a reușit să ne dăruiască însăși mărcia muzicii! Dar România nu este numai un pămînt al muzicii, ci și o țarină fertilă de hărnicie, un pămînt predestinat a fi întotdeauna binecuvîntat de muncă spornică, de oameni dirzi. E greu să ștergi din memorie o asemenea impresie!“...

CARLO TAGLIAVINI,

personalitate de frunte a

școlii lingvistice italiene

„O națiune demnă de stima omenirii“

„Încă de tînr, am simțit o mare chemare pentru istoria „fraților noștri latini“ din Răsăritul Europei — cum îi numea Mistral pe românii de la Dunăre și Carpați. Încă de la primele mele călătorii prin România, acum vreo cincizeci de ani, am fost izbit de puritatea și frumusețea moravurilor românești. Casa țăranelor români mi s-a părut că exemplifică cît se poate de plastic dragostea de frumos a acestui popor. Am observat îndată că, românii sînt firi vesele. Că au mult umor. Aceste trăsături deosebite m-au îndemnat să studiez cu pasune viața românilor, realitățile țării lor. Nici o clipă nu am fost dezamăgit. Dimpotrivă, un nou univers s-a deschis în fața mea, și, după mine, mulți cărturari italieni au început să se intereseze de limba și literatura română, de fenomenul românesc în genere.

Azi, după ani de rodnice cercetări — timp în care am cunoscut și investigat tot ceea ce școala lingvistică românească are mai de preț — în care mi-am apropiat opera unor personalități ca Ovid Densusianu, A. Capițan, Sextil Pușcariu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan — pot afirma cu tărie că această muncă mi-a adus satisfacții. Prin intermediul acestui travaliu, mi-a fost dat să cunosc îndeaproape unul dintre cele mai tinere și mai viguroase popoare europene. Să îndrăgesc oameni cu minunate daruri — echilibru, inteligență, inventivitate, o îndeminare și o sensibilitate ascuțită și o nețărmurită dragoste față de pămîntul țării lor. Românii sînt azi o națiune care și-a cucerit locul său în lume prin hărnicie și dirzenie. Geniul lor național nu are nevoie de un cor de laude. El se manifestă din plin în economie, agricultură, artă, literatură, în toate domeniile vieții. Pentru ei, socialismul înseamnă o nouă renaștere spirituală și materială, o dezvoltare accelerată pe toate planurile. Aceste fapte bucură pe toți prietenii statornici ai României!“...

IAROSLAV BENDA,

directorul Institutului de

cercetări medicale al Administrației centrale a Stațiunilor balneo-climatice din R. S. Cehoslovacă.

„Medicina — pasiune nedesmintită pentru români“

„Nu o dată, am avut prilejul unor călătorii de studiu în România; nu o dată, am făcut haltă în diverse instituții medicale — ambulatorii și staționare — sanatorii, stațiuni de tratament, baze de agrement și odihnă; nu o dată, am stat îndelung de vorbă cu specialiști români. Concluzia cu care am părăsit România a fost mereu aceeași: rețeaua sanitară se numără printre cele mai bine organizate și înzestrate cu echipament modern din Europa.

Corpul medico-sanitar din țara dv. se poate mîndri azi nu numai cu rezultatele bune obținute în domeniul serviciilor medicale destinate publicului, ci și cu valoroase cercetări științifice în mai toate ramurile medicinei moderne: oncologie, balneologie, fiziologie, microbiologie, chirurgie plastică. În sectorul balneologiei, climatologiei, talasoterapiei, de exemplu, școala medicală românească constituită în jurul nucleului Institutului de balneologie din București — pune un accent deosebit pe studierea și valorificarea factorilor naturali, pe investigarea ritmurilor biologice privind munca și odihna, pe efectul curelor maritime și montane. Lucrările științifice ale acestor medici sînt deseori citate în literatura de specialitate din diverse țări. Ei nu sînt desigur excepții, ci demni continuatori ai lui Babeș, Cantacuzino, Marinescu, Parhon, făuritori ai bunului renume al științei românești. În roadele și prestigiul acestei școli vîd nu numai perpetuarea unor fertile preocupări, ci și expresia grijii manifestată de statul român pentru ocrotirea sănătății oamenilor muncii, pentru prosperitatea întregii societăți!“...

Anchetă internațională consemnată de:

Marta ALBOIU-CUIBUȘ